

Str. 9 / Pogovor
Psiholog Žarko Trušnovec o
življenjskih odločitvah

Str. 11 / Trst
V starem pristanišču razstava
nabrežinske ribiške družine

Str. 19 / Mihec in Jakec
O ljudskem glasovanju n ...
ljudski modrosti

Foto Oddo Lesizza

Prvo sv. obhajilo v Benečiji

Naučimo se živeti z virusom!

Jurij Paljk

Še pred slabim letom nismo niti v sanjah razmišljali, da bomo živeli tako, kot živimo danes. Na življenje z virusom covid-19 mislim. Nekateri še trdijo, da tega virusa ni, da je vse skupaj velikanska potegavščina. Tem ljudem še enkrat ponovimo zlato pravilo, da se svoboda vsakogar neha tam, kjer se začne svoboda drugega. A tega nočejo slišati in še vztrajajo, da gre samo za kontrolo politične in finančne politike nad nami, da gre za omejevanje naše svobode. V Sloveniji je šel na nacionalno televizijo predstojnik klinike, cenjen in uveljavljen zdravnik, ki je sam zbolel za virusom covid-16 in je bil dva meseca v komi na intenzivni negi, kasneje mesec dni na rehabilitaciji, da se je ponovno naučil hoditi in govoriti, da bi s svojim pričevanjem prepričal ljudi, da je covid-19 nevaren virus in je zato treba spoštovati odredbe, ki jih zahtevajo zdravniki in slovenska vlada. Tudi njemu nekateri niso verjeli. Žal živimo (tudi) s takimi, ki omalovažujejo vse, kar zdravniki povedo, predvsem pa povsod vidijo zarote t.i. "močnih finančnih krogov, ki vladajo svetu". Zdravniki so nam jasno povedali, da o virusu covid-19 ne vedo veliko, vedo pa, da je smrtno nevaren, da zanj cepiva še niso iznašli, da se raven starosti okuženih z njim nenehno niža. Sledimo poročilom, ki nas dnevno seznanjajo, da je v svetu za okužbo s koronavirusom umrlo že milijon ljudi, 33 milijonov jih je v svetu okuženih, po poročilu svetovne zdravstvene organizacije WHO pa naj bi jih ozdravelo že 22 milijonov. Priča smo ponovnim pozivom, naj skrbimo za osebno higieno, naj nosimo maske v zaprtih prostorih, naj se ne družimo, ko ni potrebno, naj si stalno razkužujemo roke, predvsem pa naj pazimo, da se izogibamo prenatrpanih mest, pa najsi gre za trgovine ali urade. Kako je s šolo, vemo, kako bo z univerzo, smo izvedeli te dni, velika večina poučevanja bo na daljavo, obstaja več kot samo bojazen, da bosta jesen in zima prinesli vse večje število okuženih, in zato se bolnišnice povsod pripravljajo, posebno intenzivne nege. Čas je, da se naučimo živeti z virusom, čas je, da ne mislimo samo nase, ampak tudi na bližnje!

Generalni konzul RS v Trstu Vojko Volk Slovenija lahko podpre manjšino, samo če ta enotno izbere svojega predstavnika

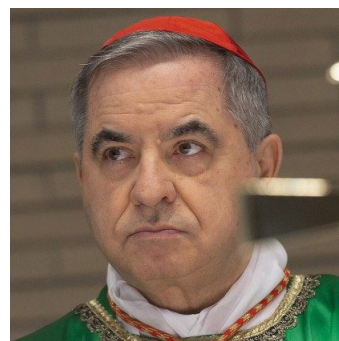
Generalni konzul RS v Trstu Vojko Volk je obiskal naše uredništvo konec julija letos. Ob tisti priložnosti smo se z njim pogovarjali o tem, kar se je zgodilo v Trstu in Bazovici 13. julija, o slovenski narodni skupnosti v Italiji, o vlogi naših medijev, o spravi in še o marsičem. Zelo zanimivo je bilo ga poslušati tedaj, zelo zanimivo je bilo tudi na Srečanju pod lipami v četrtek, 24. septembra, ko se je ob 30. obletnici prvih demokratičnih volitev v Sloveniji o slovenski diplomaciji z njim pogovarjal Adrijan Pahor. Večer sta v Kulturnem centru Lojze Bratuž organizirala krožek Anton Gregorčič in KCLB, za neposredno predvajanje preko Facebooka pa je poskrbela skupina mladih Radio Vérité.

/ str. 6
Katja Ferletič

Kardinal Angelo Becciu je dal odpoved Vihar v Vatikanu

“Danes, v četrtek, 24. septembra, je sveti oče sprejel odpoved s funkcije prefekta Kongregacije za zadeve svetnikov in odpoved pravicam, pridobljenim s kardinalatom, ki mu jo je predstavil kardinal Angelo Becciu.” Tako se glasi sporočilo za javnost Tiskovnega urada Svetega sedeža. Za tem skopim sporočilom je seveda v Vatikanu in medijskem svetu, ki spremlja dogajanje v Vatikanu, pravi vihar. Gre za več kot leto dni staro zgodbo, ki jo je v javnosti razkril tednik L'Espresso, ko je izvedel, da so z denarjem, ki ga verniki vsako leto enkrat damo za revne in to nabirko poznamo kot Petrov novčič (L'obolo di San Pietro), vaticanski uradniki kupili luksuzno poslopje v Londonu, stalo naj bi več kot 300 milijonov evrov. Ko je papež Francišek izvedel za to dejanje, je ukazal vaticanskemu sodišču, naj zadevo temeljito preišče.

/ str. 4
JUP

Pogovor

Sonja Klanjšček, ravnateljica Večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom v Doberdobi, je spregovorila o težavah ob začetku novega šolskega leta

3 Pogovor

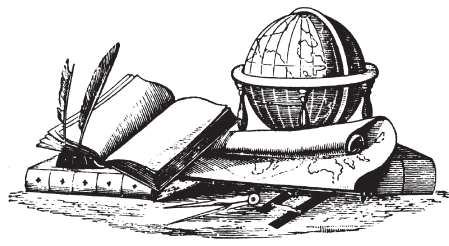
Alessandra Schettino, ravnateljica SCGV Emil Komel iz Gorice, o začetku pouka na glasbeni šoli, o dobrih praksah iz prejšnjih mesecev in načrtih za naslednje mesece

7 Pogovor

Na Piščancih uspešno vodi svojo kmetijo vinogradnik Andrej Bole. Z njim smo se pogovorili o letošnji trgatvi, opravljenem delu in prihodnjih načrtih

14

Stranka Slovenska skupnost Predlog spremembe volilnega zakona

Deželni svetnik in tajnik stranke Slovenska skupnost Igor Gabrovec je v sporočilu za javnost z dne 24. septembra 2020 zapisal: "Pred dnevi so italijanski volivci na referendumu potrdili ustavno reformo, ki je uvedla približno tretjinsko zmanjšanje števila parlamentarcev. Stranski učinek tega je tudi manjša predstavniška teža Furlanije Julijske krajine in dejansko izničenje možnosti, da z veljavnimi volilnimi pravili Slovenci ohranimo svojega zastopnika ali zastopnico v rimskem parlamentu. Zato je zmanjšanje števila parlamentarcev tesno povezano s pisanjem novega volilnega zakona, ki naj Slovcem v Italiji zagotovi potrebna odstopanja, da ohranimo svoj glas v državnem parlamentu. Zakonski osnutek (prvi podpisnik je poslanec Giuseppe Brescia, G5Z), ki je trenutno v razpravi pristojne komisije poslanske zbornice, je osnovan na principu poročnega sistema 'germanicum' s sorazmerno visokim petodstotnim vstopnim pragom. Volilni predlog v svoji osnovi še zdaleč ne upošteva pravice slovenske narodne skupnosti, da ohrani svojo zastopnost v rimskem zakonodajnem telesu. Predvidena odstopanja za jezikovne manjšine so taka, da tako kot doslej zadostijo dimenzijam, ozemeljski prisotnosti, in torej potrebam francoske in nemške skupnosti, ki pa sta dejansko večinski na lastnem naselitvenem območju. V minulih mesecih je bilo nato

slišati kar nekaj zagotovil na najvišjih institucionalnih ravneh, da je treba tudi za Slovence zarisati nekaj konkretnih zagotovil. Kot stranka Slovenska skupnost smo se odločili za sodelovanje z dvema uglednima univerzitetnima docentoma in pravnikom na področju ustavne in volilne zakonodaje iz Aoste (prof. Roberto Louvin) in Bocna (prof. Francesco Palermo) in ob podpori južnotirolske parlamentarne ekipe – poslanka Renate Gebhard sedi v poslanski komisiji za ustavna vprašanja – izdelali konkretne predloge zakonskih dopolnil, ki naj bodo vsaj stvarna osnova za nadaljnjo razpravo. Predlagani popravki so usmerjeni k uresničitvi ustavnih načel (6. člen ustave), mednarodnih obveznosti Italije in predvidevanj zaščitnega zakona za slovensko manjšino (zakon št. 38 iz leta 2001) glede zagotovitve parlamentarne zastopnosti slovenske skupnosti v Italiji. Izhajamo iz določil, ki veljajo za italijansko skupnost v Sloveniji (Ustava Republike Slovenije, člen 80, 3. odst. 'V državni zbor se vedno izvoli po en poslanec italijanske in madžarske narodne skupnosti.'). pa čeprav brez predvidevanja pravice do dvojnega glasu, ki bi najbrž zahteval tudi ustavno spremembo. S tem predlogom uvajamo spremembo, ki predvideva poseben mehanizem, preko katerega se okrožju Furlanije Julijske krajine predhodno dodeli dodatni sedež za poslansko zbornico in za

senat. S tem se porazdeli "breme" zastopnosti vsedrjavno zaščitene manjšine na celotno državno skupnost in ne le na deželno stvarnost. Za sedež slovenske manjšine se lahko potegujejo stranke, gibanja ali politične skupine, ki imajo med svojimi statutarnimi nameni zastopanje slovenske narodne skupnosti. Podobno kot je določeno za uninominalno volilno okrožje doline Aosta, je predvideno nižje število podpisnikov. Številčnost kandidatov in izmeničnost spola na listah manjšin omogočata volivcu, da izbira med zadostnim številom kandidatov. Predvidena je možnost – vendar ne obveznost – volilnega dogovora med manjšinsko listo in drugo listo, ki nastopa v istem volilnem okrožju, po mehanizmu, ki je za narodne manjšine že v veljavi v zakonodaji za volitve v Evropski parlament... Svežen zelo artikuliranih popravkov je bil nared za formalno vložitev v torek, 21. julija dopoldne, ko naj bi bil zapadel prvi določeni termin. Dan prej se se v komisiji za ustavna vprašanja poslanske zbornice zaradi zaostrenih nesoglasij odločili, da tako termin za popravke kot tudi za splošno razpravo v zbornici prenesejo na nov datum, ki do danes ni še določen... Svoje predloge smo v teh dneh formalno posredovali vsem političnim silam v poslanski zbornici. Naj bo zato naš predlog prva konkretna osnova, na kateri naj se razvije razprava.

Zgodbe iz časov, ki jih ni več Tudi to je bila meja

Zgodbo o meji je toliko, kolikor nas je, ki smo tako ali drugače prehajali mejo. Nekatere so zanimive in vesele, druge pa neprijetne in žalostne. Z ukinitvijo državnih mej pa so vse te zgodbe končale in ostali so spomini na mejo in dogodke na njej. Politčna meja je sicer ostala, zlasti med Italijo in Slovenijo, posebej med tamkajšnjimi

je nepozaben spomin na to fantovo mamo, ki je hodila dan za dnem pozdravljat sina, ki je zbežal v Italijo. S čezmejnimi ogledom sta se srečevala dvajset dni, ko je mama ob železniškem tiru, kjer je bila tedaj steza – cesta, ki je danes na slovenski strani, je bila zaprta – , z očmi pozdravljala sina na drugi strani meje. On pa ji je mahal z

ni potrebna, ker sem študent teologije in je moje delo molitev, ne pa vandranje čez konfin. Vedno so postavljali neke pogoje, za katere nisem kazal zanimanja, zato so me vljudno odslovili, naj se zglasim drugo leto ob letnih šolskih počitnicah. Mimogrede: pred časom sem izvedel, da je neki Bric istočasno redno letel med Jugoslavijo in ZDA, pa še otroci so se mu tam redno rojevali. Dva istočasna vidika nekdanje meje.

obmejnimi prebivalci, ki so delili svoje življenje z mejo in njenimi dogodki. Prvo grenko izkušnjo imam iz let, ko sem obiskoval nižjo gimnazijo v Solkanu. Vozili smo se z vlakom in za nas je bila vedno zadnja postaja Solkan, nikoli Nova Gorica. Če smo se pojavili na novogoriški postaji, nas je mož postavil pospremil na vagon, ki je čakal na odhod vlaka. Po maši v tolminski vasi so se možje dobili v vaški gostilni. V pogovoru je neki fant nekemu možu rekel nekaj besed preveč. Ta mu je kratko odgovoril: "Boš že videl, mulc!" Drugi dan sta z mammo skozi okno videla, da k njim prihaja policijska patrolja. Fant se je zavedal zakaj, zato je zbežal skozi zadnje okno. Ostal mi

roko. Enaindvajseti dan pa se je dogodilo tole: ko se je vlak ustavil na solkanski postaji, sta miličnik in sprevednik to mamo z brkami vrgla z vlaka. Od tedaj sina ni videla več. Ta mož danes živi na Novi Zelandiji, domačija na Tolminskem pa je propadla; danes so tam samo še ruševine. Za prehod meje je bila potrebna prepustnica. Sam sem jo čakal samo štiri leta in dočkal, ko sem imel osemindvajset let. Da sem dobil prepustnico, so me ničkolikokrat zasliševali v sedanji občinski stavbi v Novi Gorici, ki smo jo imenovali upravna palača. Vedno sem dobival enaka vprašanja: "Zakaj želiš prepustnico?" Tovariš, ki me je zasliševal, je redno znal utemeljiti, da mi

Za pripravo na birmo sva s sobratom Vinkom Kobalom nabavila v Gorici v Italiji nekaj filmov, da bi popestrila katehezo. Zataknilo se je pri zadnjem. Carinik ga je odkril, povedal sem, da je to film za pouk, ki nima nobene sovražne vsebine. On pa je vztrajal, film zaplenil, mene pa prijavil sodniku za prekrške. Dobil sem dve leti pogojne kazni in plačati sem moral sodne stroške, ker sem tihotapil sovražni material, ki je ogrožal socializem. Takšna je bila utemeljitev! Ta zgodba ima še nadaljevanje: kakšen mesec po obsodbi je bil v Rutu v Baški Grapi pogreb ženice, ki je redno hodila v cerkev. Ko sem vstopil v hišo in pokropil pokojnico, sem ostrmel. Ob mrtvi mami je stal in jokal možki. Ko sem bolje pogledal, sem prepoznal tistega carinika, ki mi je zaplenil film in me prijavil sodniku za prekrške. Kako so čudna ta naša pota ...

Ambrož Kodolja

Povejmo na glas

Lahko bi bili bolj prepričani

Janez Povše

Če rečemo, da bi bili lahko bolj prepričani, potem imamo v mislih nedavni referendum, ki je potrdil zmanjšano število poslancev oziroma senatorjev, in to zelo prepričljivo in nedvoumno. Toda k temu velja dodati, da je bil ponekod referendumski nekar izrazit, med drugim v naši Deželi FJK in še posebej v tržaški in videmski občini. Toliko bolj pomenljiva je bila moč ali nemoč nasprotovanja krčenju parlamenta in senata v vseh tistih občinah, v katerih prevladuje naša, se pravi slovenska narodna skupnost. In Repentabor je bil edini med vsemi občinami s slovenskim županom ali županjo, v katerem je zmagal ne. Seveda to dejstvo predstavlja nemajhno presenečenje in že osuplost, saj je bila v igri naša rimska zastopnost, ko bi upravičeno pričakovali, da bo slovenska volilna baza, če se tako izrazimo, storila vse in še več, da bi možnost tovrstne zastopnosti tudi v prihodnje obstajala. To pa se ni zgodilo in zato je umestno, da se vprašamo, kaj se v naši narodni skupnosti in med nami dogaja, kaj in kako razmišlja in razmišljamo in kako naprej. Seveda bi bilo neplodno, ko bi našo volilno odločitev zasuli z očitki in krivdami, saj so bile očitno na delu presoje širših razsežnosti, ki so stopile v prvi plan. Med njimi gotovo vnaprejšnja ocena, da bo v vsakem primeru zmagal referendumski ja in da bi se naš ne popolnoma izgubil v vsedrjavnem merilu. Potem nemara neka posplošena zamera politiki

nasploh, s posebnim poudarkom tisti najvišji, morda pa občutek, da tudi ob sedanjem številu parlamentarcev ne bi imeli več možnosti za ponovno izvolitev našega rimskega predstavnika. Ali pa se je v nas celo oglasilo tiho mnenje, da naše zastopstvo v najvišjih institucijah ni več kot toliko učinkovito ali je v novih časih učinkovito vse manj, pri čemer res ne bi smeli delati krivice tistim, ki si za naše pravice še kako prizadevajo zdaj in so si tudi v preteklosti. Naj bo tako ali drugače, v veliki meri smo oddali svoj volilni glas kot tukajšnji državljani, morda celo svetovljani, ki jim ni tuje velikansko spreminjanje vsega ne samo na državni, ampak tudi na evropski in svetovni ravni, ko se ruši staro in se poraja novo, kar ima za posledico iskanje v razne smeri in negotovost. Vsekakor pa bi lahko bili o odločitvi za ohranitev števila poslancev in senatorjev dosti bolj prepričani, saj bi na ta način sebi in drugim dokazali notranjo enotnost, na zunaj pa bi dali vedeti, da smo se sposobni strniti, kadar je to potrebno in gre za pomembne stvari. S to izkušnjo velja obrniti stran v pripravljane novega volilnega zakona. Da zastopstvo na najvišji politični ravni v vseh možnih smislih zaslužno, o tem ne more biti najmanjšega dvoma in nihče ne more tej naši želji tehtno oporekati. Seveda moramo biti v tem prizadevanju trdno povezani in enoglasno zavzeti, predvsem pa neomajno prepričani o uspehu. Izkušnja uči, da zares složno prepričanje doseže svoj cilj, kadar je bilo videti, da ni bilo niti najmanjše možnosti.

TRST Občni zbor deželne sekcije UCSI

V ospredju kriza časopisov in same zveze

V soboto, 26. septembra, je imela deželna sekcija zveze katoliških časnikarjev (UCSI) občni zbor v središču Centro Veritas v Trstu, ki ga vodi p. Luciano Larivera. Na občnem zboru smo morali izvoliti delegata iz naše sredine, ki nas bo zastopal na volilnem kongresu UCSI, ki bo v prihodnjih mesecih; zaradi virusa covid-19 je bil že večkrat prenesen. Prisotne sta najprej pozdravila predsednica deželne UCSI Luisa Pozzar, ki je tudi orisala delovanje naše zveze v času pandemije, medtem ko je predsednik državne časnikarske zbornice naše dežele Cristiano Degano prikazal krizo časopisov in naše zveze nasploh. Jurij Paljk je prisotne pozdravil v slovenskem jeziku. Don Renzo Boscarol je v debati ponovno opozoril na

težko izgubo za ves prostor, ker je bil ukinjen časopis tržaške škofije Vita Nuova in se je o tem premalo govorilo, zaskrbljen pa je tudi zaradi usode nekdanjih zaposlenih.

vključen v delo župnije in goriške nadškofije. Naš urednik Jurij Paljk je poročal o stanju časopisov v času pandemije in še enkrat ponovil, da je treba vztrajati, kot je tudi ponovil, da bi

Za delegata na kongresu UCSI je bil soglasno izvoljen Salvatore Ferrara, mladi časnikar iz Tržiča, ki sodeluje s tednikom Voce Isontina in je dejavno

se morali predvsem mladi vključiti v zvezo UCSI. Zaradi odstopa članice upravnega odbora UCSI naše dežele iz Vidma je na njeno mesto vstopil Miro Oppelt.

POGOVOR Sonja Klanjšček

Po napornem začetku načrtujejo delo v novem šolskem letu

Sonja Klanjšček, ravnateljica Večstopenske šole s slovenskim učnim jezikom v Doberdobu, smo se pogovorili o začetku novega šolskega leta in o težavah, s katerimi se mora šola soočiti v času epidemiološke krize zaradi koronavirusa.

Katere šole in vrtci spadajo pod ravnateljstvo večstopenske šole Doberdob?

V Sovodnjah imamo osnovno šolo Petra Butkoviča Domna in vrtec Čira Čara ter osnovno šolo Vrh in vrtec Živ Žav, v Doberdobu imamo prvostopenjsko srednjo šolo Doberdob, osnovno šolo Prežihovega Voranca in vrtec Čriček, v Ronkah pa osnovno šolo Ljubke Šorli in vrtec Barčica.

Koliko učencev / dijakov je letos vpisanih? Koliko pa je učnega in neučnega osebja? Jih je več s staležem ali brez njega?

Letos imamo vpisanih 507 učencev in dijakov, 29 je članov neučnega osebja, 72 pa vzgojiteljic, učiteljev, profesorjev in učiteljev za otroke s posebnimi potrebami. Na ravni osnovne šole in vrtca je velika večina zaposlenih s staležem, na prvostopenjski srednji šoli pa so v staležu samo dva profesorja in profesor verouka, ostalo osebje je začasno nameščeno.

Kako bi ocenili začetek novega šolskega leta?

Začetek je bil precej naporen, kljub vsemu pa smo z osebjem, ki je stalno nameščeno, in z nekaterimi zunanji sodelavci uspeli izpeljati načrtovano delo. 2. septembra so se začele dopolnilne in individualizirane dejavnosti v osnovnih šolah ter obogatitvene dejavnosti v vrtcih. Redni pouk se je začel 16. septembra, na prvostopenjski srednji šoli pa 14. septembra, sicer z okrnjenim urnikom.

Kako ste se v šolah organizirali? Ste morali razrede preurediti, učence in dijake drugače razporediti?

Potrebne so bile manjše preureditve, predvsem v šolah, kjer imamo menzo, torej v skupnih prostorih, kjer otroci kosijo in malicajo. Zagotoviti smo morali razdaljo med mizami in otroki različnih razredov. Drugače smo v razredih klopi tako razporedili, da je zagotovljena varnostna razdalja enega metra od ust do ust, prehodi med vrstami klopi so široki 60 cm, učno osebje pa je oddaljeno 2 metra od prvih klopi. Na tla smo namestili nalepke, tako da otroci točno vidijo, kje mora klop ostati, nekatere omare in didaktične pripomočke

smo morali premakniti. S tem razporejanjem smo imeli precej dela. Majhne spremembe smo vnesli pri določanju urnikov, predvsem kar se tiče prihodov v šolo.

klinični ozdravitvi in otrok se lahko vrne v šolo. Veliko osebnih zdravnikov pa brisa ne predpiše, če menijo, da pacientovi simptomi niso simptomi covida-19 (briso

odpovedati vse programe šole v naravi in zelene tedne, ki jih izvajamo v sodelovanju s Centrom za šolske in občolske dejavnosti v Sloveniji. To je bil za nas zelo dragocen projekt.

pomembno za varnost stavb in upravljanje biološkega tveganja. V trenutku, ko bo vse osebje imenovano, bomo tečaj nadgradili. Tečaja organizira šola v sodelovanju

v posameznih razredih in šolah, in obveščati oddelek za preventivo.

Kako ste pripravljene na morebitno šolanje na daljavo?

V primeru, da se bomo morali posluževati didaktike na daljavo, bomo uporabili kanale platforme Google Suite. V lanskem šolskem letu smo se po sili razmer marsikaj naučili. Platforma je vzpostavljena, prav tako gesla za vse učence. Imamo možnost, da se v primeru prisilne osamitve povežemo s posameznimi učenci ali celotnimi razredi. Tako lahko dela na daljavo tudi učno osebje.

Ste zadovoljni z rezultati prejšnjega šolskega leta?

Gotovo ni bilo to šolanje tako, kot mora biti. Doživljali smo izredno stanje. Šola ni samo učenje, je tudi socializacija, medsebojni stiki, prijateljstva, skupno reševanje problemov in sporov. Šola na daljavo je samo nadomestek, ne moremo primerjati doseženih rezultatov s tistimi, ki jih prinese redni pouk v šoli in ki smo jih na začetku šolskega leta načrtovali. Veliko družin naših otrok živi v povsem italijansko govorečem okolju in velike pomanjkljivosti se pri otrocih kažejo predvsem na ravni jezika. Gotovo smo zadovoljni z vsem tem, kar nam je uspelo ustvariti v tako težkih razmerah. Učno, tajniško in ostalo neučno osebje so kljub začetni zmedbi in napakam zelo dobro poprijela delo. V razmeroma kratkem času smo usposobili šolanje na daljavo, ki je na ozemlju potekalo na različne načine in v sodelovanju z zunanji subjekti. Ponekod smo se posluževali elektronske pošte, v drugih primerih spletne platforme; kjer družine niso imele internetne povezave, smo skušali nuditi papirnati material. Precejšnjemu številu družin smo tudi nudili na posodo računalnike, tablice in drugo potrebno orodje. Na družine je padlo veliko breme, saj so morali starši in nonoti delno skrbeti za izobraževanje otrok - majhni otroci nujno potrebujejo pomoč. Družine so zelo pozitivno sodelovale s šolo in so v šolsko delo vložile veliko truda. Obdržali smo stik z vsemi otroki, z vsemi učenci in družinami ter vsaj delno izpeljali zastavljene programe. Lahko rečem, da sem v glavnem zadovoljna s tem, kar smo uspeli postaviti na noge, seveda pa so rezultati drugačni od tistih, ki bi jih dosegli z rednim poukom v šoli.

Katja Ferletič

OŠ Prežihovega Voranca v Dobedobu

Isto velja žal tudi za vse šolske prireditve. S starši in nonoti smo se vedno radi srečevali, to druženje nas je povezovalo z našim ozemljem, v tem trenutku pa so srečanja nemogoča. Pomembne trenutke življenja v šoli bomo skušali obeležiti na drugačne načine, iskreno pa upam, da se bodo spomladi stvari spremenile.

Kako bodo potekala srečanja s starši oz. roditeljski sestanki?

Pogovori s starši bodo potekali na daljavo. Posluževali se bomo platforme Google Suite, ki smo jo lani uvedli tudi za spletno izobraževanje, skupne sestanke z učnim osebjem in načrtovanje dela.

So pravila v vseh šolah, ki jih vi upravljate, enaka ali imajo posamezne šole določeno avtonomijo pri sprejemanju odločitev?

Glavne smernice so za vse šole enake, določena avtonomija v posameznih šolah pa je obvezna, saj so si ustanove zelo različne, imajo različne številke in potrebe. Organizacija dela moramo nujno prilagajati značilnostim stavb, prostorov in okolja ter družin. Brez elastičnosti ne gre!

Imate letos na vaših šolah dodatno učno in neučno osebje?

Trenutno še nameščamo novo osebje. Na ravni celotnega ravnateljstva so nam s.t.i. "covid seznamom" dodelili določene nove profile. Imamo namreč na razpolago dve delovni mesti za vzgojitelje, eno delovno mesto za učitelje, štiri za šolske sodelavce in eno mesto za tajnike.

Se je moralo osebje udeležiti kakšnega tečaja o koronavirusu?

Spremljali smo spletni tečaj z zunanjo osebo, ki je odgovorna za varnost v šolskih prostorih. To je zelo

z odgovornim za varnost. Pri tem je zelo pomembna tudi mreža, v katero so vključene vse slovenske šole iz Trsta in Gorice, sodelovanje z drugimi zavodi ter Deželnim šolskim uradom.

Ste pripravljene na morebitno okužbo? Kaj se zgodi v tem primeru? Se je že zgodilo?

Točno vemo, kaj moramo narediti v primeru okužbe. Pripravljeni smo. Če ima otrok v šoli vročino, mora v osamitev v "covid sobo" in šolsko osebje mora takoj obvestiti starše. Starši imajo dolžnost poklicati pediatra, ki bo odločal, ali bo potrebno opraviti bris in obvestiti oddelek za preventivo. V naših šolah in vrtcih smo že imeli več brisov, imeli smo tudi primer okužbe v družini enega učenca, ki je moral, kot oseba v bližnjem stiku z obolelim za covidom, narediti bris in ostati v karanteni dva tedna. K sreči je bil bris negativen in nam ni bilo treba zapreti oddelka oz. razreda. Otrok bo moral po dveh tednih še enkrat opraviti bris, preden se bo lahko vrnil k pouku. V primeru, da bo eden od naših učencev pozitiven na bris, moramo to sporočiti oddelku za preventivo pri zdravstveni ustanovi, tako kot tudi imena vseh oseb, s katerimi je bil otrok v stiku. Samo odgovorno osebje na oddelku bo lahko odločilo, ali bo potrebno zapreti izključno razred pozitivnega otroka ali vse razrede šole, in bo sporočilo osebju in družinam navodila za samoosamitev in upravljanje brisov. Ravnateljstvo ne določa zaprtja razredov ali šol, imamo pa osebo, "odgovornega za covid", ki mora nuditi vsa potrebna sporočila oddelku za preventivo in navodila družinam. Nadzorovati moramo tudi, koliko odsotnosti zaradi bolezn

V Doberdobu je petminutni razmik med prihodom osnovnošolčkov in dijakov prvostopenjske srednje šole. Tudi odmori potekajo ob različnih urnikih in tudi na različnih lokacijah, dvorišča smo za posamezne skupine ponekod zamejili. Otrokom vsak dan razdelimo nove maske. Na zalogi jih imamo dovolj, saj nam jih prinašajo vsak teden oz. vsakih deset dni, tako kot tudi potrebna razkužila.

So ministrske smernice jasne? Kje je največ težav?

Kar se tiče zdravstvenih napotkov, so ministrske smernice v glavnem jasne. Stvar pa postane komplicirana, ko jih moramo postaviti v prakso, saj so določene pristojnosti jasno navedene, a jih je v resnici zelo težko izvajati. Pregledala sem okrožnico Dežele FJK in tisto ministra za zdravstvo Speranze, ki pa do danes (torek, 29. septembra) ni bila še objavljena. V primerih, ki so povezani z morebitno okužbo s koronavirusom, je potrebno vzeti bris, to pa določi osebni zdravnik oz. pediater. Na podlagi njegove odločitve lahko pacient opravi bris in mora nato slediti protokolu, ki ga določa preventivni oddelek. Po prvem negativnem brisu je potrebno postopek ponoviti po štiriindvajsetih urah. V primeru negativnega brisa oddelek izda potrdilo o

ne naredijo za vsak prehlad), brez rezultatov brisa pa zdravniškega spričevala ne izdajo. Starši morajo zagotoviti, da je otrok vsaj tri dni brez simptomov, preden se vrne v šolo, šolniki pa bi radi imeli zagotovilo, da otrok ni kužen. V takih primerih se zdaj kažejo težave - problem torej nastane, ko pediater ne določi brisa in ne izda potrdila. Obe okrožnici navajata, da je treba opraviti čim več brisov, toda velik problem predstavlja preobremenitev služb, ki brise odzemajo in analizirajo. Otroci, šolniki in osebje imajo sicer prednost pri opravljanju brisov, vseeno pa morajo čakati nekaj dni.

Kaj pa glede poučevanja telesne vzgoje in uporabe telovadnic?

Glede uporabe telovadnic šole sedaj sestavljamo protokole, saj se moramo glede tega meniti s posameznimi občinami in društvi, ki te prostore upravljajo. Zagotovljena morata biti sanifikacija in primerno prezačanje telovadnice pred vsako uporabo in po njej. Za zdaj v telovadnice ne zahajamo; dokler bo vreme to dopuščalo, bomo telesno vzgojo opravljali na dvoriščih.

Bodo lahko šli naši otroci letos na kakšen šolski izlet ali ekskurzijo?

Za zdaj smo organizacijo izletov in ekskurzij zamrzili. Zelo nam je žal, da smo morali, vsaj do decembra,

Misel na 27. nedeljo med letom

Delo v novem vinogradu

V evangeliju rožnovenske nedelje poslušamo priliko o vinogradu in viničarjih, kjer je zaobsežena zgodba judovskega ljudstva. Le-to se je, kakor se je izkazalo

Cerkve, katere vogelni kamen je Kristus, o čemer govori tako apostol Peter kot Pavel. V Pismu Efežanom nam sv. Pavel govori, da nismo sezidani le na temelju apostolov,

z Gospodom samim, prav tistim, ki so ga Judje zavrgli, Bog pa je v svoji modrosti in previdnosti stvari obrnil drugače. Vinograd je namreč dal v najem drugim ljudem, vendar smo tudi mi, ki smo poklicani k delu v njem in k vzidavanju v to duhovno zgradbo, prav tako poklicani k odgovornemu življenju po veri. Da je gospodar pravično ravnal, so priznali tudi prvaki judovskega ljudstva, a niso razumeli, da Gospod ne govori o Rimljanih, temveč o njih samih. Prav tako se utegnemo zmotiti tudi mi, ki si domišljamo, da je čisto prav, da kazni in posledice doletijo druge, ne bi pa radi razumeli, kako Gospod k odgovornosti kliče tudi nas in kako tudi nam grozi, da neodgovorno ravnanje s seboj pač prinaša posledice. Potrebno se je truditi za čistost svojega srca, ki jo pa dosežemo in vzdržujemo samo v naročju svete Cerkve in ne drugače. Apostole in preroke poslušamo s poglobljanjem v Sveto pismo in sveto izročilo, ki je pravzaprav nespremenljivi

nauk Cerkve, ki so nam ga izročili sami apostoli, da se redno spovedujemo svojih grehov, tako v vsakovečernem pregledu svojega dne, kakor tudi v pogosti in redni sveti spovedi, pa seveda, da se, kakor je ponovil tudi zadnji vesoljni cerkveni zbor, "polno, zavestno in dejansko" udeležujemo svete maše (actuosa participation pač ne pomeni "dejavna", temveč bolj "dejanska" udeležba). To ne pomeni, da bi kdo ve kaj delali pri samem bogoslužju, ampak je zlasti to, da smo ne samo s telesom, ampak tudi s srcem, z vso osebo, udeleženi pri sveti daritvi. Kakor poje 2. kitica pesmi "Mogočno se dvigni": "Darujemo vdano ti svoje srce: dejanja, besede, vse misli, želje". To je tisto glavno delo v "vinogradu", da tako slavimo in častimo Boga, potem pa, da je "v korist tudi nam in celotni sveti Cerkvi", a začeni pri tistih, ki so ob nas vsak dan, nato pa se širi še naprej na druge.

Andrej Vončina

Foto Tamara Mizerit

v prejšnji priliki o dveh sinovih, uprlo Bogu, ni poslušalo prerokov in je ubilo Božjega Sina, kakor je povedano tokrat. Čakajo jih določena usoda in kazni, Bog pa napoveduje postavitev nove stavbe,

ampak tudi prerokov, tistih, ki jih je izvoljeno ljudstvo zavrglo (Ef 2), ponovno pa poudarja pomembnost tega, da smo del te zgradbe, ker se tako vzidavamo ne samo v občestvo svetih, ampak se tudi zedinjamo

V cerkvi sv. Ivana v Trčmunu je v nedeljo, 27. septembra, 10 otrok prejelo prvo sveto obhajilo. To je zgodovinski dogodek, saj je to prvo slovensko sv. obhajilo v Benečiji. Otroci so obiskovali nauk v slovenskem jeziku, nedeljsko slavje sta vodila Božo Zuarella in Marino Qualizza.

Podgora

Praznik rožnovenske Matere Božje

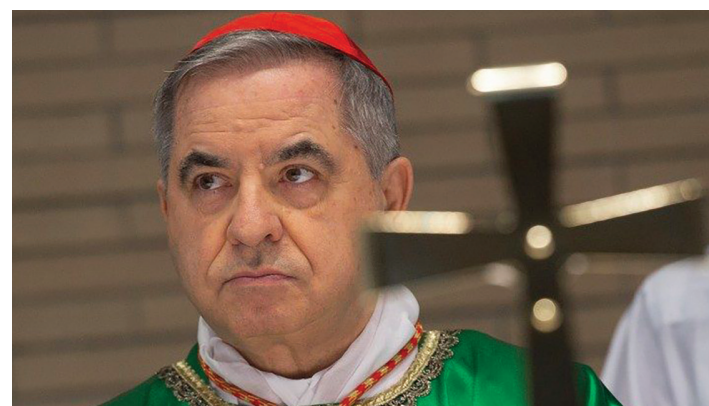
Župnija sv. Justa v Podgori vabi v nedeljo, 4. oktobra 2020, na praznovanje rožnovenske Matere Božje. Na programu je rožni venec ob 8.30, ob 9. uri dvojezična sveta maša, ki jo bo popestrilo petje cerkvenega pevskega zbora. Popoldne ob 14.30 bo spet rožni venec, sledita besedno bogoslužje in tradicionalna - zaradi posebnih razmer sicer okrnjena - procesija po vasi. Vaščani, pritrkovalci in cerkveni pevci bodo kljub vsemu skušali obnoviti vaško praznovanje, ki je zelo priljubljeno in občuteno.

S 1. STRANI Kardinal Angelo Becciu je dal odpoved Vihar v Vatikanu

In prav kardinal Angelo Becciu, ki je užival zaupanje svetega očeta, je vodil kongregacijo, ki je odobrila nakup. Svetovni mediji poročajo, da je sveti oče poklical kardinala na zagovor, ki je bil zelo trd, poznavalci pravijo, da je papež Frančišek kardinalu ob koncu pogovora preprosto

področju spolnosti. Tokrat gre za druge stvari, nič manj umazane, a drugačne. Kardinal Becciu je sicer imel tiskovno konferenco, na kateri je ovrgele vse obtožbe na svoj račun, češ da sam ni vzel niti enega evra, kot je tudi dejal, da svojim bratom ni dajal denarja iz sklada za revne. Dejstvo pa je, da ga je

sodstvo pa je pokazalo, da je bil kardinal Pell čist, in prav omenjeni kardinal, ki ga Becciu ni maral, je ob novici, da je kardinal s Sardinije moral zapustiti kardinalsko mesto, v medijih čestital papežu Frančišku z besedami: "Papež Frančišek je bil izvoljen zato, da očisti vatikanske finance, dolgo je delal in še bo, a prav je, da je začel v Vatikanu." Kardinal Pell je namreč zaupal preiskavo o finančnih malverzacijah italijanskemu izvedencu, ki pa dela ni končal, saj je Libero Milone, tako mu je ime, pred časom in pod pritiski sam odšel z mesta preiskovalca, povedal je, da so mu grozili z aretacijo. Prav tako leta 2019 ni nikogar prepričala odstopna izjava šefa vatikanske žandemarije, tudi svetega očeta ne, saj je Domenico Giani ostal svetemu očetu v simpatiji, po odstopu je namreč odšel k njemu domov na zasebni obisk. Palača v Londonu na Sloane Avenue, ki so jo kupili z denarjem za reveže, je izbila sodu dno, jasno je, da je papežu Frančišku vsega dovolj, in lahko si samo mislimo, kako težko se je odločil, da odslovi svojega "ministra za notranje zadeve", kar je bil do četrtka kardinal Angelo Becciu.

povedal, da mu ne zaupa več, kar je pomenilo, da je kardinal sam odstopil, kot se je tudi sam odrekel vsem dolžnostim in pravicam, ki jo ima kardinalska služba, kar je prava redkost. Gre za izjemno hudo dejanje, pred petimi leti je papež Frančišek odzval kardinalski naziv in vse pravice kardinalu iz Edinburgha, a je bil Keith Michael Patrick O'Brien razrešen vseh kardinalskih pravic zaradi dokazanega grdega obnašanja na

sveti oče prisilil k odhodu, saj papež Frančišek že vrsto let bojuje boj z umazanimi finančnimi posli v Vatikanu. Iz Vatikana so tudi sporočili, da denar za nakup luksuzne palače v Londonu ne bo šel iz sklada za revne, kot tudi obljubljaljo, da bo vatikansko preiskovalno sodstvo prišlo zadevi do dna. Prav je, da tu povemo, da je bil avstralski kardinal George Pell leta 2017 obtožen seksualnih škandalov in ga je to odneslo, neodvisno

Kaj nam hoče povedati koronavirus? (22)

Primož Krečič

Ženska, ki je krvavela

Ko se je Jezus odpravil na pot k Jajirju, mu je prišla naproti ženska, ki je dvanajst let krvavela. Njene menstruacije se niso ustavile. Zaradi težav z njeno ženskostjo ni mogla zaživeti v tem, kar je bila. Prav tako ni mogla ustvarjati odnosa z moškim, ki more dopolniti žensko naravo, če je sposobna odprtih odnosov. V bistvu sta bili bolni obe ženski. Deklica, ki je umrla, ker ni bila ljubljena in se je zaprla pred odnosi, ter ženska, ki je dvanajst let krvavela. Veliko moči je porabila, da bi ustavila to krvavenje, pa ji ni mogel nihče pomagati. Lahko bi rekli, da je vse naredila, da bi bila ljubljena, pa ji ni uspelo. Ljudje se trudijo, da bi bili priznani in opaženi, veliko naredijo za svojo promocijo in prepoznavnost. Evangeljska logika kaže v drugo smer, da se je treba sprejeti v tem, kar smo, tudi z omejenostmi, krhkostmi, s težavami s telesom, živci, družino, poklicem. Če tega ne upoštevamo, se znajdemo ob robu in praznih rok. V življenju je treba odkriti, kakšna je naša bolezen, kje smo šibki in to moramo izročiti Gospodu.

Ženska je krvavela. Sredi njene rodovitnosti ji je odtekalo življenje, zato ni mogla stopiti v zvezo z moškim in prav tako ne zanositi. Nekatere ženske se igrajo s svojim materinstvom in postanejo žrtve neprestanega uživanja in zatrtja ženskosti. Ljudje ne želijo živeti to, kar so, kar je njihovo poslanstvo. Danes ima velik procent zakoncev težave s spočetjem in zanositvijo. Postali smo bolna civilizacija, ki ne more ali noče imeti otrok. Zato je pomembno, da ozaveščamo mlade, da dekleta vidijo pred sabo poslanstvo materinstva in fantje poslanstvo očetovstva. (fizičnega ali duhovnega) Normalno se človek uresniči po tej poti, da ljubi, kakor je ljubljen. Vrnimo se k ženski, ki ji je bilo nerodno, ker je neprestano krvavela. Vsaka menstruacija je nadležna, kaj šele, če traja stalno. Kri je bila

sveta, pomenila je življenje, ki je odtekalo, nekaj nečistega, ker je bil dotik smrti. Duhovnik, ki je prišel v stik s krvjo, se je moral najprej očistiti, potem je mogel darovati. Tudi ta ženska je bila po tedanjem pojmovanju nečista in ni smela biti v stiku z drugimi. Bilo jo je strah ljudi, ni smela govoriti z njimi, nikomur se ni mogla podariti, njena intimnost je bila ranjena. Le redki ljudje se morejo srečati z našo intimnostjo. Že po naravi je nekaj, kar ne razgalimo drugim, lahko bi rekli, da je nekaj svetega, dar, ki zahteva ljubezen in spoštovanje. Nekateri ranijo in mažejo intimnost, izgubljajo sramežljivost, Krvavečo žensko je bilo sram, umikala se je pred drugimi, se podcenjevala. Fabio Rosini govori o tem, da je sovraštvo do sebe zlo, škodenje sebi, razočaranje nad sabo, ko človek ne more nič narediti, spremeniti pri sebi. Žensko je izdalo njeno telo, zato je šlo življenje mimo nje. Spremljal jo je občutek, da je izvisela. Ta rana je zarezala globoko, vendar se ni prepustila nemoči. Kolikokrat pričakujemo pomoč pri ljudeh in je ne najdemo. Vse to ustvarja strahove, bolečine, zavrnitev. V ranjenem stanju živimo kot v kletki. Ko je bila na dnu s svojimi močmi, se je podobno kot Jajir pognala k rešitvi, ki jo je prinašal Jezus. Zapuščeno in bolečina sta še povečali potrebo po izhodu, po ozdravitvi in normalnemu vstopu v družbo. Zato se je kljub težavam prerinila skozi množico in iskala stik z Jezusom.

Evangelist Marko pravi, da je ženska pred tem veliko trpela od raznih zdravnikov in zaprila skoraj vse premoženje. Namesto, da bi jo pozdravili, so ji zadali še nove bolečine. Oddaljili so jo od zdravja in ji pokazali, da zanjo ni rešitve. V življenju se marsikdaj obrnemo po pomoč k napačnim ljudem, da nam naredijo še več škode. Obstajajo razni zdravniki in ljudje, ki obljublajo hitre rešitve z zdravjem in drugimi težavami. Pri boleznih je pomembno, da jo sprejmemo kot križ in kraj, kjer se umira za novo, osvobodeno življenje, ki prinese tudi telesno in psihično zdravje.

GORICA Pogovori na trgu sv. Hilarija

O krhkosti, prihodnosti in mejah

Goriška nadškofija je v letošnjem septembru priredila niz treh srečanj z naslovom *Pogovori na trgu sv. Hilarija*. Na obnovljenem trgu pred mestno stolno cerkvijo se ljudje ustavljajo, srečujejo in pogovarjajo, je na enem izmed srečanj uvodoma povedal tamkajšnji župnik Nicola Ban. Prav tako je tudi cerkev kraj srečanj in dialoga, z Gospodom in z ljudmi, delavnica, na kateri skupaj razmišljamo o aktualnih temah v času, ki ga je pretresla pandemija, in skupaj gledamo naprej. Prvo srečanje v goriški stolnici je bilo 9. septembra posvečeno krhkosti, po pozdravu nadškofa Carla Redaellija in uvodu g. Santija Grassa sta se pogovarjala g. Tullio Proserpio, kaplan v državnem inštitutu za rakasta obolenja v Milanu, in prof. Giovanni Grandi, ki poučuje moralno filozofijo na univerzi v Trstu. Tema drugega srečanja je bila 16. septembra prihodnost. Skušajmo razumeti, kaj nas sedanji trenutek lahko nauči za jutrišnji dan, je dejal urednik škofijskega tednika Voce Isoncina Mauro Ungaro, ki je večer povezoval. Gosta srečanja sta bila jezuit Luciano Larivera, ekonomist, moralni teolog in ravnatelj Centra Veritas v Trstu, ter sociologinja prof. Gabriella Burba. P. Larivera je v svojem razmišljanju govoril o državljanstvu, a ne v pravnem in političnem, temveč v etičnem in antropološkem pomenu. Vsi si želimo prihodnosti, upanja v prihodnost, v to, da vlagamo in se trudimo za dosego svojih ciljev. "Upanje zadnje

umre, pogosto pa tudi prvo zbolijo" ... Prihodnost je sicer negotova, toda, kot je letos za Binkošti dejal papež Frančišek, je "slabša od te krize samo možnost, da se iz nje nič ne naučimo in jo tako napravimo". Ta čas nam resnično predstavlja nove priložnosti in pomembno je, da znamo brati znamenja časa. Covid je pospešil številne procese, zlasti na področju gospodarstva in dela, prinesel je tudi pomembne geopolitične spremembe. Mnoga podjetja veliko vlagajo, da preživijo, druga spreminjajo svoje organizacijske načrte; kdor se ne premika, tvega, da bo podlegel. Zato je v tem trenutku temeljnega pomena trajno izobraževanje, pomembno je razvijati kompetence. Poslanstvo Cerkev v tem trenutku je, navznoter, da ne izgubi poguma; navzven pa, da nadaljuje z oznanjevanjem in spodbujanjem, da kot beton "drži skupaj" in podpira mnoge stvarnosti, da posega tudi v digitalni svet "na inteligen način", da tke mreže skupnosti. Tudi tako se gradi državljanstvo, ki je nekak medgeneracijski pakt. Kristjani smo klicani, da skušamo gledati v prihodnost z zornega kota Boga. Duša je sposobna sanjati, si predstavljati "človekovo in Božje mesto", utopijo, pravno državo za vse ljudi. Družba se hitro spreminja, delo se digitalizira, ne moremo si privoščiti, da bi lenarili, pomagati je treba zlasti starejšim, da premagajo strah tega trenutka, pa tudi mladim, da s svojimi talenti ostajajo

tu. P. Larivera je na koncu spregovoril tudi o Agendi 2030 za trajnostni razvoj, ki so jo članice OZN soglasno sprejele pred petimi leti in ki predstavlja zgodovinski dogovor mednarodne skupnosti za odpravo revščine, zmanjševanje neenakosti, zagotovitev napredka ter

uresničujo. Če ji hočemo postaviti drugačne temelje, si moramo za to dejavno prizadevati. Seveda ni vse v naših rokah, je pa marsikaj zaupano naši odgovornosti. V prejšnjih stoletjih so bile družbene spremembe dosti bolj postopne in počasne. Kmetov sin je npr. že vedel,

še govor o migrantih, ki iščejo prihodnost v naši sredi, o tem, da je potrebno se zgražati in mobilizirati, da "revolucijo" lahko naredijo zlasti mladi rodovi, o medijih in znanju, o tem, da smo brez upanja v prihodnost in v utopijo že danes mrtvi. Na tretjem srečanju sta 23.

v našem življenju, v krhkosti lahko v drugem spoznamo brata. Meje nas že od nekdaj spodbujajo, da najdemo pravo mero, da stvarem damo pravo težo, da smo previdni. Meje so nepopolno sredstvo, kakšenkrat pa so potrebne, čeprav vzbujajo logiko zaprtosti. Sama svoboda potrebuje, paradoksalno, meje. Podobno velja za identiteto, pa tudi za srečanje z bližnjim. Do tega pridemo, sicer počasi, a pridemo. In meje padejo. Paljk je povedal, da nas je covid zaznamoval, marsikoga je spremenil, in ljudeh je vzbudil strah, marsikaj je ustavil, le trgovina je še delovala; podobno kot že med karanteno v Benetkah zaradi kuge v 15. stoletju. Meje so se spet dvignile. Z druge strani je covid "demokratičen" virus, saj se širi tako med revnimi kot med bogatimi. Leta 2004 smo dočakali Evropo brez meja, te pa so še ostale in so zelo nepopolne. Bolje je bilo v preteklosti, od Ogleja dalje, ko so ljudje tu poznali mehko etnično mejo: Slovenci in Furlani imamo marsikaj skupnega, med drugim se nismo nikdar bojevali, po enih in drugih je udaril fašizem. "Ta meja je bila vsiljena". Pomemben je spomin na trpljenje - ne le svoje, tudi na trpljenje sosedov, uči kard. Martini. Prisluhniti trpljenju drugega pomeni graditi mir med narodi. Kot nas uči oglejski duh. Govor je bil še o ideologijah, družbenih krivicah, pa o krščanstvu, bratstvu in tem, kar je Cerkev v stoletjih naredila, da bi presegala meje na Goriškem.

DD

zaščite okolja za sedanje in prihodnje rodove. To je "realistična utopija", je dejal govornik, zahtevna, in vendar uresničljiva, je sredstvo, ki nas spodbuja, da se mobiliziramo za skupne cilje in programe na gospodarskem področju, za okolje, za delo, šolo in zdravstvo za vse. Gabriella Burba je spregovorila o utopiji kot gonilni sili, ki spodbuja, da presežemo sedanje ovire, iščemo nove poti in drugačne vzore alternativnega, trajnostnega napredka, saj sedanji - družbeni, gospodarski itd. - sistem ni nujno edini možni. Utopija je želja po bolj pravični in človeški družbi. Utopija je, etimološko, kraj, ki ga ni; prav tako je prihodnost čas, ki ga še ni. Prihodnost ni vnaprej določena usoda, napovedi se največkrat ne

da bo kmet. V zadnjih letih pa ugotavljamo, da kar 65% otrok, ki stopijo v osnovno šolo, bo opravljalo poklic, ki še ni bil izumljen. Pandemija je te in podobne procese še bolj pospešila. Zaradi tega je potrebno trajno izobraževanje, potrebno je usvajati nove kompetence. Z druge strani se večja družbena neenakost: bogastvo 5% italijanskih državljanov, ki imajo v lasti 41% državnega bogastva (podatek iz leta 2019), je večje od vsega premoženja 80% revnejših državljanov. V 21. stol. si moramo prizadevati za socialno in okoljsko trajnost, za bolj celostno človeško ekologijo, drugače bo še več neenakosti in planet bo kolapsiral. Nova vizija prihodnosti naj se začne v šolah, z mladimi. V pogovoru med gostoma je bil

septembra - v pogovoru s časnikarjem Guidom Baggijem - o meji v času covida razglabljal Luca Grion, profesor moralne filozofije na univerzi v Vidmu, in naš urednik Jurij Paljk. Grion je povedal, da je meja hkrati ovira in prag, ima torej dva obraza. Meje nam tudi pomagajo določati našo identiteto. Vprašanje je, kako doživljamo meje. Covid nas je omejil, ker nas je oddaljil od dragih oseb, nam je pa dal tudi možnost, da smo na novo odkrili in začeli bolj ceniti družinske odnose. Kljub znanstvenemu in tehnološkemu napredku smo lahko spet spoznali meje človeške krhkosti. Majhen virus je spremenil ves svet in pokazal na meje človeške znanosti. Smo krhki in ranljivi, prav te meje nas delajo ljudi. Prav ta nepopolnost je najlepše

Skozi drugačno prizmo (31a)

Virus in znanstveno poročanje v medijih (1)

Kakor smo dejali, je bil poseben seminar za novinarje, ki je potekal v Cortini, na Visoki šoli za novinarsko formacijo, seminar za korektno poročanje o koronavirusu. Kolega Ruben Razzante namreč pravi, kako so najpomembnejše medijske hiše vedno imele posebne novinarje, ki so bili specializirani za določena področja. Bili so vedno strokovnjaki za šport, politiko, finance, le redko pa tudi strokovnjaki za znanost. Zanimiv je ta razkorak med družbo in medijskim poročanjem, saj družba meni, da je znanost najpomembnejša, ko gre za odločanje o življenju ljudi, saj naj bi imela vse odgovore, medtem ko zaseda v medijskem svetu bolj drugi plan, znanstveni

novinarji pa spadajo v znanstvene revije. Covid-19 je tako znova pokazal, kakšno pomanjkanje prave znanstvene informacije pravzaprav vlada, saj se s poročanjem o koronavirusu ukvarjajo isti novinarji, ki so se že prej ukvarjali z drugimi nesrečami in podobnimi zadevami, a se praktično nikdar niso ukvarjali z razširjanjem znanstvenih podatkov. Navadno se je slepo sledilo kakršnikoli izjavi virologov, epidemologov ali imunologov, ne da bi se posluževalo kritične presoje, ki je pa bistvena za novinarski poklic. Že nekaj časa morajo novinarji v Italiji, kakor vidimo tudi pri kolegih v uredništvu Novega glasa, pridobivati točke na raznih seminarjih, zato pa je v Cortini potekal

prav formacijski seminar za novinarje, namenjen usposabljanju za znanstvene novinarje, ki so sposobni razbrati znanstvene podatke in jih nato ponuditi javnosti s preprostim jezikom, vendar tudi s kritično presojo virov pridobitve podatkov. Združenje 'Ugis', ki združuje pod svojim okriljem znanstvene novinarje, je ponovno predložilo Manifest iz Piacenze, kjer so zbrane neke vrste »zapovedi« znanstvenega novinarja. Gre torej za deontološka načela oz. načela ravnanja pri novicah, ki so povezane z znanostjo v najširšem smislu. Naštetimo ta načela: 1. Pri poročanju o znanosti in tehnologiji je potrebno neprestano profesionalno usposabljanje v okviru stalnega izobraževanja novinarjev; 2. Treba se je

sklicevati na številne in kvalificirane znanstvene virov, tudi mednarodne, da bi lahko jasno presojali v okviru kritične presoje; 3. Rezultati znanstvenih raziskav imajo včasih ekonomske vidike, ki jih je potrebno upoštevati; 4. Etična dolžnost preverbe korektnosti in resničnosti novic, upoštevajoč normative o zasebnosti in druge normative; 5. Ne sme se ustvarjati neupravičenih pričakovanj niti neutemeljenih alarmov (predvsem, ko se obravnava teme, povezane z zdravjem), kakor je potrebno tudi opozoriti na potrebne časovne okvire raziskav in eksperimentiranja, preden bi neko odkritje lahko prišlo do aplikacije nekega odkritja; 6. Podati različne pozicije na temo; 7. Pazljivost, previdnost in uravnovešenost

- ključne besede pri ravnanju z znanstveno novico; 8. Podpirati v medijih vlogo znanstvenega novinarja kot usposobljenega posrednika pri zagotavljanju informacij. Te točke se bodo morale pridružiti Enotnemu besedilu novinarjevih dolžnosti (Testo unico dei doveri del giornalista), ki je stopil v veljavo leta 2016. Že to besedilo pa v 6. Točki vsebuje nekatere od teh deontoloških zahtev, ki pa se natančneje nanaša na šibkejšo in bolne osebe, vse to pa ima svojo podlago v Deontološki listini iz Perugia (Carta deontologica di Perugia) iz januarja 1995. Sedaj se čaka, da bi vse potrdil osrednji novinarski organ v Italiji, Državno tajništvo novinarskega združenja (Consiglio nazionale dell'Ordine dei giornalisti),

vendar bodo v oktobru nove volitve v ta organ, tako da se še ne ve nič. Zaradi novih razmer bo po novem možno v formacijskem novinarskem procesu priti tudi do posebnega magisterija za objavljane znanstvenih novic v medijih, ki bi bil na isti ravni univerzitetnih magisterijev, nadomestil pa bi tudi praktikantat v redakcijah, glede na sporazume, ki jih je sklenilo novinarstvo združenje. Pandemija je gotovo pokazala na vse luknje znanstvenega informiranja, tudi zaradi pomanjkanja kompetenc novinarjev, med katerimi so se številni sicer močno trudili, a niso bili sposobni kritične presoje virov novic, kakor niso upoštevali niti preostalih zgoraj navedenih točk.

Andrej Vončina

S 1. strani Generalni konzul RS v Trstu Vojko Volk

Slovenija lahko podpre manjšino, samo če ta enotno izbere svojega predstavnika

Po uvodnem pozdravu Janka Korošca, vodje Socialnega tedna, ki je spregovoril v imenu Socialne akademije iz Ljubljane in se zahvalil za sodelovanje, je Pahor predstavil gosta večera in njegovo pot v slovenski diplomaciji. Volk je diplomiral leta 1985, ko so nastajale kali konkretnega razpada Jugoslavije in rojevanja novih držav, par let kasneje se je začel ukvarjati z osamosvojitvijo Slovenije, aktivno je doživljal osamosvojitveno vojno in bil član maneverske strukture narodne zaščite: "Nisem postal jugoslovanski diplomat, postal sem slovenski!", je povedal gost. Slovenska diplomacija, ki je nastala z novo državo, si je začetno prizadevala za mednarodno priznanje Slovenije. Po konzulovih besedah se države priznavajo zaradi interesa, ne zato, ker se morajo, priznanje neodvisnosti je težaven proces. V tistem času se je pokazalo, kako napet je bil odnos z Italijo in njenim tedanjim zunanjim ministrom De Michelisom, Slovenija pa je mednarodni skupnosti vsekakor dokazala, da spoštuje vse svoje obveze, da plačuje svoj del dolgov, se obnaša miroljubno in kaže solidarnost do narodov, ki so

pri odhajanju iz Jugoslavije imeli manj sreče. Tedaj se je Nemčija odločila in je Slovenijo ter Hrvaško priznala, sledil ji je Vatikan in kasneje celotna Evropska

in Črno goro obstajajo sporazumi, ki pa niso stopili v veljavo, ker niso bili ratificirani v hrvaškem parlamentu). V Stockholmu je bil med Slovenijo in

na dejstvo, da je Slovenija uspela manjšini pomagati pri njenih zahtevah za zaščitni zakon, medtem ko je bila za Jugoslavijo sramota, da ni bila slovenska manjšina

in opravljeno delo izrecno pohvalil predsednika krovnih organizacij, Walterja Bandlja in Ksenijo Dobrila. Kar se tiče 13. julija, je poleg 100-letnice požiga Narodnega doma in dogajanja v Bazovici poudaril pomen podelitve najvišjih državnih priznanj, ki sta ju predsednika Sergio Mattarella in Borut Pahor podelila Borisu Pahorju, in spravnega dejanja, ki sta ga predsednika opravila: "Predsednik Italije se ne priklanja teroristom, on se prikloni ljudem, ki si to zaslužijo. Tudi nam, da smo se priklonili pri fojbi, ni bilo lahko ... gre pa za spoštovanje do mrtvih". Dodal je, da spravo morajo ljudje med sabo in politiki stalno negovati, skrbi pa ga, kako bo s spravo v Sloveniji. Največje spravno dejanje slovenskega naroda je bil po njegovem mnenju slovenski plebiscit za samostojno Slovenijo: "Ko se 93% Slovencev odloči, da želi imeti svojo državo, ko gre za popolno politično enotnost in ko si izvoliš lastno državo, potem je s tem sprava že narejena. Nikoli prej nismo bili enotni, žal pa niti nikoli potem. Spravna dejanja so kot rože, hitro ovenejo, treba jih je negovati, zalivati". Nazadnje je pa Volk priznal: "Rak rana slovenske diplomacije je prekleta, prehuda politična sovražnost. Jaz pa mislim, da bomo prerasli tudi to".

Volk je spregovoril tudi o izidu zadnjega referendumu oz. o odločitvi italijanskih volilcev, da se število parlamentarcev skrči. "Težko je reči, da zmanjšanje števila parlamentarcev vpliva na demokracijo", je prepričan, "prizadeta pa je slovenska manjšina. To otežuje slovenski manjšini, da ohrani svojega predstavnika v parlamentu". Volja italijanskega ljudstva je bila po Volkovem mnenju jasno izražena, v novi situaciji pa se je treba znati, Italija mora zagotoviti olajšano izvolitev. Pogoji za olajšano izvolitev slovenskega predstavnika in za doseg določenih ciljev so: enotnost slovenske manjšine, podpora slovenske države in podpora italijanskih prijateljev in parlamentarcev. Matična domovina lahko podpre manjšino, samo če ta v svoji skupnosti enotno izbere predstavnika za sedež, za katerega bo olajšana izvolitev. Kar pa se tiče odnosov z večinskim narodom, je Volk prepričan, da ni več sovraštva med Italijani in Slovenci, žal pa še obstajajo nekateri krogi skrajnežev, ki ne sprejemajo sprememb: "V vsaki družbi obstaja 10% skrajnežev na levi in 10% skrajnežev na desni. Diplomacija in politika skrbita za tistih 80% ljudi, ki živijo vmes!".

Katja Ferletič

unija, vključno z Italijo: "Diplomatom je padel kamen s srca", je priznal Volk, ki je dodal, da je Amerika šele med zadnjimi priznala samostojno Slovenijo. O nerazrešenih odnosih s Hrvaško je konzul večkrat javno spregovoril. Adrijan Pahor je povedal, da ima Hrvaška ozemeljske spore z vsemi sosedami, ne spoštuje arbitražnega sporazuma in tudi mednarodno sodišče nima vpliva na to državo. Volk je navzočim razložil, da Hrvaška še vedno nima določenih meja s sosedi oz. ima meje, ki pa niso formalno sklenjene, to je v odnosu s Slovenijo, Srbijo, Bosno in Črno goro (z Bosno

Hrvaško podpisan arbitražni sporazum, mejo na morju je arbitražno sodišče določilo, Hrvaška pa te odločitve ne priznava in ne spoštuje. Nespoštovanje sodbe bo po Volkovem mnenju postal hujši problem ob hrvaškem vstopu v šengensko pogodbo, saj so meje šengenskega območja zunanje meje njegovih članic. "Diplomacija se je v zadnjih letih zelo spremenila", je nadaljeval Volk, ki je prepričan, da morajo biti značilnosti dobrega diplomata lojalnost domovini, sposobnost gojenja osebnih stikov, angažiranost, srčnost in pripadnost projektom, ki jih vodi. Izredno je ponosen

omenjena niti v enem sporazumu, sklenjenem z Italijo (na to temo je bilo iz občinstva kar nekaj kritičnih ugovorov). Generalni konzul je zadovoljen, da je slovenska manjšina zaščitni zakon dobila in da smo dobili novo kvaliteto odnosov z večinskim narodom, obenem pa je poudaril, da v zakonu manjkajo tri stvari - vrnitev lastništva Narodnega doma, olajšana izvolitev slovenskega predstavnika v italijanski parlament in vidna jezičnost. Prizadevanje za vrnitev lastništva Narodnega doma slovenski manjšini je bilo tudi njegovo delo, na četrtkovem večeru pa je za skupno nastopanje

TRŽIČ Posvet ACLI

O delu in dostojanstvu izkoriščanih delavcev

Goriška pokrajinska sekcija ACLI, ki jo že devet let vodi prizadeta Silvia Paoletti iz Gorice, je v četrtek, 24. septembra, priredila v Trziču v Muzeju ladjedelništva MU.CA dobro obiskan posvet - razgovor o temi Delo ... Dostojanstvo in izkoriščanje delavcev (Lavoro... Dignita' e caporalato). Na posvetu, ki je imel namen osvetliti hud problem izkoriščanja predvsem tujih delavcev, so spregovorili županja Trziča Anna Maria Cisint, predsednik konfindustrije Gornjega Jadrana Michelangelo Agrusti, deželna odbornica za delo, poklicno formacijo, šolstvo in družino Alessia Rosolen, predsednik državne zveze ACLI Roberto Rossini, odvetnica Manuela Tortora, župnik don Renzo Boscarol, ki je že dolga leta v prvi vrsti na socialnem področju, ter vrsta drugih predstavnikov sindikatov in trgovskih ter obrtniških predstavnikov. Posvet je pokazal na pereč

problem izkoriščanja delavcev na vseh ravneh, kot tudi na dejstvo, da v ladjedelnici tako ali drugače dela okrog 15 tisoč ljudi. Seveda je zaposlenih tudi veliko domačinov, a največ je takih, ki jih zaposlujejo za določen čas, ko družba Fincantieri dobi večja naročila za izdelavo ladij in rabi ogromno število delavcev. Gre za raznovrstne poklice in na posvetu je bilo slišati predvsem to, da ne bi smeli sprejeti dejstva, da mora ladja, ki jo izdelajo v trziški ladjedelnici, stati samo deset evrov na kilogram, saj to pomeni, da morajo zaradi tega nujno podplačevati določene kategorije delavcev. Deželna odbornica Alessia Rosolen je bila jasna, ko je javno priznala, da ne smemo misliti, da je izkoriščanje in podplačevanje delavcev prisotno samo na jugu države, kjer delavci, zvečine tujci, za slabe štiri evre na uro pobirajo paradiznike. Povedala je, da se Dežela

FJK zaveda prisotnosti t. i. "karpolarata" tudi v Trziču, in to na vseh ravneh, a si tudi prizadeva, da bi to "kugo naše družbe" odpravila za

pozdrav, v katerem je prisotnim obljubil napore vlade, da bi za vedno odpravil izkoriščanje in sive cone na področju zaposlovanja,

ker smo slišali predsednika konfindustrije Gornjega Jadrana, ki je dejal, da sam izkoriščanja ne pozna, še bolj pa smo se zamislili, ko je

vedno, v ta namen Dežela FJK organizira niz poklicnih tečajev, da tako naši ljudje kot tudi tujci pridobijo znanje in usposobljenost in jih zato delodajalci ne morejo izkoriščati na tak način, kot jih sicer. Minister za gospodarstvo Stefano Patuanelli je poslal kratek

kot je tudi obljubil boj proti delu na črno. Ariano Medeat, ki vodi goriško sekcijo zveze obrtnikov, je nazorno prikazal, kako velika je ladjedelnica in koliko delavcev potrebuje. Kako torej odpraviti delo na črno in izkoriščanje delavcev? Zelo težko, bi lahko rekli,

predsednik italijanske zveze ACLI Roberto Rossini, ki pozna stanje v celotni Italiji, dejal, da je problem v tem, da je v Italiji za isto delo na razpolago osemsto, da, 800, različnih delovnih pogodb, kar omogoča, da za isto delo plačujejo različno, predvsem pa, da lahko na videz legalno

ustvarjajo taka podjetja, ki so kot kitajske škatlice, katerim ni videti konca. Zadnji je nastopil don Renzo Boscarol, ki se je navezal na svetopisemsko priliko o delavcih v vinogradu in poštenem plačilu za opravljeno delo, izpostavil pa je tudi največkrat zamolčano dejstvo, da je večina delavcev v ladjedelnici tujcev, ki pridejo sem začasno in jih tudi domačini izkoriščajo z oderuški najemninami za skromna stanovanja. Časnikar dnevnika Il Piccolo Giulio Garau, ki je vodil več kot dve uri trajajoči pogovor, je sklenil, da nas čaka še veliko dela, če bomo hoteli doseči kolikor toliko normalne razmere na področju zaposlovanja delavcev. Predsednica goriške sekcije Silvia Paoletti je sklenila posvet in v dar prejela šopek rož, ker po devetih letih zapuša vodstvo pokrajinske ACLI.

JUP

POGOVOR Alessandra Schettino, ravnateljica SCGV Emil Komel

Imamo mnogo načrtov, smo pa pripravljeni na vse

Na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici je vedno živahno. Pred kratkim so začeli glasbeni pouk, na kar so se dolgi in dobro pripravljali. O tem in še marsičem smo se pogovorili z ravnateljico Alessandro Schettino.

Kako ste začeli novo šolsko leto 2020-2021 na SCGV Komel?

Novo šolsko leto smo začeli tako, kot smo končali prejšnje, ki je bilo "posebno". Celo poletje smo imeli veliko opravka z obravnavo zakonskih predpisov, odredb in določil rimske vlade in Dežele FJK, ki se tičejo odprtja šol in zdravstvenega kriznega stanja. Z odgovornimi za varnost smo morali najprej pripraviti dokument za učence, starše, učno in neučno osebje, za vse člane šole Komel. V njem piše, kako se moramo obnašati, ko stopamo v šolo: gre za že poznana, standardna določila, ki pa so prirejena našemu prostoru. Veseli smo, da smo 14. septembra začeli pouk "v živo", to smo si zelo želeli. Seveda moramo vsi upoštevati določene pogoje: v šolo lahko vstopajo samo učno in neučno osebje ter gojenci; starši in ostali se morajo za to predhodno najaviti. Prostore smo morali deloma preurediti. Ni bilo tako hudo, saj imamo večinoma individualni pouk. Stavbo smo nekoliko razdelili na dva dela, imamo dva vhoda oz. izhoda, da bi se čim bolj izogibali gneči. Profesorji morajo pri vходу zmeriti učencu temperaturo; v krajšem premoru po pouku morajo učilnico prezračiti in razkužiti, nakar gredo iskat naslednjega učenca. Profesorji imajo malo več "telovadbe", so pa ta pogoj sprejeli. Tako upoštevamo državne oz. deželne predpise in smo tudi vsi skupaj bolj zaščiteni.

Koliko vpisanih gojencev imate? Je število upadlo ali naraslo?

Letos smo si zamislili geslo "Kjer glasba povezuje", ki je bilo vidno tudi na velikih mestnih plakatih. Vpisovanje je še vedno možno. Pouk v šolah se je začel dva dni za nami in, kot dobro vemo, je treba počakati dva tedna, da vidimo, kako steče pouk v šolah, kako se otroci in mladi odločajo za svoje obšolske dejavnosti. Do tega trenutka imamo že več kot 300 vpisanih gojencev, številke so torej v bistvu enake lanskim. Velikega upada ni, vsaj zdaj. Marsikaj je odvisno od nadaljnega razvoja dogodkov. Nekateri starši so me že opozorili, da otroci ne bodo nadaljevali študija glasbe, če bo spet stekel pouk

na daljavo; drugi so bili s to metodo zadovoljni, zanje je bila učinkovita, mnenja so pač različna. Dejansko ne moremo načrtovati dolgoročno, odločamo in načrtujemo sproti, za dva tedna ali največ mesec dni naprej. Načrte seveda imamo, vedno pa moramo biti pripravljeni na alternativno rešitev, saj ne moremo vedeti, kako se bodo stvari razvile.

Med drugim smo v nekaterih primerih že začeli s poukom na daljavo, ker nekateri gojenci prihajajo s šol, kjer so že bili primeri okužb; nekaterim so že odvzeli bris. Do pouka na daljavo seveda pride v dogovoru s starši. Za nas je tako gotovo lažje; seveda, tak pouk ni najbolj "učinkovit", nekaj pa le je. Z začetkom jeseni in grdim vremenom bo tega vedno več.

Kako bo potekal pouk instrumentov, teoretičnih predmetov in zborov na šoli? In na podružnicah?

V vsaki učilnici je na razpolago razkužilo za roke, za površine, za klavirske tipke. V učilnicah za individualni pouk instrumenta morata učenec in profesor nositi masko, saj primerna razdalja ni vedno mogoča, ker mora profesor otroku pokazati, kako naj npr. drži instrument itd. Večje učilnice, kot je npr. tudi komorna dvorana, uporabljamo za skupinski pouk, tudi za teoretične predmete, v skladu s predpisi in v sozvočju z odgovornimi za varnost. Pri skupinskem pouku je v razredu lahko največ pet učencev, med klopmi mora biti vsaj 1 m, profesor mora biti oddaljen 2 m. Večja razdalja pri individualnem pouku - vsaj 4 m - je iz jasnih razlogov predvidena za pihala, trobila in solopetje.

Zbore imamo dejansko v vseh podružnicah, ki so v Devinu, Doberdolu, Štandrežu in Bračanu. Z izjemo Devina smo morali v ostalih vaseh za začetek delovanja preveriti, kje je največji prostor. Zbor se razdeli v manjši skupini, ki vadita posamezno in se združita v večji dvorani samo pred nastopom, ali pa vadi v večjih prostorih. Naš Mešani mladinski pevski zbor Emil Komel, ki ga vodi David Bandelj, se je iz Gorice preselil v župnijsko dvorano v Štandrež, saj v komorni dvorani KC Lojze Bratuž, največji, kar jih premoremo v mestu, je lahko največ 22 oseb. Komorno oz. orkestralno igro smo za zdaj zamrznili, saj skupaj lahko igra največ pet oseb; če bomo imeli kakšen večji projekt, npr. božični koncert, bomo, če bo možno, takrat pomislili na kakšen konec tedna intenzivnih vaj v

primernih prostorih.

So tečaji vedno isti ali imate tudi kaj novega?

V glavnem so isti kot lani. Imamo predšolsko vzgojo,

pouk predmetov klasične in moderne glasbe, teoretične predmete klasične in moderne glasbe. Zelo živahna je naša zborovska dejavnost; komorna igra, kot sem že povedala, deluje v manjših skupinah, orkestralna pa bo delovala projektno. Še naprej bomo sodelovali z drugimi ustanovami. Še pred začetkom pouka smo izpeljali lep projekt z otroki iz Romjana v sodelovanju s tamkajšnjim združenjem staršev in z AŠZ Olympia: poletni kampus zadnji teden avgusta in prvi teden septembra. Otroci so prihajali v Gorico, pod velikim šotorom blizu naše šole so imeli delavnico. Tem otrokom bomo še naprej nudili glasbene tečaje, najprej kitare in flavte, nato še drugih instrumentov, in sicer v podružnici v Doberdolu.

Novo je še to, da letos imamo na šoli tudi tečaje, ki jih je akreditiralo ministrstvo za šolstvo. Namenjeni so učnemu osebju vrtcev, osnovnih in srednjih šol s slovenskim učnim jezikom, poučevali bodo naši profesorji. Kar pet tečajev nam je za leto 2020-2021 pred kratkim odobril deželni šolski urad. To so tečaji začetne in srednje stopnje kitare in klavirja ter dirigiranja otroških zborov. Lani smo že imeli akreditiran tečaj za kitaro in klavir, za začetnike, letos smo to nadgradili in pripravili še tečaj dirigiranja.

Kako ocenjuješ delo v posebnih razmerah v spomladanskih mesecih?

Zadnji javni dogodek, koncert v spomin na prof. Silvana Kerševana, smo imeli 21. februarja. V naslednjih dneh so se razmere kmalu poslabšale in prve dni marca smo bili že vsi doma. S t.i. poukom na daljavo smo hitro začeli. Nekateri profesorji so že imeli nekaj izkušenj in so jih te dobre prakse posredovali

tudi drugim. Sklenili smo, da gremo v to, in profesorji so začeli poučevati na daljavo, najprej individualne predmete in teorijo. Poskusili so tudi

povsod najboljše. Kjer živim jaz, včasih zmanjka in takrat bi računalnik najraje vrgla skozi okno v vinograd ... Profesorji so sicer imeli veliko več dela, zares jih moram pohvaliti. Pred računalnikom so morali prebiti ure in ure, kar povzroča glavobole, težave z vidom itd. Rezultati takega dela z učenci so pa le prišli na dan.

Kako pa so potekali izpiti ob koncu leta?

Sredi junija smo sklicali vse učence na neko končno lekcijo, da bi jih najprej videli v živo in vprašali, kako so se imeli; radi smo slišali tudi odzive staršev. Tudi sami smo želeli imeti sliko tega, kar se je zgodilo v tistih mesecih, kaj se je spremenilo. Bila sem prisotna pri vseh izpiti, videla sem vseh 323 učencev. Vsakemu smo podarili torbico s partiturnami, zgoščenkami in drugim glasbenim materialom. Bili so hvaležni in so se lepo izkazali. Nekateri so poleti še naprej študirali in imeli lekcije za izpite na konservatoriju, po t.i. novi, dvojni konvenciji. Gre za novo obliko sodelovanja med dvema konservatorijema in glasbenimi šolami; dne 4. junija so namreč predstavniki tržaškega in videmskega konservatorija podpisali dogovor o sodelovanju s šolami, kakršna je naša, za predakademske stopnje. Za goriško območje potekajo izpiti na šoli Alighieri v Štarančanu. Nekateri so se zelo dobro izkazali, prejšeli so tudi najvišje ocene in pohvale, kar pomeni, da so profesorji dobro delali, pa tudi učenci so se potrudili.

Ste že kaj razmišljali o nastopih in koncertih v tem letu?

Najprej moramo seveda videti, kakšne bodo razmere. V načrtih imamo marsikaj, tudi večje dogodke v sodelovanju z drugimi društvi v božičnem času. Pripravljamo program, upam, da bodo vaje stekle in razmere to omogočile.

Imamo tudi neka nova sodelovanja za predšolske otroke. V spomladanskih mesecih bomo organizirali prvo mednarodno tekmovanje Musica Goritensis, ki nam ga ni uspelo izpeljati aprila letos.

Snujete Snovanja?

Snovanja so spomladanski niz koncertov. Kakšno vsebino neuresničenih Snovanj prejšnjega šolskega leta bomo morda preusmerili v kakšen dogodek do konca tega leta, ostalo pa bomo nadgradili in prenesli na naslednjo pomlad, ko naj bi potekala 15. izvedba ciklusa. Nekateri že nastopajo, npr. naši pevci. Če ne bo prišlo do novih omejitev, bo Fanatovska vokalna skupina Emil Komel, t.j. moška sekcija Mešanega mladinskega pevskega zbora, nastopila v soboto, 3. oktobra, na šestem mednarodnem festivalu moškega petja na Lavričevem trgu v Ajdovščini. Mešani mladinski pevski zbor naj bi konec oktobra pel v Arezzo, sredi novembra pa v Mariboru.

Če torej potegnemo črto, se mi zdi, da sem razumel, da je življenje na šoli Komel živahno in da ste dobro organizirani. Drži?

Velja. Na to smo se dolgo pripravljali, poleti smo preučili vse predpise in veliko prevajali, saj nismo našli urada, ki bi nam to pomagal pripraviti. In tako smo poglobili številne vsebine, povezane s covidom. Imeli smo tudi osemurni izobraževalni tečaj za profesorje, vedno na isto temo seveda. Skratka: z masko bomo morali sobivati še dolgo, to je del našega življenja, ki se je pač spremenilo. To posebno leto bo gotovo ostalo zapisano tudi v zgodovinskih knjigah ... Pravil se moramo držati, sicer bomo morali spet zapreti šolo. V naši sredi imamo večinoma mladoletnike, zanje smo odgovorni. Smo šola in v tem trenutku jih moramo vzgajati tudi v to.

Danijel Devetak

Jana, Lucija, Jasmine, Luca, Kevin, Lorenzo in Karol so v nedeljo, 27. septembra, v cerkvi sv. Ivana v Gorici iz rok župnika Marijana Markežiča prvič prejeli sveto obhajilo. Na ta pomembni korak jih je dve leti pripravljala katehistinja Mirjam Bratina, ki je uvodoma povedala, da je to za goriško duhovnijo praznik veselja. "Jezus vas ima rad in vas zato vsakega posebej kliče po imenu".

GALERIJA ARS Predstavitev knjige Sandra Oblaka

Prav je, da spregovorijo tudi tisti, ki so bili pahnjeni na rob zgodovinske pozabe

Sandro Oblak je zgodovinar Smlajše generacije, rojen v Kranju, živi pa v Cerknem. Diplomiral je na Filozofski fakulteti v Ljubljani iz smeri zgodovina, nato pa je magistriral iz teme o odnosu ljudske oblasti do domačih nasprotnikov na Idrijskem in Cerkljanskem. Iz njegove magistrske naloge je nastala knjiga, ki nosi naslov Z udarno pestjo, podnaslov pa Odnos ljudske oblasti do resničnih in namišljenih domačih nasprotnikov na Idrijskem in Cerkljanskem (1943-1950). Knjigo je izdala Goriška Mohorjeva družba, avtor pa jo je skupno z urednico prof. Marijo Češčut predstavil v sredo, 23. septembra, v prostorih galerije Ars na Travniku.

“Knjiga je posvečena širšemu primorskemu prostoru, dograjuje pa prejšnji dve: Tragedija v Cerknem Borisa Mlakarja in Dnevnik, pisma, spomini iz dveh svetovnih vojn Dominika Kacina”, je povedala urednica. Za spremno besedo in strokovni pregled dela je poskrbel dr. Mlakar, ki je v predgovoru napisal: “Tematika te knjige, ki govori o odnosu partizanskih in povojnih oblasti do domačih nasprotnikov, zahteva posebno previdnost in občutljivost pri razbiranju pravega poteka dogodkov ter njihovih vzročno-posledičnih povezav. Avtor je v tem pogledu pokazal, rekli bi, zadostno mero rahločnosti in predvsem poštenosti pri upoštevanju med seboj večkrat nasprotujočih si virov”. Sam avtor v uvodu v knjigo pravi, da mora raziskovalca pri njegovem delu gnati želja po resnicoljubnosti:

“Cilj tega dela ni ovreči ali izničiti pozitivnih vidikov partizanskega boja, bolje je govoriti o dopolnitvi mozaika. /.../ Prav je, da skozi arhivsko gradivo, literaturo in spomine spregovorijo tudi tisti, ki so bili v desetletjih po drugi svetovni vojni pahnjeni na rob zgodovinske pozabe in označeni kot izdajalci, belogardisti, reakcionarji,

magistrski nalogi, iz katere je nato ustvaril knjižno delo. Nalogo je seveda dopolnil z novimi viri, jezik spremenil, da je postal bralcu bolj prijazen, in dodal priloge, zemljevide in fotografije. V delu prikaže tako geografsko kot časovno zamejitev, Idrijsko in Cerkljansko v obdobju od druge polovice svetovne vojne do pet-letja po vojni. Dva kulaki, informbirojevci itd.” Pri sestavi svojega “mozaika” je avtor pregledal ogromno gradiva, arhivov, obstoječe literature, medvojno in povojno časopisje, predvsem pa ustne vire – seznam uporabljenih virov je impozanten, v knjigi je tudi 707 opomb, vse to pa dokazuje, koliko truda je avtor vložil v pisanje knjige. Sandra Oblak so že v obdobju študija zelo zanimala “zamolčana” poglavja zgodovine, zanimala ga je izkušnja strani, ki je takrat vojno izgubila, in pa tistih, ki so postali žrtve sistema. “O Idrijskem in Cerkljanskem se je pisalo kot o partizanskih krajih, podpora partizanskemu gibanju je bila velika. Cerkno je bilo opevano kot partizanska prestolnica”, je povedal avtor, ki se je odločil, da bo to tematiko obdelal v svoji

mejnika sta zanj pomembna: september 1943, kapitulacija Italije, ko se je na Primorskem začelo intenzivno razvijati partizansko gibanje in je bilo več negativnih pojavov, ki so ga spremljali, in obdobje okoli leta 1950, ko se je nova oblast po priključitvi Primorske utrdila in izvedla večino ukrepov proti nasprotnikom. Ta čas je torej zaznamoval silovit vzpon odporniškega partizanskega gibanja proti novi nemški okupacijski sili ter povojno postopno integriranje v novo jugoslovansko socialistično stvarnost. “Resnični nasprotniki, domobranci, so se proti partizanom borili z orožjem, namišljeni nasprotniki pa so bili tisti, za katere je partizanska oblast ocenila, da ji nasprotujejo”, je razložil Oblak. Virov o bojih proti nasprotnikom partizanske

povojne oblasti je bilo zelo malo, najširši temelj knjige je arhivsko gradivo – Arhiva Republike Slovenije, idrijskega oddelka Zgodovinskega arhiva Ljubljana in Arhiva Cerkljanskega muzeja ter veliko župnijskih arhivov. Avtor se je posvetil tudi zbiranju ustnih pričevanj. “Delo je samo skromen poskus pregleda in interpretacija medvojnega in povojnega dogajanja na Idrijskem in Cerkljanskem”, je poudaril Oblak. Začetni del knjige opisuje vzpon partizanskega gibanja in njegovo soočanje z okupacijskimi silami in četniškimi domobranskimi enotami ter njihovimi domnevnimi in resničnimi simpatizerji. Osrednji del je posvečen odnosu partizanske oblasti z vsemi domačimi nasprotniki, delovanju njenega represivnega aparata, sodnim procesom, izvensodnim likvidacijam. Poudarek je na najbolj izpostavljenih “operacijah”, vključno s t.i. gestapovsko zaroto in tragedijo v Cerknem pozimi 1944, ko so nemške enote umorile 50 mladih fantov iz partijske šole, nato pa so partizani obsodili na smrt 15 “izdajalcev”, skupino nedolžnih ljudi, ki so se srečevali s kaplanoma Piščancem in Slugo. Velik del knjige je posvečen medvojnemu in povojnemu odnosu partizanskih oz. komunističnih oblasti do Cerkev in posameznih duhovnikov, govori pa tudi o nadzoru javnega mnjenja, v katerega so bili pod taktirko partije vpeti razni represivni organi in organizacije, ter o gospodarskih ukrepih

bi bili pripravljene dati na razpolago umetniška dela za razstavo. Ob tej priložnosti bo izdan katalog z objavo vseh razstavljenih del. Zanimivost obvestila in humor.

gre torej za revizijo zgodovine, temveč za dodajanje nekaterih manjkajočih koščkov, saj našo preteklost moramo sprejeti, se z njo sprijazniti. “V tem je knjiga vredna objave in branja”.

Kat

RADIO SPAZIO
vrata proti vzhodu

(od 2. oktobra do 8. oktobra 2020)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 2. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.
Sobota, 3. oktobra (vodi Ezio

Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilljskem narečju.
Nedelja, 4. oktobra ponovitev oddaje Okno v Benečijo.
Ponedeljek, 5. oktobra (v studiu Katja Volpi): Glavnikarstvo, piparstvo in tkalstvo.
Torek, 6. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem
Sreda, 7. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Želja po večni mladosti. Izbor melodij.
Četrtek, 8. oktobra (v studiu Andrej Bavcon): Četrkov večer z glasbo - Zanimivosti obvestila in humor.

Obvestila

KD Novo Lavoro prireja večer v besedi in glasbi o življenju **Giacoma Casanove**. Nadia Fabris, pevka, Giulio Chianetti, kitara, Bruno Tofful, recital. Grad Spessa v Koprivnem, nedelja, 4. oktobra, ob 17. uri. Obvezna rezervacija (0481 80032)
Kulturni center Lojze Bratuž bo v letu 2020 pripravil spominsko razstavo ob 120-letnici rojstva slovenskega umetnika Toneta Kralja. V ta namen vabi lastnike, ki

bi bili pripravljene dati na razpolago umetniška dela za razstavo. Ob tej priložnosti bo izdan katalog z objavo vseh razstavljenih del. Zanimivost obvestila in humor.

Zahvale

Tudi mi smo šli letos na počitnice. Hvala lepa **Kristini in bratu Tadeju**, da sta poskrbela za nas. Strežniki sv. Ivana iz Gorice.

ZDRAVŠČINE Škofijska šola za orgle in cerkveno glasbo

Začenjajo se novi tečaji

Orglarska šola v Zdravščinah bo meseca oktobra začela pouk novih tečajev orgel. Vzgoja pastoralnih sodelavcev po župnijah je zelo pomembna. Med sodelavce na poseben način uvrščamo organiste, zato že nekaj let v ta namen Orglarska šola v sodelovanju s Primorskim orgelskim

gre za koncertne organiste, ti imajo dovolj priložnosti za študij na različnih javnih šolah, temveč veliko bolj za dobre pastoralne delavce v župniji. Organist je sooblikovalec liturgičnega in duhovnega župnijskega življenja. Prav zato skrbimo, poleg glasbene izobrazbe, še za organistovo liturgično

osnovne glasbene izobrazbe, temveč tudi začetnike, ki si želijo spoznati ta veličastni in očarljivi inštrument, ter že delujoče organiste, ki so lahko tudi samouki, a želijo izpopolniti svoje znanje. Programi so vsekakor zelo prilagodljivi potrebam in željam posameznika. Razveselilo nas bo, če boste

potrkali na vrata naše Orglarske šole, kjer ste dobrodošli. Zagotovo bomo našli nekaj, s čimer boste lahko poživili življenje Cerkev v vaši župniji in vašem kraju. Za informacije lahko napišete na mail mirkobutkovic@yahoo.it ali pa pokličete na telefon 333 4140364.

Mirko Butkovič

društvom organizira letne pa tudi poletne tečaje in masterclasses. Pri tem ne

in duhovno usposobljenost. Šola ne vključuje samo učencev, ki imajo dovolj

SREČANJA pod lipami

SINDIKALNO PREDSTAVNIŠTVO NA SLOVENSKI ŠOLI

Gostja večera prof. Katja Pasarit, poklicna zastopnica Sindikata slovenske šole

ČETRTEK, 8. OKTOBER 2020, OB 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka
vljudno vabi na odprtje likovne razstave

POLDE OBLAK – KRAŠKA EPOPEJA

Umetnika in njegova dela bo predstavila umetnostna zgodovinarica dr. Tatjana Pregl Kobe

Kulturni center Lojze Bratuž
Torek, 6. oktobra 2020, ob 18. uri

Katoliška knjigarna v sodelovanju z založbo Mladika

vabi na predstavitev knjige

Les Slovènes
Darinka Kozinc

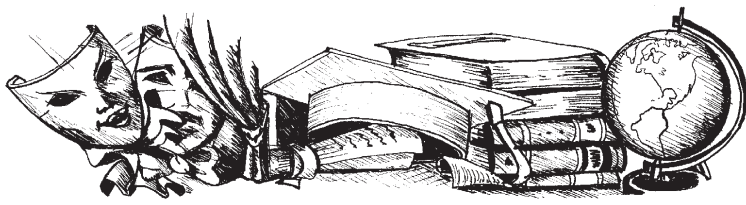
Z avtorico se bo o njeni knjigi, ki z novimi pričevanji osvetljuje življenje aleksandrink, pogovarjala urednica založbe Nadia Roncelli

V sredo, 10. oktobra 2020, ob 10. uri
v galeriji Ars nad Katoliško knjigarno v Gorici.

JAK
JAVNA
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Dogodek je del kulturnega programa knjigarne, ki ga sofinancira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije

POGOVOR Žarko Trušnovec, gorski reševalec in psiholog

Življenjske odločitve sprejemamo v tišini

Žarko Trušnovec je psiholog in znan gorski reševalec. Svojo pot na tolminski gorsko-reševalni postaji je začel leta 1982. Za seboj ima veliko intervencij. Kot psiholog je zaposlen na tolminski osnovni šoli; vsako leto prireja številne tabore za mladino in družine blizu Breginje. Je vodja državne ekipe za psihološko pomoč civilne zaščite; predava in pomaga reševalcem pri soočanju s travmami pri hudih nesrečah. Veliko energije je vedno namenjal pomoči sočloveku, a tudi sam je v življenju imel težke trenutke. Pred kratkim je v Italiji prejel mednarodno nagrado, plaketo Targa d'Argento, ki jo že skoraj pol stoletja v italijanskem kraju Pinzolo podeljujejo tistim, ki se razdajajo za nevarna reševanja ljudi. Veliko predava tudi po raznih šolah; mladi ga radi poslušajo, saj je predvsem z zgledom iskalec znanja in resnice. Prav o vzgoji nam je marsikaj povedal v tem pogovoru.

Kaj je danes najbolj značilno za mladino?

Opazam, da se o mladini še vedno stalno jamra. Jože Ramovš je nekoč povedal, da so prvo pritožbo nad mladino zapisali že Sumeri na klinopis dva tisoč let pred Kristusom. Pisano je: "Mladina je nemogoča, civilizacija bo propadla". Pa smo še vedno tu. Že več let opazujem, da je mladina zamenjala dan za noč. Če bi starši dopuščali, bi mladi spali vsak dan do poldne in bi ostali zbujeni do dveh ponoči. Mladina ne živi več naravno. Če bi bila šolska oblast bolj interesirana, bi morala kaj ukreniti. V šolo prihajajo precej zaspani, tako mi pravijo učitelji. To je vprašanje odgovornosti. Koliko ur preživljajo mladi pri računalniku ali na mobilnem telefonu? Ogromno. Druga nevarnost je pretirana glasnost. Danes ni nikjer tišine. Mladina se vsepovsod dere na glas in se ne zna umiriti. To je problem. Dijaki me večkrat izzivajo in mi dajejo vprašanja, kot na primer: ali je slabo, če hodimo v disko? Odgovorim jim, da ni nič slabega, saj v mladih letih je zabava potrebna, vendar slabo je, če mlad človek sprejema pomembne življenjske odločitve v diskoteki, kjer je 120 db hrupa. V teh pogojih ne more nihče sprejemati odločitev. Odločitve se sprejemajo v naravi, v tišini.

Kako bi lahko navdušili mladino za znanje?

Vsako leto organiziram tabore za osnovno- in srednješolce in vabim na predavanja nekdanje učence, ki so v življenju kaj dosegli:

postali so raziskovalci, zdravniki, univerzitetni profesorji in podobno. Vsak pride in ostane z nami cel dan in predstavi svojo pot, kaj je študiral in kaj dela. Mladina se po navadi ne navdušuje nad znanjem. Navduši se pa nad človekom, ki nekaj zna, in to pripelje do pozitivne identifikacije.

Spoznal sem fanta, ki nikoli ni hotel priti na tabor, ker je bil stalno pri internetnih igrich. Slučajno pa je prišel pogledat prvi dan. Prišlo je tudi neko dekle; takoj sta se razumela. Ostal je na taboru do konca in še potem se je srečeval s tem dekletom, igrice pa ga niso več tako zanimale. To je lahko tudi tista "osebna motivacija", ki ti spremeni pogled na svet.

Koliko nasilja je danes med mladimi in kakšno je?

To je problem vzgoje. Delam v šoli, ki je bolj podeželska, kjer ni hudih dogodkov. Bil sem pa tudi na šolah, kjer je bilo še kar veliko nasilja. Nekoč so me povabili na predavanje za starše na tako šolo. Med starši so bile skoraj samo ženske. Edina dva moška sta bila Bosanca iz islamske družine, kjer ženske morajo ostati doma. Zdaj pa se je treba vprašati, kje so moški v družini? Ali samo matere postavljajo pravila? Oče, ki je le občasno dejansko navzoč v družini, ne vzgaja, ampak večkrat vnaša v vzgojni proces le motnje. Imel sem tudi priložnost videti udarce, ki so jih žrtve dobile v družbi mladih. In opazil sem, da so bili udarci taki, kot jih dobijo "ljudje" v virtualnih igrich. Iz teh se mladina danes nauči nasilja, saj nima izkušenj o nesrečah v realnem svetu in o dejstvu, da se kdo lahko res poškoduje. Ko sem bil majhen, smo se otroci marsikdaj v igri poškodovali,

se udarili, popraskali, zdaj tega ne vidimo več. Otroci se ne srečujejo več na odprtem, v naravi, in vidijo nasilje v glavnem le na internetu v tistih "vojnih igrich", v katerih se močno prepletata uporabi domišljije in intenzivne čustvene stimulacije. To pomeni, da so mladi tako odmaknjeni od

na šoli, v kateri sem bil zaposlen, da so dijaki nekaj ušpičili in učiteljica je imela z njimi pogovore, a ni jim mogla priti do živega. Vsi so hoteli imeti prav, krivca pa nismo našli. Moral sem nekaj ukreniti; predlagal sem, naj pridejo vsi, ki so bili prisotni, z mano na stadion, da bomo napravili

To je obupno. V družini mora priti do obrata, ko mati "pripada izključno očetu", ne več otroku. Otroci, posebno moški, mora v določeni fazi "izgubiti" mamico, če hoče postati svoboden in zrel. To se pa danes ne dogaja. Ogromno je samskih mater, ki tudi same predstavijo na primer

drugega in marsikaj povedo, tudi to, česar si prej niso upali, in take stvari, o katerih starši sploh ne vedo. Nasprotno pa sporočila na digitalnih aparatih otroci čutijo vsa na enak način. Pri tej materi sem moral biti bolj popustljiv, obljubil sem ji, da jo lahko sin vsak večer pokliče, če hoče. Kaj se je zgodilo? Sin se je na taboru zelo lepo imel in ni rabil telefončka. Mati je pa vsak dan klicarila, bila je zaskrbljena in spraševala je po sinu. Sinu sem rekel, naj jo pokliče in naj se zmenita, da me ne bo ob vsaki uri klicala. Kaj se je zgodilo? Sin je poslal domov sporočilo: "Mama, jaz se bom poročil z drugo, prosim, da me ne kličeš več na tabor, ker nimam časa". To je primer preveč zaščitniške matere. Matere preveč razvajajo otroke. Zaradi tega pa postajajo otroci bolj zahtevni, manipulativni in kaj hitro zagospodarijo ter spremenijo starše v svoje sluge.

Katera so v puberteti najbolj kritična leta?

To so tista med dvanajstim in štirinajstim letom, ko so otroci v šestem, sedmem razredu. Pozneje se da z njimi boljše delati, ker so tudi racionalno bolj sprejemljivi.

Ali ste se večkrat srečali s hudimi nesrečami?

Ja, v svoji reševalski karieri sem jih sedeminosemdeset "spravil v vrečo", to se pravi, da sem bil priča smrtni nesreči, od tega trideset je bilo zelo mladih. Študiral sem psihologijo, a na univerzi nismo nikoli slišali govoriti o smrti, čeprav je to del življenja. Zelo hudo je, ko imaš pred sabo truplo otroka.

Kakšne izkušnje imate še o taborih z mladimi?

Organiziram jih vsako leto, letos že štirideseto. Že prej pa sem bil planinec, bil sem večkrat tudi kot skavt na taborih pri tržaških skavtih. Na taborih mora biti vedno nekaj konkretnega in mora biti vse tako strukturirano, da vsak lahko dobi, kar potrebuje. Veliko vlogo mora igrati stik z naravo, tako načrtovanje kot družabne igre. Zelo pripomore tudi glasba. Petje s pomočjo kitare ali kakega drugega instrumenta napravi vedno lepo vzdušje. Zelo pomaga, da se tako pripravimo, da otrokom vzbujamo domišljjski svet, zato gradim tabore vedno na temelju zgodb, pripovedk. Ko delaš s pubertetniki, je tudi zelo pomembno, da imaš veliko energije in da delaš z njimi v humorni obliki.

Zahvaljujemo se vam za pogovor.

Karlo Nanut

pravega življenjskega sveta, da se ne morejo normalno racionalno ali moralno odločiti. Tudi v šoli ni pravih razrednih skupnosti in niti pravih naravnih vodij, ki bi pravilno poskrbeli, ko se res zgodi kaj narobe. Kot gorski in civilni reševalec se vedno bojim in "čakam", kdaj bo izbruhnil kak požar na šoli, saj vem, da bo to prava katastrofa, ker si šolniki ne znajo pomagati. V razrednih skupnostih je tudi vedno kakšna "črna ovca", ki govori tisto, česar si drugi ne upajo. V starih časih je imel znanje samo učitelj, zdaj pa dobiš vse na Wikipediji in internetu. Problem današnje družbe je kvečjemu, kako se naučiti napraviti selekcijo med informacijami. Učitelj je bil nekoč avtoriteta, danes tega ni več in zato so težave. Agresivnosti, neodgovornosti, izmikanja ni mogoče odpraviti samo na permissiven način in brez vsaj začasne avtoritete. Vsak, ki je v svojem poklicu dober, je tudi "učitelj" drugih, ker marsikaj zna in te lahko kaj nauči. To je najvišji dosežek. V šolstvu pa tega ni, ker ni te poklicne samozavesti, učitelji tudi nimajo dovolj podpore. Učiteljem vedno pravim: "Ko zapreš vrata razreda za sabo, bi ne smela biti druga oblast nad tabo". Za to bi si bilo treba v šoli bolj prizadevati.

Kje je meja v vzgoji in koliko so lahko starši popustljivi?

Zgodilo se je pred časom

tekaje pet krogov okoli stadiona. Kdor je kriv – sem jim povedal – teče za kazen, in kdor ni kriv, bo tekel za nagrado. Ko smo pretekli pet krogov, so vsi rekli, da so tekli za nagrado. Tek jim je pa vendarle pomagal razmisliti, da so nekaj napravili narobe. Z otrokom se ne da razpravljati vsega kot z odraslimi. Razpravlja se o nečem, ki privede do nekega sklepa. O tem, da se ne sme uporabljati nasilja nad drugim, nimamo kaj razpravljati, to mora držati vedno brez debate. Če se o tem po nepotrebnem razpravlja, lahko pride do prepričanja, da je mogoče res potrebno nekaj nasilja. Moralna razsodnost začne delovati pri otroku šele pri dvanajstih letih. Prej nimamo kaj razpravljati o teh stvareh. Ostane na razpolago le kazen. Ampak tudi kazen v šoli nima preveč smisla, ker je ta vedno le šolski opomin, ki pa ne učinkuje, ker ni takojšnji, je le na papirju in je vedno isti za vse prekrške.

Zakaj pravite, da je očetovstvo v nevarnosti?

Freud je napravil revolucijo v psihologiji kot Einstein v fiziki. Govoril je o edipski fazi. Gre za to, da "v bitki" za otroka mora izgubiti mamica. Mama pripada potem očetu, ne več otroku. To je temelj. Kaj se pa dogaja danes? Sinovi so z mamicami skoraj do smrti. Zato imamo take voditelje narodov, kakršni pač so.

deklici skoraj vedno slabo sliko očeta ali moškega. In kaj potem? Ta deklica zraste in gre v svet ter išče "princa na belem konju", takega moškega, kot si ga sama domišlja, ki pa ga nikoli ne dobi. In to gre naprej v začaranem krogu. Hčerka bo naprej učila otroke na isti način. Poznam že štiri generacije družine, v katerih se ta igra ponavlja. Nič pa se ne da napraviti. Voditelji narodov bi morali delati take programe, v katerih bi bilo prostora za večje "družbene sreče", in postaviti glavne stvari na prvo mesto. Avtoritete pri moških je vedno manj, in to se prenaša naprej. Moralna avtoriteta terja, da za človekoma stoji celo življenje. In to otroci čutijo. Kar se reče, je mišljeno resno, in je to le tako.

Kaj pa odnos mati-sin?

Mame v velikih primerih ne dovolijo svojim sinovom, da bi odrasli, ker same nimajo dovolj osebnosti in tudi druge tako vzgajajo. Ta potek v družini lahko berete v knjigah velikih psihologov. Letos se je zgodilo, da je mati pripeljala sina na poletni tabor in prosila, da bi imel mobilni telefon. Jaz namreč ne pustim, da imajo otroci telefončke na taboru. To pripelje hitro do drugačnega, pozitivnega vzdušja. Če so otroci vsak dan brez telefončka, se okrog tabornega ognja začnejo drugače obnašati, so bolj pozorni drug do

GORICA-GALERIJA ARS Razstava: Iz zapuščine goriških družin

Drobni, skriti domači zakladi

Koliko drobnih lepot je skritih po hišah raznih družin tudi v našem mestu, razkriva razstava Iz zapuščine goriških družin, ki so jo v soboto, 26. septembra 2020, pod večer odprli v Galeriji Ars nad Katoliško knjigarno na Travniku. Lepa skupina ljudi se je udeležila odprtja razstave, ki sta ju pripravila Kulturni center Lojze Bratuž in Galerija Ars. Med prisotnimi je bila tudi gospa Rosamaria Velikonja, ki je del svoje dragocene dediščine, podedovane od sorodnikov z Dolenjskega, poklonila Kulturnemu centru Lojze Bratuž. Stari starši po mamini strani so namreč imeli premožnejše sorodnike v Šentrupertu. Ob začetku 2. svetovne vojne so vse te svoje dragocenosti prepeljali k sorodnikom v okolico Innsbrucka, potem pa v Gorico k hčerki Mariji, mami gospe Rosamarije, ki je z možem Petrom Velikonjo iz Ajdovščine živela v ul.

Giustiniani v Gorici. Nazadnje je vse prišlo v roke gospe Rosamarije, ki se je zahvalila Kulturnemu centru in Galeriji Ars, ker sta ji izpolnila željo, za katero ni nikjer drugje v Gorici našla posluha. Uvodni pozdrav je na odprtju izrekla predsednica KCLB Francka Žgavec in obrazložila, da so razstavni prostori tu manjši in zato bolj primerni za tovrstno razstavo, o razstavljenih eksponatih pa

je spregovorila umetnostna zgodovinarica dr. Verena Koršič Zorn. Najprej se je zahvalila gospe Velikonja, ki je svojo dediščino zapustila slovenskemu kulturnemu hramu in s tem dokazala, da "želi tem izdelkom dati varen pristan in njihovo lepoto deliti s širšo javnostjo". Povedala je, da ta svojevrstna

razstava, morda prva takšna v našem krogu, gledalca popelje v "zračnost čipkarske umetnosti", saj je na njej nabor čipkarskih in vezenih izdelkov, ki segajo v 19. stoletje, na ogled pa so tudi hišni in osebni uporabni predmeti, ki so odslikavali družbeno lestvico lastnikov. Čipkarstvo in veziljska umetnost imata že zelo dolgo tradicijo tudi na Slovenskem. Prvi pisni podatek o tem

sega v l. 1696. Ostanke stenskih poslikav nekaterih slovenskih srednjeveških cerkva pa dokazujejo, da je bila ta umetnost prisotna pri nas že prej. Najprej sta bili čipka in vezenina dostopni le plemiškim in cerkvenim krogom (za liturgična oblačila in oltarno opremo), nato pa sta se razširili tudi na

meščanstvo in druge nižje sloje. Seveda pri tem je bila vidna razlika: finejše blago in dragocenejše vrste sukanca so si lahko privoščili le višji sloji, bolj grobe tkanine in sukanec pa nižji. Sicer so dekleta iz bogatih in manj bogatih družin čipke uporabljale tudi pri izdelavi poročne "bale". Koršičeva je poudarila, da se je pri nas najbolj uveljavila idrijska čipka, ki se je razširila tudi v druge slovenske kraje in

doživela razcvet v 19. stoletju. Zelo živahno se je ohranila do danes, "ko doživlja ponoven vzpon v razširjeni namembnosti (nakit, okras na čevljih)". Razstavljeni predmeti prikazujejo, kako so čipke in vezenine nastajale s potpežljivim in večurnim natančnim delom. S kleklji ali iglo in sukancem ali kvačko so se rojevali raznovrstni rastlinski, geometrijski ali iz domišljije porojeni vzorci. Na razstavi so na ogled namizni prti in okrasni prtici, robci, robčki iz grobega ali finega bombažnega in lanenega blaga, oplemeniteni s čipkami in vezeninami. Te so izdelane v različnih tehnikah (tudi v tehniki izrezovanja), kot so samostojne idrijske čipke ali všite in za obrobo, polne vezenine, ažurne obrobe ... Posebno zanimiv je podbradni naprsni okras za obleko, mošnjički in pasovi s pisanimi motivi in vložki raznobarnih steklenih biserčkov in sončnik, ki je bil nepogrešljiv modni dodatek v 19. stoletju. Na razstavi je tudi več kosov različnega spodnjega perila in srajce z vezenimi polnimi in izrezanimi motivi, obrobami in všitki. Razstavo dopolnjuje vrsta slik iz zasebnih goriških zbirk; slikarska dela so bila nepogrešljivi okras vsake meščanske hiše v 19. in

zgodnjem 20. stoletju. Najbolj priljubljeni so bili motivi iz narave. Tako so na razstavi likovna dela članov znane umetniške družine, Henrike, Avguste in Saše Šantla, Alberta Sirka in Maksima Gasparija. Večina del, nekatera so nastala sicer v kasnejših letih, a ohranila "lirični pridi in bukolično tančico", so akvareli v nežnih, pastelnih barvah. Prevladujejo krajinske in obmorske vedute, kot spomin na potovanja ali počitniške dni. Nekaj je tudi mestnih izrezov, npr. Goriški grad in cerkva Sv. Duha, pa tudi cvetličnih motivov in tihožitij s sadjem. Ob koncu se je Koršičeva zahvalila gospe Rosamariji in

vsem goriškim zbirateljem umetniških del, ker "ohranjajo kulturno identiteto Slovencev na tem skrajnem zahodnem robu slovenske zemlje in posredno skrbijo tudi za splošno slovensko umetnostno zakladnico". Opozorila je na to, da je večina velikih svetovnih muzejev nastala iz zasebnih zbirk. Morda se tega ne zavedamo, ko včasih ne cenimo tega, kar imamo med domačimi stenami. Tamara Kosič je prebrala kratek povzetek v italijanščini. Razstava bo odprta do 24. oktobra 2020, od torka do sobote, po urniku obratovanja Katoliške knjigarne.

Iva Koršič

Literarni natečaj ob 100-letnici požiga Narodnega doma

Komisija literarnega natečaja, ki sta ga založba Mladika in Slovenska prosveta razpisali ob 100-letnici požiga Narodnega doma in ob 90-letnici ustrelitve bazoviških junakov za roman ali povest na tematiko življenja primorskih Slovencev pod fašističnim preganjanjem med obema vojnama, je po oceni prejetih prispevkov določila, da gre nagrada delu z naslovom »Šepet nevidnega morja, dvanajst tablet svinca« avtorja Dušana Jelinčiča.

DROBICI DOMAČE ZGODOVINE (128)

Dimitri Tabaj

Idrijska kamšt (6. del)

Albert Struna

Podal sem nekaj osnovnih podatkov o življenju in delu ljudi, ki so bili prisotni na otvoritveni slovesnosti, s katero je bila "upokojena" kamšt odprta javnosti za ogled. Strukturne poškodbe, ki so se začele pojavljati že takoj po "upokojitvi" leta 1948, so pa napredovale. V št. 4 Idrijskih razgledov iz leta 1970 in v časopisu Delo z dne 16. februarja 1971 je prof. Albert Struna objavil članek z naslovom Kamšt se podira. V članku najdemo najprej zgodovinski opis zadeve:

"Ko pride popotni človek po cesti od Logatca prav do dna Idrijske kotline in skoraj že v mesto samo, se mu tik pod levim pobočjem nad Idrijco pokaže mrka kamnita stavba, nekam čudno visoka, s skodlasto streho in brez vsakih oken. Turisti novih časov po teh krajih seveda brže mimo po asfaltu na desnem bregu Idrijce, tako da jim komaj še uide pogled na 'Mejco', idrijsko otroško zabavišče in igrišče, pa jih že vklenejo ožine idrijskih hiš in verjetno tudi drugačni nameni. Morda prav zato premnogi ne vedo, kaj jim je ostalo skrito. V tem kamnitem zidovju je Idrija vse doslej ohranila neprecenljivo vrednoto iz naše rudarske zgodovine, znamenito 'kamšt' (ali 'kmšt' ali 'kumšt'), ki naj bi bila celo 'deveto čudo sveta'. /.../ V zimi leta 1775 je zapadlo toliko snega, da ga niso pomnili najstarejši ljudje. Reka se je kar ustavila; vsi rudarji in gozdni delavci so morali trdo delati, da je za 'kamšt' pritekalo toliko vode, da so jo dvakrat na dan pognali in rudnik ni utrpel večje škode. /.../ Od vsega začetka pa do leta 1948 je pravzaprav v osnovah ostala nespremenjena.

Strežba in upravljanje sta bila ves čas v rokah izbranih mojstrov ('kunstštajgerjev'), ki so se zaradi tega izredno kočljivo in pomembnega opravila čutili vzvišene nad navadnimi rudarji. Kako krepko besedo so imeli, pa pripoveduje po ustnem izročilu "stari Idrijčan" Srečko Logar, kadar je bilo s "kamštjo" kaj narobe. Vzlic vsemu poznavanju in čuječi pazljivosti se je nekoč ustavila prav na dan svetega Ahacija (ki je v Idriji znan patron), ko je bila večina 'kunstštajgerjev' ravno pri maši. Službujoči 'kunstštajger' se je tedaj kar v delovni obleki odločno postavil v sredo cerkve in glasno zaklical: 'Ustavila se je'. Ljudje so se samo ozrli, vsi 'kunstštajgerji' so se naglo dvignili in odšli na delo. Tako moč je tudi pokazala 'kamšt', kadar ji je predla trda".

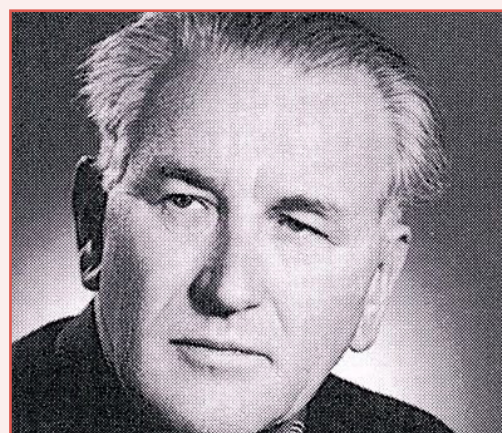
Preden preidemo k bistvu članka, tj. opisu poškodb, ki jih je objekt utrpel predvsem zaradi nestabilnosti tal, želim navesti nekaj osnovnih življenjepisnih podatkov o avtorju. Prof. inž. Albert Struna (Mirna Peč, 1901 - Ljubljana, 1982) je bil priznani inženir strojništva, poslovnež in gospodarstvenik. Realko je obiskoval v Ljubljani, leta 1919 se vpisal na strojniški oddelek tehniške fakultete v Ljubljani, diplomiral pa je leta 1923 na tehniški visoki šoli v Brnu na Češkem, kjer je potem postal asistent in konstruktor za vodne turbine. Kasneje je bil šef konstrukcijskega oddelka pri Strojni tovarni v Ljubljani, obratovodja Beogradske tekstilne industrije, vodja ljubljanskega tehniškega oddelka švedske firme Svenska Kullagenfabriken (Göteborg), v letih 1933-45 je bil pri Standard Vacuum Oil Comp in hkrati še pri švedski firmi (vir: Osebnosti, Mladinska knjiga - Drago Leskovšek, Slovenska biografija).

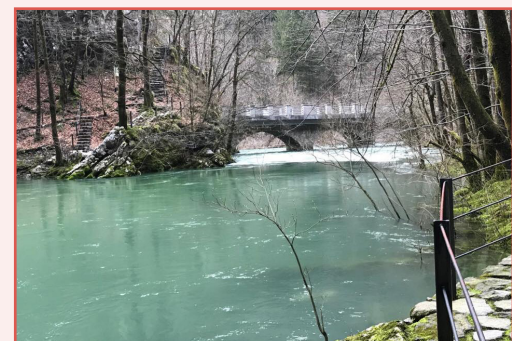
Idrija. Tudi idrijski gozdovi so imeli veliko vlogo v razvoju mesta, saj po ocenah inženirja Mazija skupna bruto lesna masa posekana v dolgih stoletjih delovanja rudnika znaša okrog 6.500.000 m³.

16. februarja 1971 je v časopisu Delo prof. Albert Struna objavil članek z naslovom Kamšt se podira.

Prof. inž. Albert Struna (Mirna Peč, 1901 - Ljubljana, 1982) je bil priznan inženir strojništva, poslovnež in gospodarstvenik (vir slike: Dolenjski biografski leksikon).

Divje jezero. Že leta 1596 so zajezili Idrijco pri Kobili nad Divjim jezerom (enim največjih kraških izvirov v Sloveniji, voda katerega priteka preko rova iz Trnovskega gozda, v sistemu, ki je povezan tudi z Ljubljano in Hubljem, morda celo z Lijakom in Mrzlekom, vir: Planinsko društvo Idrija) in jo speljali v 3.459 metrov dolg kanal imenovan Rake, ki je bil sprva lesen in je pogajal rudniške naprave (voda je potem odtekala spet v Idrijco skozi odvodni kanal).

Leta 1948 je povodenj v idrijski kotlini odnesla stari jez pri Kobili in Rake so obstale brez vode. Takrat so "upokojili" kamšt. V popisnem listu št. 101 podvodnega atlasa Slovenije (Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani) najdemo opis lokacije ostankov starega lesenega jez, ki so še vidni v globokem tolmunu pod novejšim betonskim jezerom.

V Starem pristanišču razstava nabrežinske ribiške družine

Morje - naše življenje

V Starem pristanišču v Trstu, in sicer v skladišču 26, bo od 1. do 31. oktobra 2020 na ogled zanimiva in za nas Slovence gotovo zelo dragocena razstava Slovenskega etnografskega muzeja Ljubljana, *Morje - naše življenje (Spomini nabrežinske ribiške družine)*. Razstavo je leta 2018 zasnovala kustosinja mag. Polona Sketelj po dolgoletnem sodelovanju z Bogdanom Petelinom iz Nabrežine in se sedaj na povabilo Zveze slovenskih kulturnih društev seli v Trst. Razstava pripoveduje o življenju slovenske ribiške družine Caharija (po domače pri Babčevih) iz Nabrežine, o slovenskem ribištvu in odkriva drobce življenja kraške vasi, je na tiskovni konferenci v četrtek, 24. septembra, povedala predsednica ZSKD Živka Persi, ki je posebno zadovoljna, da so jo postavili v tako kratkem času in da

lahko zaživi v tržaškem središču. Koronavirus je namreč za več mesecev prekrizal in zamrznil postavitev. Gre za kulturni in zgodovinski dogodek, ki nam daje zavest o prostoru, v katerem živimo, saj se v zgodbi ribiške družine zrcali tudi vsakdanje življenje slovenskih družin, ki so se prebijale skozi težave na kraški zemlji. Razstava je tudi pomembna, ker smo letos doživljali težke trenutke in smo mogoče čutili vez z matično domovino pretrgano, saj meje niso bile tako odprte, kot smo navajeni. Z razstavo v sodelovanju s tako pomembno institucijo, kot je etnografski muzej, smo uveljavili spet tisti enotni prostor, za katerega smo si Slovenci vedno prizadevali, je še poudarila predsednica ZSKD. Med številnimi partnerji pobude je seveda tudi Občina Trst, ki jo je na tiskovni konferenci

predstavljala odbornik za kulturo Giorgio Rossi. Odbornik je zadovoljen z razstavo, saj bo postavljena v Starem pristanišču, ki si ga želi občina v naslednjih letih posebno valorizirati. Razstava mu je posebno pri srcu tudi zato, ker ga

spominja na družinske ribiške korenine iz Umaga. Ne nazadnje je lep znak sodelovanja med italijansko in slovensko narodno skupnostjo, ki sta bili vedno pomembni in živ del območja in tržaškega življenja, je dodal Rossi. V imenu Slovenskega

etnografskega muzeja je pozdravila direktorica Tanja Roženberger, ki je izpostavila, da je projekt dosežek celotnega muzeja, saj so sodelovale različne ekipe in profili: kustosi, restavradorji, konservatorji, tehnični sodelavci. Vsi ti

“dihajo” s tem projektom, in to je zelo velik izziv in hkrati zelo velik uspeh. Pobuda je med drugim v osrednjem programu muzeja in jo je podprlo tudi ministrstvo za kulturo RS, kar pomeni, da je pridobila tudi nacionalno pomembnost. Obenem je ta projekt odraz dolgoletnega

plodnega sodelovanja s Slovenci v Italiji oz. institucijami in kulturnimi društvi, je poudarila direktorica. Na koncu je spregovorila še avtorica in kustosinja razstave Polona Sketelj, ki je prav tako pohvalila celo ekipo, saj so vsi sodelujoči izkazali pravo srčnost in ljubezen do morja ter izredno spoštovanje do kulturne dediščine slovenskih ribičev. Pokojni Zdravko Caharija je vse razstavljene predmete skrbno hranil na domačem podstrešju. Vsak predmet je nosil spomin, za vsakega je vedel, kdo in kdaj ga je naredil in zakaj ga je uporabljal. Z veseljem je na podstrešju leta in leta sprejemal otroke, šolske skupine in vse tiste, ki jih je zanimalo ribištvo. “Čprav ga ni več med nami, smo ga pri postavljanju čutili kot neko stalno duhovno prisotnost”, je povedala

kustosinja in dodala, da bi bil domačin res presrečen, da je bila razstava v Ljubljani in zdaj tudi v domačih krajih oz. v Trstu. Razstavni prostor je zasnovan kot podstrešje. Ob vhodu bo na projekcijah dejansko prikazano Babčevo podstrešje, na drugi strani pa pogled na morje. Obiskovalci se sprehajajo po podstrešju in vstopajo v posamezne vsebinske sklope, ki razkrivajo drobce življenja Babčevih. Spoznavajo vlogo družinskih članov, kako so živeli na kamniti kraški zemlji, se ukvarjali z vinogradništvom, oljkarstvom, ribištvo in kako so si znali sami izdelati predmete, orodje in vse pripomočke. Razstavljena je tudi mogočna čupa. Obiskovalce razstave bodo spremljali občutki, da morje vedno povezuje, povezuje prostore, ljudi, čase in daje občutek neskončnosti.

Matevž Čotar

Občni zbor Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI)

Poleg raziskovanja tudi strokovno in razvojno delo v korist skupnosti

Pred kratkim je v goriškem Kulturnem centru Lojze Bratuž potekal 42. redni občni zbor Slovenskega raziskovalnega inštituta

skupnosti. “Inštitut je čedalje bolj utrjen v referenčno družbeno in institucionalno stvarnost, kar je seveda povsem spodbudno”, je

skupine na področju šolstva, v prihodnje pa nameravajo nameniti ustrezno pozornost tudi perečemu vprašanju izseljevanja mladih kvalificiranih kadrov v tujino. Med pozdravi gostov se je poleg predsednice SKGZ-ja Ksenije Dobrila in predsednika SSO-ja Walterja Bandlja oglašil tudi državni sekretar na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Dejan Valentinič. Dejal je, da je v Sloveniji pravkar v postopku sprejema nov zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti, Urad pa si prizadeva, da bi zakon določal sistemsko financiranje slovenskih inštitutov v zamejstvu ter da bi bil v znanstvene svete, ki delujejo v Sloveniji, vključen tudi predstavnik zamejskih znanstvenih inštitutov. Prvi del občnega zbora, ki je bil namenjen javnosti, je sklenila podelitev nagrad SLORI-jevega Natečaja 2019/2020 za magistrska in doktorska dela. V drugem delu skupščine, ki je bil namenjen izključno članom, pa so ti lahko prisluhnili poročilu o opravljenem delu v letu 2019, programu delovanja za leto 2020, predstavitvi obračuna in predračuna ter poročilu nadzornega odbora. Sledila sta razprava in glasovanje, vsi predstavljeni dokumenti pa so bili soglasno sprejeti.

(SLORI). Razpravo je uvedla predsednica upravnega odbora Sara Brezigar, ki je v svojem nagovoru izpostavila porast dejavnosti inštituta na področju strokovnega in razvojnega dela, poleg že utrjene raziskovalne in publicistične dejavnosti. Zlasti z vzpostavitvijo Delovne skupine SLORI-jezik je namreč inštitut v zadnjem letu povečal obseg svoje ponudbe, predvsem pa jo približal svojim uporabnikom (javnim in zasebnim institucijam, društvom, podjetjem, posameznikom), ki jim danes ponuja vrsto storitev in uslug na področju jezikovnega svetovanja, lektoriranja, izobraževanja in drugih oblik jezikovne podpore

nadaljevala predsednica, “manj spodbudna pa je nedorečenost finančnih scenarijev v času splošne epidemiološke in gospodarske krize, ki ne zagotavlja kontinuitete tako pomembnim in uspešnim programom”. Direktor Inštituta Devan Jagodic je v svojem poročilu dodal, da se glavnina teh dejavnosti in storitev trenutno financira z izrednimi sredstvi, pridobljenimi iz razpisov ali komercialnih prihodkov, za izdelan dolgoročni načrt jezikovne podpore skupnosti pa bodo slej ko prej potrebne sistemske rešitve. Omenil je tudi, da na SLORI-ju razmišljajo o vzpostavitvi sorodne delovne

Podelili so nagrade Natečaja 2019/2020 za magistrska in doktorska dela

Na rednem občnem zboru Slovenskega raziskovalnega inštituta (SLORI), ki je bil pred kratkim v goriškem Kulturnem centru Lojze Bratuž, so podelili tudi nagrade Natečaja 2019/2020 za najboljša magistrska in doktorska dela. Z nagradami, ki jih SLORI razpisuje od leta 1997, želi inštitut spodbujati mlade in perspektivne diplomante k študijskemu izpopolnjevanju in raziskovalnemu delu. Kandidati in kandidatke lahko prijavijo naloge, ki predstavljajo pomemben ali izviren prispevek k poznavanju slovenske skupnosti v Italiji, njene družbene

kulturne antropologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Svojo magistrsko nalogo “To have” Irish in Corca Dhuibhne: language ideologies and practices in a minority language community je zagovarjala septembra lani pod mentorstvom red. prof. dr. Bojana Baskarja Univerze v Ljubljani in somentorstvom prof. Steva Colemana z irske univerze. Naloga temelji na etnografski terenski raziskavi v irsko govoreči skupnosti na polotoku Corca Dhuibhne na Irskem. Obravnava jezikovne ideologije in prakse med pripadniki irske jezikovne manjšine ter

strukture, funkcije v sklopu njenega naselitenega in družbenega prostora, njenih razvojnih procesov na družbenem, kulturnem, političnem, gospodarskem, pravnem in izobraževalnem področju, medetničnih odnosov, identitetnih in jezikovnih praks ter komunikacije. Naloge se lahko osredinjajo tudi na druge manjšinske študije, ki vsebujejo primerjavo s slovensko skupnostjo v Italiji, ali so relevantne za razumevanje slovenske stvarnosti v Italiji. Na razpis je svoje univerzitetne naloge prijavilo sedem kandidatov, in sicer pet magistrskih in dve doktorski disertaciji. Vsa prejeta dela so bila recenzirana, med njimi pa je Znanstveni svet inštituta določil dva nagrajenca. Mag. Nastja Slavec je prejemnica denarne nagrade za magistrsko nalogo v višini 250 evrov, dr. Janoš Ježovnik pa je za svojo doktorsko disertacijo prejel nagrado v višini 500 evrov. Nastja Slavec je končala študij etnologije in

analizira njihov odnos do države, (enojezičnih) govorcev angleščine in novih govorcev irščine kot drugega jezika. Janoš Ježovnik je doktoriral na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani. Svoje doktorsko delo z naslovom Notranja glasovna in naglasna členjenost terskega narečja slovenščine je zagovarjal maja lani pod mentorstvom dr. Mateja Šeklija. V njem predstavlja aktualno stanje terskega narečja na skrajnem zahodnem obrobju slovenskega etničnega ozemlja, ki od l. 1866 upravno-politično pripada državi Italiji. Na podlagi analize besedja, popisane v desetih krajih na celotnem območju terskega narečja s pomočjo posebej zasnovane narečne vprašalnice, so bili določeni glavni glasovni in naglasni pojavi, ki narečje notranje določajo. To bistveno prispeva ne le k dosedanemu poznavanju narečja, temveč tudi k boljšemu razumevanju vključenosti v širši slovenski jezikovni kontinuum.

NOVA GORICA Knjižni festival Mesto knjige

Tokrat je bilo osvetljeno zapostavljeno obrobje

Od petka, 11., do sobote, 19. septembra 2020, je v Novi Gorici potekal festival Mesto knjige. Peta izvedba tega kulturnega dogodka, ki ga organizira Društvo humanistov Goriške, je bila namenjena obrobju, v krajevnem in univerzalnem pomenu. Festival "preizprašuje običajne forme literarnih dogodkov in jih združuje z zgodovino tukajšnjih krajev s sprehodi po njih in s sodelovanjem občinstva. Z vsem tem želi zvesti v svoje vrste redne bralce, pa tudi občasne in priložnostne ter vse 'radovedne ljudi'", so zapisali organizatorji. V festivalskih dneh se je zvrstilo veliko književno – glasbenih dogodkov. V samo dogajanje je bil vključen tudi štiridnevni knjižni sejem na Bevkovem trgu, na katerem je sodelovalo tudi Založništvo tržaškega tiska. Prireditelvi Mesto knjige je ponudila obiskovalcem vrsto pogovorov, koncertov, delavnic, okroglih miz in srečanj z znanimi literarnimi ustvarjalci. Dogodki so v glavnem potekali na mestnih

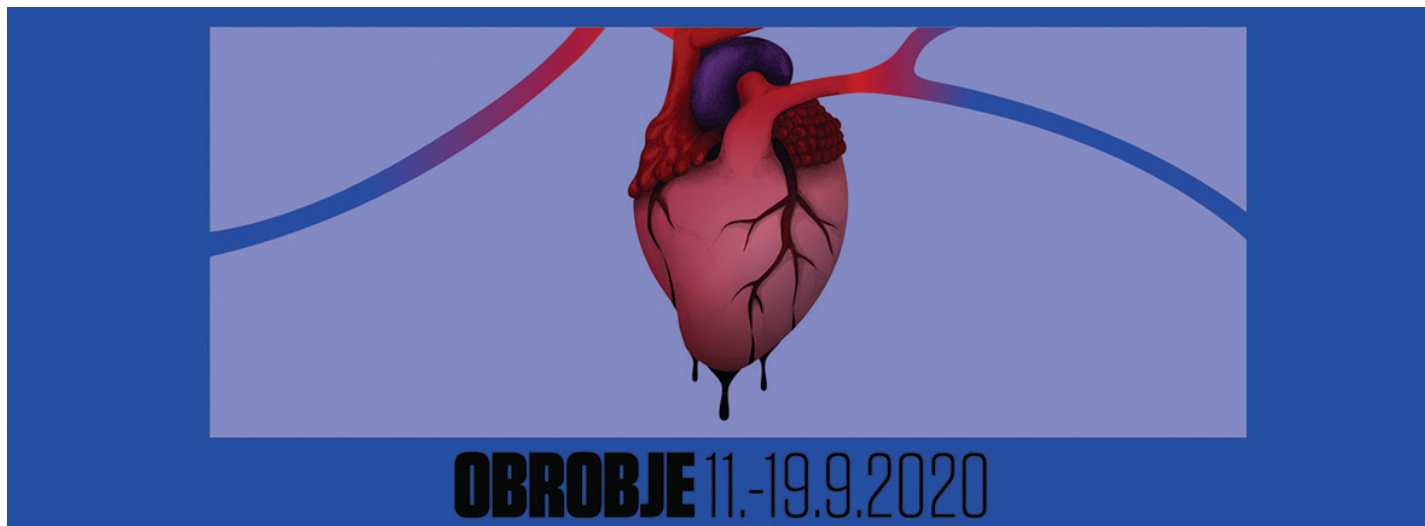
trgih, pa tudi manj znanih kottičkih novogoriškega mesta in primestja. Obrobje je bila letos tematika zgodb mnogih prisotnih slovenskih in tujih gostov. Prvi je bil časnikar Adriano Sofri, eden izmed ključnih protagonistov

aktivista Shiva Nazarahari in Pooyesh Azizedin, ki sta morala, kot borca proti teptanju človekovih pravic, zapustiti Iran. Mesto knjige je letos osvetlilo tudi "obrobne žanre", npr. dramatik. Letos sta bili v

izbrušenosti intepretirali člani igralskega ansambla Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Za naše obmejne kraje je bila posebno zanimiva okrogla miza na Trgu Evrope, na kateri so ugledni gostje, zgodovinarji Branko

Ugotavljali so, da se v teh letih ni veliko spremenilo in da besedilo pozna premalo ljudi. Sploh pa bralce zgodovinske tematike ne privlačujejo tako, kot bi jih morale. Zato je morda kriv tudi šolski program, ki verjetno ne vzpodbuja

dogajanje v spomin na 130-letnico rojstva in 50-letnico smrti pisatelja Franceta Bevka (1890–1970), rojenega v Zakojci in pokopanega na pokopališču v Solkanu. V to tridnevje je spadal tudi Sprehod po dediščini Franceta Bevka in Ljubke Šorli (1910–1993) ob 110-letnici njenega rojstva, o katerem smo že poročali v prejšnji številki našega tednika. Pokrajinski arhiv Nova Gorica je v poklon Francetu Bevku pripravil razstavo France Bevka, književnik in politik; na njej si je možno ogledati dokumente o Bevku, ki jih hrani ta novogoriška ustanova. Razstava bo odprta do konca novembra. Tudi v novogoriški knjižnici, ki nosi naslov po pisatelju Francetu Bevku, so pomembni obletnici obeležili z dvema razstavama. Ena z naslovom France Bevk multipraktik je namenjena najmlajšim, druga vsebuje pregled njegova življenja in dela in nosi naslov V preseku. Tvoj spomin je moje ime. Na ogled bo do konca letošnjega leta.

"svinčenih let" v Italiji. Po prestani zaporni kazni se je začel zanimati za tragični dogodek v vasi Vrhpolje iz l. 1930. Opisal ga je v delu Il martire fascista. V parku Pečno v Kanalu ob Soči sta svoje izkušnje razkrila iranska

ospredju bralni uprizoritvi dram nagrajenih avtoric Simone Hamer in Simone Semenič, in sicer Vse OK v režiji Nike Bezeljak in Ni to to v režiji Marka Čeha. Vsebinski dramskih del so z izrazitimi poudarki in v jezikovni

Marušič, Nevenka Troha, Jernej Šček, Luka G. Lisjak in Kaja Širok, direktorica Muzeja novejšje zgodovine Slovenije, spregovorili o poskusih slovensko-italijanske politične sprave ob 20-letnici poročila Slovensko-italijanski odnosi.

mlade, da bi se posvetili takim vsebinam. Z razstavo in okroglo mizo so na festivalu Mesto knjige zabeležili tudi desetletnico revije Razpotja. V sklopu Festivala Mesto knjige je potekalo tridnevno

IK

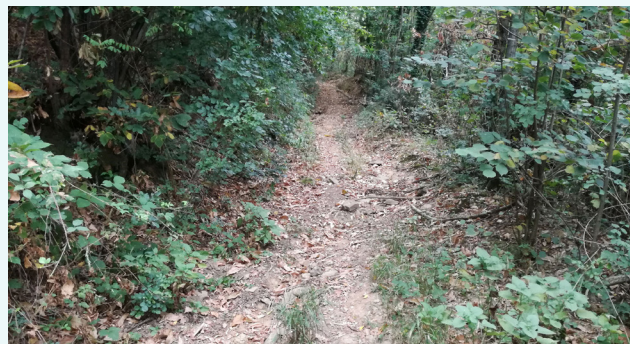
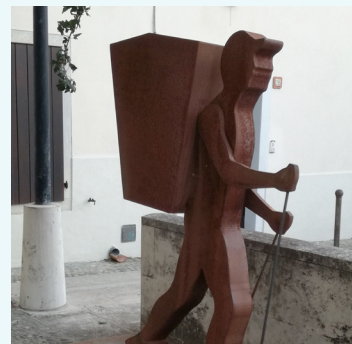
Po Nebeški poti - Peš od Ogleja do Svetih Višarij (9)

Nace Novak

Na prepihu med vinogradi

Da me med hojo ne bi preveč pralo, ker je vremenska napoved za popoldan napovedovala padavine, sem Krmin zapustil še pred sedmo jutraj. Za zajtrk le jabolko, banana in nekaj s kalorijami dobro obloženih piškotov z jabolčnim nadevom, kave pa ne, ker so bili vsi bari v bližini še zaprti, v župnijskem prenočišču pa tudi ni bilo ne orodja ne potrebnih sestavin, da bi si sčaral vroč in prebujajoč jutranji napitek. A je šlo tudi brez kofeinske podlage. Svetlo je že bilo, a še ne povsem. Med hojo sem še vedno zaznaval tisti nočno-jutranji modrikasti pridih teme, ki se je spajal s sivo barvo asfalta na cesti in pločniku. Ulice so bile še tihe in prazne. Zarjavelo-rjav stiliziran kip pohodnika z velikim nahrbtnikom in pohodniškimi palicami, stoječ nedaleč stran od hiše, kjer sem prenočeval, je opozarjal na to, da vodi skozi Krmin tudi zadnja leta vse bolj popularna in obljudena pešpot Alpe Adria Trail. „Moja“ modra ribica me je že po nekaj minutah hoje, ko še nisem bil niti dobro ogret, usmerila navkreber. Vzpenjati sem se začel po cesti, ki vodi na Monte Quirin. Po nekaj ovinkih pa je bilo treba s široke asfaltirane podlage, ki je poosebljala varnost in navzočnost človeške civilizacije, naenkrat po slabo vidni enoslednici skozi gosto zelenje precej strmo navzdol. V trenutku sem bil v povsem drugem svetu, zelo podobnemu tistemu v Panovcu, novogoriškem mestnem gozdu. Podobno kot v Panovcu, je bilo tudi tam polno sledi divjih prašičev. Tudi vohati jih je bilo, te ščetinarje, kopitarje, njihov specifičen, žmohten vonj, zato sem sem pa tja glasno zakašljaj, da se na katerem od nepreglednih okljkov med vijugajočim se spuščanjem skozi gozd ne bi srečali. Saj ni, da bi se tega bal, ker sem jih že videl, nazadnje le nekaj dni pred odhodom na pot. Bolj je šlo za navado oziroma za najavo svoje prisotnosti v gozdu, ki je bolj njihov kot moj dom, da jih ne bi presenetil, brez potrebe prestrašil. V nasprotju s pomisleki minulega večera me je v tisti boškalji zajel en val ljubezni do življenja in vsega. Pomislil sem, da hodim tudi za Luko, Lukiča, prijatelja, ki se je pred kratkim poslovil, ki ga ni več. Pa za Venčka, ki je odhajal, se poslavljaj. Pa za obe noni, ki, stari prek 90 let,

že težko hodita. Pa za Natana in Nino, za Jano, malo pa tudi zase, ne. Ker je vsega lepega enkrat konec, se je tudi Panovcu podoben gozd, potem ko je pot že nekaj časa vodila po ravnem in ni več vijugala, zaključil ob priključku na regionalno cesto proti Dolenji (Dolegna del Collio). Tam sem zares občutil veter, ki je sicer pihal že prej, a ne tako močno. Po dveh dneh, ko me je zvesto spremljalo sonce, sem dobil novega spremljevalca. „Še vedno bolje kot dež,“ sem pomislil, ko sem že nekaj časa spet hodil po asfaltu. Do Vencoja sem napredoval ob robu ne preveč prometne ceste, mimo vinogradov in vinskih posestev, za katera se je zdelo, da tekmujejo med seboj v tem, na katerem stoji bolj impozantna stavba

z bolj urejeno okolico. Potem sem zavil proti Sloveniji, a me je modra ribica malo pred državno mejo usmerila levo gor na makadamsko podlago in med vinograde, tiste prave, stran od ceste in višje v terasastem gričevju. Trgatev je bila v polnem teku. Med trgači so prevladovali tuji. Veliko je bilo črncev, pa tudi manj črnih,

a še vedno temnih obiralcev, za katere sem na pamet sklepal, da gre verjetno za Romune. Ko sem počasi napredoval skozi valovito vinorodno pokrajino, mi je začelo ven metati spomine na Camino. Po dveh dneh hoje so se mi čuti, kot sem pričakoval, že dovolj izostrili, dovolj sem bil že v stiku z zemljo in s samim sabo, da se je začelo dogajati, česar sem se veselil. Nizajoč korake sem se spominjal raznih detajlov s Camina, ki so bili dolgo pokopani, pozabljeni, a jih je na dan priklical, izbezal podoben kamen, drevo, streha, veduta, vonj. Potem pa me je povsem prevzel čudovit panoramski razgled na slovenski del Brd s Sveto Goro in Trnovskim robom v ozadju, nad vsem skupaj pa oblaki v različnih niansah sive barve, ki so jih prebadali

sončni žarki. Božansko je bilo. Res. Druge besede, s katerim bi to opisal, ne najdem. Fotoaparat na telefonu pa tega ni zaznal tako dobro kot oko. Žal. Ali pa tudi ne. Kje pa piše, da so taki prizori za vedno in za vse? Ves čas je pihalo in me prepihavalo. Po krajši pavzi sem se spustil po zelo strmih cestih do

Mernika, kjer mi je prišel naproti mlajši pohodnik ali tekač. Prvi pravi večdnevni borec, ki sem ga srečal na poti. Pokimala sva si in že sva se začela oddaljevati drug od drugega. Glede na njegovo minimalistično opravo, saj je imel na hrbtu le manjši tekaški ruzak, sicer pa tekaške hlače in majico, pa visoke, v oči bodeče fluorescentno rumene nogavice in pohodniške palice, sem sklepal, da teče ali pa vsaj zelo hitro hodi po Alpe Adria Trailu. Pomanjkanje opreme sem pripisal kreditni kartici v majem ruzkaku, na kateri je bilo očitno dovolj denarja za vse potrebno na nekajdnevem izstvu. Prav mogoče je tudi, da je imel fantina avtomobilsko ali kakšno podobno spremstvo, ki je skrbelo za logistično podporo. Veter je še vedno vztrajno mešal zrak, nad Furlanijo in daleč dol v Italijo pa je bilo nebo zlovešče črno. Vsakič, ko mi je pogled odneslo v tisto smer, je bil prizor bolj podoben Mordorju iz Gospodarja prstanov, a slovenski veter je pihal tja proti in držal slabo vreme stran. „Drži ga, kar drži ga stran,“ sem si mislil, še vedno zvest načelu, „raje veter kot dež“. Od Mernika mimo Cente in navkreber do Stare Gore nad Čedadom sta se Camino Celeste in Alpe Adria Trail prepletala in deloma vodila po isti trasi. Ob začetku vzpona sta bili tudi oznaki za Via Panonia in Sentiero Italia, pa še markirana planinska pot št. 748, označena z belo in rdečo črto, primerljivo naši markaciji, je vodila navkreber, skratka, pravi pohodniški poligon, a med dve uri trajajočim pridobivanjem višinskih metrov vseeno nisem srečal niti ene sorodne duše. Noge so me dobro nesle. Hodil sem hitreje kot dan prej, ker sem čutil, da lahko. Malo tudi zato, ker sem hotel priti na cilj še pred dežjem. Z višino je postajalo zaradi vetra, ki se je krepil, vse hladneje. Tik preden sem zagledal svetišče na Stari Gori nad Čedadom, sem pozdravil dve pohodnici enodnevnici, ki sta se spuščali v dolino, oblečeni v jakni in dolge hlače, jaz pa še naprej v kratkih hlačah in majčki.

DSI Gost teolog in filozof Edvard Kovač o Marjanu Rožancu

V ženski in otroški duši Rožanc vidi odsev večnosti in ljubezni

Na že tretjem ponedeljkovem srečanju v tej sezoni je predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor uvodoma predstavil tokratnega uglednega gosta, filozofa in teologa dr. Edija Kovača, predavatelja filozofije na univerzah v Toulousu in Ljubljani, ki se kljub izredni zaposlenosti in povpraševanju vedno odzove na povabilo organizatorjev večerov v DSI. Zanj je značilno to, da nesebično deli z vsemi svoje bogato znanje, brez vsakršne vzvišenosti zaradi svoje široke in globoke razgledanosti. Sergij Pahor je za poslušalce še uokviril pisatelja Marjana Rožanca, osebnost, ki ji je bilo posvečeno ponedeljkovo srečanje. Njegovo življenje, ki se je pričelo pred okroglimi 80 leti v Slapah v Ljubljani in se je prerano končalo pred prav tako okroglimi 30 leti, je bilo izredno bogato in vsestransko. Poznamo ga sicer kot pisatelja in esejista, malokdo pa ve, da je bil Rožanc po poklicu najprej grafik in litografski risar; bil je tudi aktiven na športnem področju (opravljal je funkcijo sekretarja Zveze športnih društev Slovan; dobil je zlato Bloudkovo značko); deloval pa je predvsem na literarnem področju: bil je član uredniškega odbora revije Perspektive (ki so jo oblasti, kot znano, kasneje ukinile), sodeloval je v reviji 2000 itd. Predvsem pa je bil eden prvih pogumnih slovenskih disidentov znotraj takratnega trdega komunističnega

režima v Jugoslaviji. Bil je celo dvakrat obsojen na zaporno kazen zaradi javnega izražanja svojega kritičnega mnenja o takratni oblasti. Prvič so ga leta 1951 obsodili na tri leta strogega zaporja, češ da širi sovražno propagando; leta 1968 pa je bil obsojen na pogojno dveletno kazen zaradi svojih esejev, objavljenih v tržaški reviji Most. Vse to pa ga ni zagrenilo, saj se ga predavatelj Kovač spominja kot vseskozi duhovitega, iskričevega sogovorca. V mnogih letih poznanstva in prijateljstva z njim je lahko spoznal njegovo večplastno bogato osebnost. Spomnil se je plodnih in zanimivih debat, ki sta jih imela z Rožancem. Značilno zanj je bilo, da je bil zadovoljen, če mu je kdo ugovarjal in je lahko z njim debatiral – zanj je bilo pomembno, da zmaga dobra ideja ali resnica. Lahko si le predstavljamo, kako se je med njunimi razgovori iskričilo, saj mu je Kovač nudil možnost debatiranja o življenjskih vprašanjih na akademski ravni. Rožanc je bil vseskozi, do konca življenja, iskalec resnice. Kot osebni prijatelj ima dr. Kovač privilegiran vpogled v pisateljevo gledanje na svet, zato lahko danes o njem govori kot literarni kritik, in celo kot poznavalec intimne Rožančeve notranje iskalske poti, rasti in novih spoznanj. Na ponedeljkovem predavanju je dr. Kovač izhajal iz Rožančeve velike ljubezni do slovenskega naroda in

skrbi zanj, kar se jasno zrcali v njegovih zapisih. V njih se avtor večkrat sprašuje, kakšna je prihodnost Evrope in kakšno vlogo bodo v njej igrali Slovenci. V slovenskem narodu je zaznal trojno dušo, ki jo bo morala po mnenju Rožanca tudi Evropa sprejeti. Ovrigel je kliše o Slovencih kot "alpskem

foto Damj@n

narodu"; odkril je namreč slovensko mediteransko dušo in v njej občudoval mediteransko živahnost, družabnost. Menil je, da mora slovenski človek dobiti prostor in čas za druženje, za občestvo, za prijateljstva, za besedo, za pesem, za ustvarjalnost v prostem času. Obenem pa mora Slovenec po njegovem zopet sprejeti nekatere značilnosti protestantske vere. V zadnjih desetletjih svojega sobivanja z drugimi balkanskimi narodi so se Slovenci po njegovem mnenju v veliki meri navzeli balkanskega pojmovanja etike, ki je večinoma povezano s t. i. "častjo".

Kovač je dal nazoren primer: če po balkanskem etičnem principu nekaj ukradem dovolj spretno, tako da me nihče ne vidi, potem moja čast ni omadeževana in zato se mi ni treba kesati. V nasprotju s takim gledanjem pa je etika protestantskega severa ponotranjena; povezana je z univerzalnostjo in

brezpogojnostjo absolutnega moralnega zakona. V protestantski etiki se pisani zakon ponotranji; postane "notranji zakon". Človek čuti "notranji etični zakon" in pri tem ni potrebna nobena zunanja kontrola. Če prekrši ta zakon, nima notranjega miru (dokler ne doživi krščanske odveze). Poleg tega se moramo po mnenju Rožanca vrniti k Trubarjevemu odnosu do kulture in do besede, k svetemu odnosu do knjige. Naša prva zapisana slovenska beseda je bila molitev (Abecednik in Katekizem ali tudi Brižinski spomeniki). Slovenska knjiga se začne

kot sveta knjiga, ki je temelj naše kulture. Molitev v svojem lastnem jeziku pomeni obenem tudi oseben, neposreden stik v pogovoru z Bogom (oboje je poudarjala tudi protestantska vera). V osebnem dialogu dobi človek svoje dostojanstvo, saj nam osebni pogovor pomaga, da presežemo sebe in prestopimo v duhovni svet, v to, kar človeka presega. Tretja razsežnost slovenske istovetnosti, s katero bi Slovenci morali obogatiti Evropo, je t. i. "slovanska duša". Rožanc je občudoval ruske avtorje, predvsem Dostojevskega in Tolstoja. Bil je prepričan, da imamo tudi Slovenci to dimenzijo. Tako je Rožanc z Dostojevskim občudoval evropsko središče, ki ga je s pomočjo renesančnih umetnikov dal zgraditi Peter Veliki v Sankt Peterburgu. To je bilo tudi kulturno in svetovljansko središče, kjer so prevajali znane zahodne avtorje in širili med Rusi poznavanje zahodne literature. Rožanc občuduje po eni strani svetovljanstvo, po drugi pa značilnost mesijanstva, ki ga je videl v pravoslavni duši. To se kaže v sposobnosti vživljanja v drugega človeka. Zanimivo je tudi, da Rožanc v Idiotu Fjodora Mihajloviča Dostojevskega npr. ne vidi Mesije v knezu Miškinu, pač pa v ženskem liku in v ženski duši, in sicer v Anastasji Filipovni. Ženska duša trpi, ljubi, se zna živeti v drugega. Slovanska duša je torej

ženskost, ki zna ljubiti in nepogojno podarjati ljubezen. V ženski in otroški duši vidi Rožanc odsev večnosti in ljubezni. V zanimivi debati, ki je sledila predavanju, je več udeležencev podalo svoja dragocena pričevanja, povezana z Rožančevim življenjem in s težkim, a obenem zanimivim obdobjem, v katerem je živel. Vladimir Vremec je v posegu govoril o Rožančevem sodelovanju pri reviji Most ter o tem, kako je on sam pripomogel k internacionalizaciji Rožanca, ko je prikladal pozornost nanj najprej v Avstriji. Zelo zanimivo pa je bilo tudi njegovo pričevanje o "Peticiji za Rožanca" ob njegovi drugi aretaciji prav zaradi objav esejev v reviji Most. Poleg mnogih eminentnih imen iz slovenskega in italijanskega kulturnega sveta je peticijo podpisal tudi na predavanju prisotni Marij Maver v imenu Mladike. Dragoceno pa je bilo tudi osebno pričevanje novinarja Martina Breclja, ki se je leta 1988 (to je leta, ko so se skrivaj pričela vrenja za demokratizacijo v Sloveniji) udeležil sestanka interne narave na Mirenskem Gradu. Takrat se je Rožanc izkazal za izredno pogumnega, saj si je upal priti na dan z – za tiste čase – izredno drznim predlogom, naj se katoličani organizirajo v politično stranko.

P.in

TRST Na četrtem pomolu

Največji evropski Vintage Kilo Sale

Od petka, 25., do nedelje, 27. septembra, je v prostorih četrtega pomola v Trstu potekal največji evropski Vintage Kilo Sale. Vinokilo je ime podjetja oziroma socialne dejavnosti,

ekološko idejo o trajnosti in reciklaži oblek. Podjetje oziroma vintage prodaja se je prvič pojavila v Italiji oktobra 2019. Pred Trstom so obiskali Milan, Turin, Bologna, Rim in

tokrat prvič v Trstu, že načrtujejo, da bi ta dogodek ponovili novembra, in sicer v prostorih starega пристanišča. Navadno namreč take dogodke prirejajo v večjih prostorih, saj poleg prodaje

kako pridejo do oblačil. Za to skrbita dva fanta iz Amsterdama. Potujeta po celem svetu in iščeta ter kupujeta tako imenovan "dead stock." Gre za oblačila oziroma blago, ki ni bilo nikoli prodano. Vse natančno izberejo, kontrolirajo, operejo in seveda popravijo, če se da popraviti. Na te dogodke lahko udeleženci prinesejo oblačila od doma, še dobra in oprana, pri tem pa imajo popust pri nakupu drugih oblačil. Le-ta kupujejo "na kilo", zato se tudi tako imenuje dogodek. V prostorih nudijo tehtnice s košarico, tako da lahko vsakdo stehta oblačila in ve točno, koliko denarja bo porabil. Vintage Kilo Sale se bo v prihodnjih dneh preselil v Benetke, kasneje pa v Milan, Firence in Genova. Podjetje ima tudi spletno stran, in sicer www.vinokilo.com, kjer lahko vsakdo po spletu kupi vintage oblačila.

Anastazija Pertot

ki je začela delovati leta 2016 v nemškem mestu Mainz. Gre za podjetje, ki prodaja vintage oziroma oblačila iz druge roke. Podjetje je bilo ustanovljeno z namenom, da bi se razširilo in podpiralo

druga večja mesta v severni Italiji. Matteo, menedžer dogodka, nam je povedal, da bi moralo vse potekati marca, a zaradi pandemije so morali dogajanje prenesti na september. Čeprav so

oblačil in modnih dodatkov imajo tudi kulinarične in umetnostne ponudbe; zaradi pomanjkanja prostora na četrtem pomolu pa tega ni bilo mogoče narediti. Matteo je obrazložil tudi,

Ob 40-letnici smrti S. Radoviča in 120-letnici razvitja društvenega prapora

V nedeljo bo dvojna spominska proslava

V nabrežinski telovadnici bo v nedeljo, 4. oktobra, potekala proslava, na kateri se bodo spomnili pred 40 leti preminulega zborovodje Sergeja Radoviča. Spomin nanj je med pevci, ki jih je vzgojil, še zelo živ. Prireditev, ki se bo pričela ob 17. uri, organizirata SKD Igo Gruden in Glasbena matica v sodelovanju z vsemi ostalimi slovenskimi društvi iz Nabrežine. Slavnostni govor bo imela senatorka in nekdanja Radovičeva pevka Tatjana Rojc. Kot so povedali na ponedeljkovi predstavitvi, je Radovič postavil v Nabrežini na noge pravi sistem zborovskega petja, od otroškega zbora Kraški slavček, ki je štel okrog 100 članov, do dekliškega in moškega zbora, ki je deloval celih 50 let. Pokojnik je bil tudi šolnik, soustanovitelj in prvi predsednik ŠD Sokol. Istega popoldneva bodo v Nabrežini obeležili še drugo pomembno obletnico, to je 120-letnico razvitja nabrežinskega pevskega prapora, ki prča o tem, da je bila prestolnica kraškega kamna že od nekdanje pomembna slovenska pevka in kulturna postojanka ob jadranski obali. Prapor, ki se je pravzaprav čudežno v celoti ohranil vse do današnjih dni, se zdaj nahaja v restavratski delavnici na Ptujju, saj bo v kratkem razstavljen v Muzeju primorske zgodovine na Cerju. Zastava s štirimi traki predstavlja istovetnostni simbol, ki je združeval celotno vas. Spored dvojne proslave, ki si jo je zamislil harmonikarski orkester GM Synthesis 4, predvideva tako zborovski kot instrumentalni del. Tega bodo oblikovali harmonikarji pod vodstvom Fulvija Jurinčiča, občinstvu pa bodo pod vodstvom Mirka Ferlana zapeli dekleta DPZ Igo Gruden in člani Fantovske pevske skupine Devin-Nabrežina.

Mch

POGOVOR Michelle Rizzo, mlada kozmetičarka

“Izpolnila se mi je želja!”

Michelle Rizzo, 21-letna kozmetičarka doma iz Trnovce, se je pred dvema letoma odločila, da bo doma odprla estetski salon. Dokončala je triletni študij za kozmetičarstvo na tržaški višji šoli IAL in zdaj dokončuje po spletu še dveletni študij na šoli ARETE' v Milanu. Michelle sem postavila nekaj vprašanj o njeni dejavnosti, pa še, kako je bilo v času koronavirusa.

Michelle, je bilo težko začeti “na svojo roko”?

Ja, bilo je težko, a tudi zanimivo, saj sem se morala pozanimati in se pogovoriti z različnimi računovodji in tudi na županstvu, ali bi se dalo odpreti tako dejavnost na domu. Morala sem pripraviti razne prošnje, dokumente; bilo je veliko kontrole.

Spoznati sem morala bolj svet računovodstva, saj se dnevno ukvarjam sama z računi in blagajno.

Kako pa je bilo z ekonomskega vidika?

Po končanem študiju na tržaški višji šoli sem delala v wellness centru Avalon, kjer sem bila vpisana že kot kozmetičarka. Poleg tega pa sem v večernih urah delala v restavraciji Suban v Trnovci. Prav zaradi tega mi je uspelo prihraniti nekaj denarja, da sem leta 2018 končno odprla svoj salon. Zahvaliti pa se moram tudi svoji družini za vso podporo.

Kakšne storitve nudiš?

Nudim različne storitve: depilacijo, masaže, peelinge za telo, nego obraza, trepalnic, extension trepalnic, oblikovanje obrvi, manikuro in pedikuro različnih tipov. Vse to seveda v svoji kozmetični sobi.

Kako je potekalo delo pred koronavirusom?

Delo pred virusom je bilo zelo pestro; še zdaj imam veliko strank in delam od osmih do devetnajstih, a sem zelo “elastična”. Če kdo potrebuje, začnem tudi v zgodnjih jutranjih urah oziroma končam pozno zvečer.

Kako pa je bilo med koronavirusom?

Morala sem prekiniti delovanje v začetku marca, okoli 11. ali 12., do nekje 18. maja. Sicer sem začela že malo prej, okoli 5. maja, saj se je takrat situacija malo sprostil, tako da sem lahko nudila dostavo na dom kakih kozmetičnih krem, peelingsov za telo ... Ko pa so prišle prve stranke v salon, sem morala večkrat prezračevati in razkuževati vse sobe, to sicer delam še zdaj. Vsi so morali imeti masko in rokavice, razen če ni šlo za manikuro. Zmanjšati sem morala število strank; bilo je tudi zelo komplicirano vse uskladiti, da sem lahko vse zadovoljila.

Kako je pa zdaj, ko je virus spet na pohodu?

Nekatere stranke so še malo prestrašene, druge pa so se

prilagodile; moramo pač skušati čim bolj sodelovati med seboj. Vsakič se morajo stranke predstaviti na zmenek z masko in si razkužiti roke. Sem pa presenečena, ker sem bila prepričana, da ne bom imela več toliko dela po pandemiji, a je prav obratno. Imam veliko novih strank in

tiste stranke, ki so prihajale le za eno storitev, so se zdaj odločile še za kaj drugega, tako da z veseljem povem, da imam polno naročil.

Katere so bile najhujše težave?

Težava je bila pri masažah, saj je bilo veliko strank stresiranih po vsej tej situaciji in vse so povpraševale po masaži. A bala sem se jih delati, zato sem se s svojimi računovodji odločila, da jih ne bom nudila do julija. Treba je bilo seveda razkuževati vsako površino; to sem sicer delala že prej, a ne v tolikšni meri.

Kako in koliko misliš, da je koronavirus vplival na tvoje delo?

Koronavirus je na moje delo vplival negativno in pozitivno. Negativno, ker so bili vsi izobraževalni tečajji preneseni in marca bi bila morala opraviti izpit ob koncu študija, a to ni

bilo mogoče, zato ga končujem komaj zdaj. Denar, ki ga je obljubila država, ni prišel takoj, tako da sem si morala na začetku pomagati, kot sem vedela in znala. Pozitivno pa je to, da zdaj nimam več prostih terminov do naslednjega meseca. To se pravi, da imam delo!

Ali se ti je z odprtjem dejavnosti izpolnila želja?

Ja, absolutno ja! Zdaj sem samostojna glede organizacije, urnikov, načina dela, raznih odločitev, se lahko popolnoma posvečam vsaki stranki ... Upam, da bom lahko v kratkem dodala še eno storitev, in sicer laser depilacijo, in da bom odprla večji salon kje drugje, da se bo moja dejavnost še povečala.

Michelle, v kratkem boš opravila končni izpit šole ARETE' v Milanu. Povej nam kaj več o tem!

Opravila bom izpit, da bom lahko poučevala to, kar zdaj delam. Sicer je ta študij nekako nadaljevanje študija na višji šoli IAL, ker v Trstu žal ne nudijo nadaljnjih dveh let študija. Zato sem se odločila, da bom to storila po spletu na šoli ARETE' iz Milana. Morala sem pripraviti diplomsko nalogo, in sicer o koži, nato sta še praktični in pisni del. Poleg delovanja v svojem salonu Michelle nudi nekatere storitve tudi v frizerskem salonu NC Hair Studio Nataše Crociati v Sesljanu. Michelle lahko dobite tudi na Facebooku strani Michelle Estetica in na Instagramu z imenom michelletetica_.

Želim ji še veliko zadoščenj in veliko sreče!

Anastazija Pertot

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel:
Za slovenske misijonarje: N.N. 50,00 €, Za s. Anko Burger – Ruanda: A.A.M. 50 €. Za p. Jožeta Mlinariča – Ruanda: A.A.M: 50 €. Darove lahko nakažete tudi na:
ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE
IBAN: IT22 L089 2802 2010
2000 0086 948 Codice Bic:
CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan Via Cordaroli 29, 34135 Trst

4. oktobra popoldne, v Marijinem domu, v ul. Risorta 3 : začetek ob 16. uri v domski kapeli z molitvijo rožnega venca; obvezna maska in upoštevanje vseh varnostnih predpisov.

Slovenska verska skupnost od Novega sv. Antona vabi slovenske vernike v mestu na slovesno mašno bogoslužje ob nastopu novega župnika Roberta Rose, ki bo v nedeljo 4. oktobra 2020 ob 10.15 v cerkvi Novega sv. Antona. Dvojezično mašno bogoslužje bo vodil tržaški škof nadškof Giampaolo Crepaldi, Sodeluje tudi slovenski cerkveni zbor.

Obvestila

Marijanska pobožnost s shodom članic Marijine družbe Marije Milostljive bo v nedeljo,

Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je diplomirala naša sodelavka
MOJCA PETAROS.

Diplomantki prevajalstva želimo veliko sreče in uspeha vsi pri Novem glasu

GLASBENA MATICA in SKD IGO GRUDEN v sodelovanju z nabrežinskimi društvi vabita na spominsko prireditev
SERGIJU RADOVIČU S HVALEŽNOSTJO ob 40-letnici njegove smrti in ob 120-letnici razvija nabrežinskega prapora

Slavnostni nagovor: senatorka Tatjana Rojc
Nastopajo: DPZ Igo Gruden, FPS Devin-Nabrežina, harmonikarski orkester Synthesis 4

v nedeljo, 4. oktobra 2020, ob 17. uri v nabrežinski telovadnici

Prireditev sodi v okvir Dnevoev za varovanje evropske kulturne dediščine v Sloveniji.

VINCENCIJEVA KONFERENCA Začetek delovnega leta

Premagati egoizem, kot ga je premagal sv. Vincencij

V petek, 25. septembra, so se člani, odborniki in prijatelji Vincencijeve konference za Trst kot vedno ob začetku delovnega leta zbrali v cerkvi sv. Jakoba, kjer so se s sv. mašo spomnili na velikega moža in dobrodelnika sv. Vincencija, ki goduje 27. septembra. Sv. mašo je daroval g. Klemen Zalar, ki je spomnil, da je treba vedno najti čas za uboge. To je bilo Jezusovo geslo, ki je veljalo tudi v življenju sv. Vincencija, in tako mora biti tudi za nas. Danes je človek prepoln vsega, a kljub temu kristjan najde vedno čas za Boga in bližnjega. V zgled so nam lahko dobrodelne organizacije, kot je tudi Vincencijeva konferenca, ki niso prekinile dragocenega delovanja oz. pomoči niti letos, kljub hudim časom, ki jih doživljamo. Te se niso ustrašile, prav tako kot se ni nikoli ustrašil sv. Vincencij. To je krščanska moč, je poudaril

g. Zalar. Po sv. maši so se prisotni preselili v prostore Šentjakobskega doma, kjer je duhovni asistent g. Klemen Zalar na kratko orisal lik sv. Vincencija in njegovo duhovno zapuščino. Sv. Vincencij Pavelski je deloval konec 16. in v začetku 17. stoletja. S svojim prizadevanjem za uboge je postal tudi dobrodelnik, ki je med revne razdelil več denarja, kot ga je v svojem času imela francoska državna banka. Zato ni čudno, da ga imenujemo apostol ubogih. Rodil se je l. 1581 v jugozahodni Franciji. Tam se je šolal in si želel postati duhovnik, da bi pomagal domačim ljudem. Kariero je nadaljeval v Parizu in bil na dobri poti do višjega cerkvenega dostojanstvenika. Načrti so se mu prekrizali, ko so ga obtožili kraje. V tej težki situaciji je stopil v stik z duhovnikom, ki ga je navdušil

za pot svetosti, čisto drugačno pot, kot si jo je on predstavljal. Bil je zelo uspešen in doživel tudi velik ugled, a čutil je, da ga tako življenje ne osrečuje, saj je bilo povezano le z zunanostjo.

Leta 1617 je imel govor, ki je v njegovem življenju pomenil prelomnico, saj je pripeljal do ustanovitve misijonske družbe. Tako je končno odkril svoje poslanstvo: delo z ubogimi. Ustanovil je bratovščino krščanske ljubezni, kasneje tudi hčere krščanske ljubezni, ki so v Cerkvi še danes

najmočnejši ženski red. Prva njegova ustanova pa je bila družba duhovnikov misijonarjev lazaristov. Sv. Vincencij je takrat sprejel skrb za najdenice, ki jih je bilo v

tistih časih v Parizu nekaj več kot 300 na leto. V naslednjem letu je začel pomagati vzhodnim francoskim pokrajinam, ki jih je hudo prizadela vojna. Poleg tega je ustanovil še veliko dobrodelnih ustanov. Sv. Vincencij je živel preprosto in duhovno življenje. Učence in učenke je usmerjal v

iskreno in konkretno ljubezen do bližnjega, najbolj do ubogih. Imel je izreden čut za človeško dostojanstvo, prepoznal svoje poslanstvo in ga obvaroval za vsako ceno. Čeprav ni bil velik govornik, je znal pritegniti k delu in pridobiti izredne energije ljudstva, ki bi sicer ostale zakopane. Prebujal je zavest, da je dostojanstvo vsakega človeka skrb vseh in da ga je treba nujno ščititi. Vodila ga je Božja roka. Sv. Vincencij je gotovo eden največjih dobrotnikov vseh časov. Je oče revežev, bolnih, onemoglih, najdenčkov in sirot. Njegova pomoč je segla tudi v afriške kolonije, na Poljsko (pomagal je kužnim bolnikom), na Irsko (kjer so preganjali katoličane), in celo na Madagaskar (pomoč poganom). V bistvu je postal svetovni misijonar in apostol ubogih. Njegova pot do ubogih je pot evangelija in pot

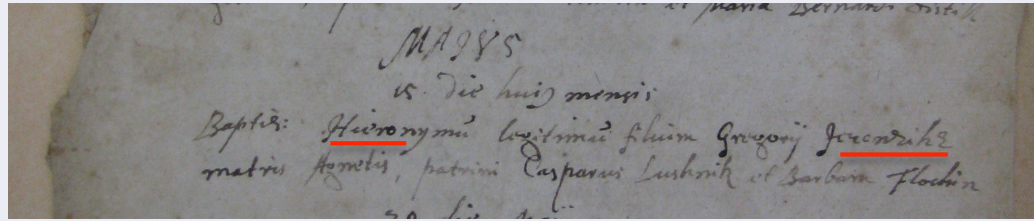
bližine, delo pa darovanje, ki ne zahteva nikakršnega plačila. Umril je 27. septembra leta 1660, na ta dan tudi goduje. V kratkem času je bil razglašen za blaženega (leta 1729) in svetnika (1737). Papež Leon XVI. ga je razglasil za zavetnika vseh društev krščanske dobrodelnosti. Prav tako kot sv. Vincencij bi morali tudi mi premagati egoizem in pomagati bližnjemu, je ob koncu predavanja dejal Zalar. Podobnega mnenja je tudi predsednica tržaške Vincencijeve konference Ivica Švab, ki je sklenila srečanje z mislijo, da bi se morali člani in odborniki bolj spraševati o delu in poslanstvu, ki ga opravljajo. Večkrat namreč osredotočijo vse energije na seje, bilanco, organizacijo dogodkov in tako gre v ozadje duhovna plat, ki je najpomembnejša, je sklenila predsednica.

Priimki (89)

Jerončič

Iz svetniškega imena Hieronim imamo na Slovenskem celo vrsto priimkov. Jere, Jerič, Jerko, Jerkič, Jerkovič, Jerom, Jeromelj, Jeromen, Jeronič, Jeronel, Jerončič, Jerman.

Precej je tudi hrvaških, saj je bil to priljubljen svetnik predvsem ob vzhodnem Jadranu, kjer se je ta veliki filozof, teolog in prevajalec, rodil. Prav to je tudi eden

Krst Hieronima Jerončiča 15. maja 1612 v župniji Vipava. Knjigo hrani Škofjski arhiv Koper (ŠAK Ž Vip MKK 1, p. 3)

od dokazov, da je njegov kult zelo star in razširjen, kar potrjuje hipotezo o Hieronimovem rojstnem kraju v bližini Pivke.

Hieronim je bilo med Slovenci v srednjem veku sila redko ime. Ob prihodu pred 1500 leti so Slovenci namreč imeli že zelo razvito kulturo svojih lastnih imen. Zato krščanska imena niso prodrli. Vse do tridentinskega koncila (1563) ne. Za tem pa so na zahtevo Cerkev preko duhovnikov novorojenčki začeli vse bolj pogosto dobivati imena po katoliških svetnikih. A tu je bil izbor precej omejen, čeprav je število svetnikov izjemno veliko, Hieronim pa ni bil na tem seznamu. Čeprav so župniki zahtevali, da ljudje dajejo otrokom imena s "seznama", pa so ljudje še naprej vztrajali pri svojih željah. Zato so se mnoga slovanska imena ohranila, čeprav tega krstne knjige večinoma niso beležile. Micka in Mojca kot Marija, Rado kot Jakob, Zdravko kot Valentin. Med temi se je na Primorskem prikradel tudi kak Hieronim.

Poglejmo en primer. Najdemo ga že v najstarejši

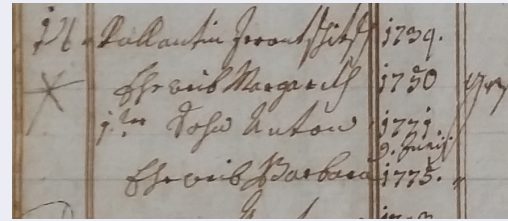
matični knjigi župnije Vipava, ko je bil 15. maja 1612 krščen "Hieronymus legitimus filium Gregorij Jeronzihc matris Agnetis". Torej Hieronim, zakonski sin Gregorja Jerončiča in matere Neže. Kraj ni naveden, verjetno pa gre za Col ali okolico. Ime in hkrati še priimek v župniji, ki je takrat obsegala tudi cerkev sv. Hieronima na Nanosu, prvič omenjena leta 1360, se lepo vklaplja v hipotezo dr. Rafka Valenčiča, da je svetnik med Primorci priljubljen že od nekdaj.

Cerkev sv. Hieronima na Nanosu.

Na Colu najdemo stoletje kasneje družino Matija in Katarine Jerončič. Žal sta ohranjena samo dva

krstna vpisa njunih otrok. Verjetno gre za Jerončiče iz zaselka Orešje, kjer najdemo leta 1739 rojenega Valentina Jerončiča in njegove potomce. Ime izhaja iz grščine. Hierós pomeni "svet, božji", ónoma pa "ime", nekakšna končnica. Hieronim je isti, ki ima sveto ime, od Boga posvečeno ime. Najstarejša omemba je iz leta 1507. V Brdih, v kraju, ki nam ga doslej ni uspelo prepoznati, Nedeis, je leta 1507 živel davčni obveznik, v Goriškem urbarju

Jerončiči v Orešju v župniji Col v družinski knjigi iz leta 1831, kjer je ena od najstarejših letnic prav pri tej družini. Priimek je zapisan v nemškem pravopisu kot JERONTSCHISCH. Knjiga je v Škofjskem arhivu Koper (ŠAK Ž Col SA 2, N 14 Orešje)

napisan kot Jeronime. Živel je v bližini Gornjega Cerovega. Peter Stres, avtor knjige o priimkih v Brdih, pravi, da je iz tega imena nastal priimek Jerončič, pa tudi hišno ime in priimek Jeron. Jerončiči so sinovi Jerona.

V bližini Sovodnjah pri Gorici pa najdemo toponim Jeronišče, ki je verjetno povezan z imenom Hieronim. Ni pa tega izvora bližnji toponim Jeremitišče pri Štandrežu, ki izvira iz jeremitov, puščavnikov. Isto ime, Jeronišče, najdemo tudi pri Trčmunu v Benečiji, rojstnem kraju znamenitega literata in duhovnika Ivana Trinka. Božo Zuanella piše o zapisu iz leta 1688 "de uno prato nominata Jeronische", o travniku z imenom Jeronišče. Toponim tako pri Trčmunu kot pri Sovodnjah obstaja še danes, vendar ga najdemo lažje v njegovi italijanski verziji Ieronizza. V Beneški Sloveniji je Božo Zuanella našel ime

Tino Mamič

Hieronim v takem zapisu: Jeronimo barginaz de Clastra. To je zapis iz krstne knjige leta 1616 v Špetru, ko je bil tam rojen Hieronim Berginc.

V Slovenski Istri je zelo pogost priimek Jerman. Najdemo ga v več gnezdih po vseh državah. Čeprav gre za priimek, ki je nastal iz nemškega imena Herman, pa za Istro to morebiti ne velja. Precej možno bi bilo, da je nastal ravno iz imena Hieronim. Hieronima sicer najdemo v Kopru prvič omenjenega leta 1554, ko se je rodil Hieronimo Stradiuz, malo za njim pa še Hieronimo Moro. Leta 1562 najdemo v isti, najstarejši župnijski krstni knjigi italijansko verzijo imena: Gerolimo. V naslednjih letih najdemo še večkrat zapisano ime: Geronimo Grison (Hieronim Grižon 1566), Geronimo Randolin (1569), Geronimo Gavardo (1599) Gerolamo Schioncho (1574), Geronimo Cernivano (1599) ...

Med znanimi Jerončiči najdemo Franca in Zorana Jerončiča, očeta in sina, soavtorja knjig Bratje Slovani in Pravce in zgodbe med Idrijo in Sočo. V prvi knjigi je zgodba deda Franca Jerončiča in njegove rodbine. Znana sta tudi Gregor Jerončič, odbojarski trener, in Boštjan Jerončič, direktor ajdovskega podjetja sladolev Leone. V novejšo zgodovino se je zapisal tudi Dušan Jerončič, višji vodnik enote slovenske vojske med osamosvojitveno vojno. Zaradi zmage, ko so najprej posredovali v Rožni dolini, nato pa zavzeli in zajeli jugoslovansko enoto v Vrtojbi, je bil odlikovan z medaljo za hrabrost. V Sloveniji živi 125 Jerončičev, od tega 79 na Goriškem in Vipavskem. Število v zadnjih dvajsetih letih rahlo upada. Na Hrvaškem pa najdemo še 280 Jerončičev, v Argentini pa 70. Na Hrvaškem jih je največ v Splitu in okolici, njihovo število se je povečalo v zadnjih desetletjih, saj jih je bilo okoli leta 1950 le 70.

V Adis Abebi

Etiopija tretjič

Najprej obiščemo sestre v novi hiši Sitam. Razveselijo se banan in nam postrežejo kosilo. Pozno popoldne se vrnemo v skupnost v Bole. Zvečer se sestre zberejo pred Marijino kapelo na dvorišču in molijo. Z druge strani ceste se kot vedno sliši glasna disko glasba. Včasih je bilo samo v tej ulici sedem diskotek. Zdaj je ostala samo še ena, a hrup je tolikšen, da so se vsi prebivalci odselili, le sestre so ostale. "Pisala bom vašemu predsedniku", rečem pri večerji in sestre se smeji. "In kaj mu boš napisala?" "Najprej to o diskotekah, potem pa še, naj poskrbi za reveže". Sestra Abrehet se smeje in reče: "Ko mu boš nesla pismo, bom šla s teboj!"

Naslednje jutro grem pogledat v majhno knjigarno na vogalu naše ulice. Prodajalka je ista kot lani. Sploh ni presenečena, ko me vidi. "Se me res spomnite?" "Ja, ja, seveda. Lani ste bili tu", reče. Potem izbiram slikanice za deklice v Kobu. Najdem tudi knjigo Nicka Vujičića, prevedeno v amharščino, in s police poberem skoraj vse izvode. Je moj priljubljeni avtor, ki ga občudujem, ker se je tako pogumno spopadel s svojo drugačnostjo. "Lani ste imeli tudi Dnevnik Ane Frank", rečem. "Vem,

vem, a te knjige trenutno nimamo. Lahko naročim, prišla bo čez en teden". "Oh, takrat bom že doma", sem malo žalostna. "Pa drugič", dodam in prodajalka se strinja, kot da je to najbolj navadna stvar na svetu. Nato ugotovim, da se s kartico še vedno ne da plačati. "Lahko knjige pustim tu

Pokrajina na poti do Adis Abebe

do jutri? Zdaj nimam nič denarja s seboj". "Seveda, ni problema", reče prijazna prodajalka. Potem križarimo po Adis Abebi. Oglemdamo si Women's promotion center, kjer že več kot 20 let dela sestra Abrehet. Tu se revna dekleta učijo šivanja, tkanja, vezenja, kuhanja, strežbe. Nekatere potem delajo doma, druge v

centru. Šivajo mašne plašče, na stole vezejo prelepe vzorce, tkejo šale, prte, pregrinjala, zavese. Živijo od tega, kar prodajo. Izdelki so lepi, in čeprav malo dražji kot drugje, kupimo nekaj za spomin in nekaj za prijatelje. S tem želimo podpreti delo centra. V bližnji katoliški knjigarni kupimo knjige z

ilustracijami, v trgovini s tekstilom pa rjuhe. S tem želimo razveseliti deklice v Kobu. Blizu katedrale patri in sestre vodijo vrtnice, osnovne in srednje šole. "Ko je vpis v šolo, pride med starši do prave bitke", reče sestra Nigisti. "Vsi hočejo svoje otroke vpisati v katoliške šole. Otroci v naših šolah

so pridni, uspešni, dobre ocene imajo in skoraj vsi po opravljeni maturi nadaljujejo šolanje na univerzah". V bližini je še velika mošeja. Ravno zidajo dva velika minareta. Vsak petek zaprejo ves promet v okolici in množice muslimanov se zgrnejo na ulice, kjer na tleh molijo. Peljemo se še

urad blizu katedrale. Vrata so zaprta, nikogar ni, zato vstopimo v cerkev in sedemo v klopi. Ne mine niti pet minut, ko mimo oltarja pride kardinal, Berhaneyesus Demerew. Zagleda sestro Nigisti in se veselo nasmeje. Pozna jo, saj je tri leta delala pri njem. Nato vpraša: "Kdo sta pa ti dve"? Ko sestra

zelo ljudski. Potem se poslovi od nas in gre v zakristijo. Sestra Nigisti nama reče: "O, ma vedve imata pa res srečo, da kar tako srečata kardinala. Navadno je tako, da se pri njem najaviš na obisk kar nekaj tednov ali mesecev prej". Nato gremo skupaj do urada, kamor je bila namenjena. In spet presenečenje – na dvorišču srečamo vikarja. Tudi abba Tesfaye Woldemariam je preprost in dobrodušen človek. Študiral je v Ameriki, odlično govori angleško, zdaj predava na več univerzah in tudi sicer veliko dela. In tudi tu nastane nekaj lepih skupinskih slik. Sestro Nigisti in sestro Letegebriel obiščem še Don Bosco center. Tu so delavnice, v katerih se fantje učijo za kovinarje in druge poklice. Srečam starejšega, belolasega gospoda. Prihaja iz Nemčije. V Etiopiji je že tretjič. Vedno pride za kak mesec in prostovoljno pomaga v tiskarni. Sestra Nigisti v pisarni prevzame Pravilnik njihove skupnosti, ki so ga dale natisniti. Želimo si ogledati še cerkev, a vrata so zaklenjena. Najbolj zanimivo je to, da je zelo podobna cerkvi v Portorožu. Okrogla je in zvonik je videti kot jadro. Nato nas pater iz Brescie povabi na čaj.

/dalje
Špela Pahor

Don Bosco center v Adis Abebi

mimo francoske šole, ki je odprta za vse, ne samo za otroke francoskih staršev, pa mimo luksuznega hotela Sharaton Adis, mimo Muzeja rdečega terorja in mimo velikega kipa, ki so ga postavili v spomin na hude čase komunizma. Obiščemo še nekaj trgovin s spominki in za domače kupimo še kavo. Sestra Nigisti mora v

pove, da sva iz Slovenije, se spomni in reče: "Aha, poznam kardinala Rodeta. Tudi on je lazarist kot jaz". In takoj predlaga, da se skupaj slikamo. Postavi se v sredino in si za hec začne popravljeni kapo na glavi, gumba na obleki in velik križ na verižici. Zabava se. Res je prisrčen in preprost človek,

Za premaganje koronavirusa so potrebni novi, bolj učinkoviti ukrepi in sodelovanje vseh prebivalcev

Vlada uspešna, stranke politične levice pa jo poskušajo odstavit!

Politika v ožjem smislu oziroma opredelitvi, po neki definiciji, pomeni usmerjanje družbe s pomočjo države. V širšem, praktičnem pogledu pa naj bi politika pomenila usmerjanje človekove dejavnosti, katere koli vrste, v določeni smeri, za uresničevanje zastavljenega cilja oz. ciljev. Pomembni pa sta tudi etika in morala, vrednoti, ki pa ju nobena od razlag politike ne navaja. V Sloveniji je zelo delujoča in aktivna politika strank opozicije oz. levice, med njimi Socialdemokratske stranke, Stranke Marjana Šarca in stranke Levica. Čeprav sedanja vlada uspešno deluje pri uresničevanju koalicijske pogodbe in tudi zadev, ki v pogodbi niso zapisane, ji levi del politike ne priznava nobenega uspeha ali prispevka pri reševanju skrajno zapletenih razmer v Sloveniji. Na protivladnem prizorišču je čedalje bolj aktivna Tanja Fajon, vršilka dolžnosti vodje stranke Socialni demokrati in evropska poslanka. Prizadeva si, da bi bila na bližnjem izrednem kongresu stranke izvoljena za njeno predsednico, s

čimer bi omogočila, da bi jo v evropskem parlamentu nasledil Matjaž Nemeč, zdaj podpredsednik Socialnih demokratov. Iz te stranke napovedujejo, "da bodo vlado Janeza Janše zrušili najpozneje do konca letošnjega leta." Levo opredeljena opozicija domnevno pripravlja novo interpelacijo (razpravo o delu in odgovornosti poslanca, op. av.), tokrat zoper prof. dr. Vaska Simonitija, ministra za kulturo. V stranki Socialni demokrati pa napovedujejo oziroma ponavljajo, da bodo do konca leta vložili ustavno obtožbo in izvedli tako imenovano konstruktivno nezaupnico zoper Janeza Janšo. Ta inštitut, predviden v slovenski ustavi, pomeni, da tista osebnost, ki si v državnem zboru zagotovi podporo oziroma glas 46 poslancev, postane tako imenovani tehnični mandatar, dejansko predsednikčasne vlade, ki le-to vodi do rednih parlamentarnih volitev. Najbolj verjetno bi mandatar rada postala kar Tanja Fajon. Vendar je ta gospa v svojih zelo razvidnih ambicijah naredila napako. Na pripombe ravnateljev nekaterih šol

glede primernosti uporabe in nošenja zaščitnih obraznih mask se je odzvala s trditvijo, "da se socialni demokrati zavzemajo za šole brez mask." Povzročila je začudenje in polemične odzive. Vodja vladne strokovne skupine za covid-19, prof. dr. Bojana Beović, je na novinarski konferenci opozorila, da so maske edino pravo orodje in orožje proti širjenju novega koronavirusa, kar navaja tudi Svetovna zdravstvena organizacija. Zaščitne obrazne maske morajo poleg šolskega učnega osebja, torej ravnateljji, profesorji in učitelji, uporabljati tudi učenci osnovnih šol od sedmega razreda dalje, pa tudi dijaki in študenti. Prof. dr. Bojana Beović pravi, da je poziv Tanje Fajon za šole brez mask nekaj nenavadnega, in meni, da bi bil boljši poziv za zdrave šole, s čim manj okužbami. Seveda pa je težko sprejeti dejstvo, da bomo morali živeti s smrtonosnim virusom, koliko časa, ne ve nihče. V Sloveniji je javnost zelo zaskrbljena zaradi hitrega porasta in nadaljnega naraščanja števila obolenj in okužb, zato vlada napoveduje nove

strožje ukrepe za osamitev in premaganje virusa. Vendar bo za to potrebno tudi in morda predvsem samozaščitno obnašanje in delovanje vseh slovenskih

Minister za kulturo prof. dr. Vasko Simoniti

prebivalcev. Premier Janez Janša napoveduje celo kazenske ukrepe zoper tiste, ki izjavljajo, da virus sploh ne obstaja, ga ni, in se ga nam torej ni treba bati. Ostaja pa seveda vprašanje, kako nadzorovati tiste državljane, ki glede virusa pravijo, da ne vedo, s kom vse so imeli stike, ali pa celo nočejo povedati, s kom so se družili, in zato morda širili bolezen in okužbe. Med pomembnimi temami

v Sloveniji je razprava o medijih, ki se nadaljuje. Ni bila prekinjena oziroma ni obstala brez sprememb, v kar so upali vodilni v RTV Slovenija in v Slovenski tiskovni agenciji. Postalo je očitno, da bodo zakoni o medijih spremenjeni, saj se o sedanjih medijskih zakonodaji pojavlja veliko kritikov z navedbami, ki jih ni mogoče kar zanikati. Prof. dr. Peter Jambrek, nekdanji predsednik ustavnega sodišča in pravni utemeljitelj dogajanja za osamosvojitve Slovenije, se v javnem pismu, ki ga je objavil na spletnem portalu Siol.net, povzeli pa so ga tudi nekateri drugi mediji, sprašuje, "o kakšni medijski svobodi lahko sploh govorimo, če pa so osrednji in prevladujoči mediji izrazito, poudarjeno in razpoznavno pristranski v korist slovenske tranzicijske levice. Tovrstno medijsko neravnovesje je tako hudo, da pomeni poseg v ustavne pravice do svobode izražanja najmanj polovice slovenskega volilnega telesa. Prof. dr. Peter Jambrek je javno pismo napisal v sodelovanju s prof. dr. Dimitrijem Ruplom, ki ga je vlada predlagala za kandidata za predstavnika Organizacije

za varnost in sodelovanje v Evropi (OSE), na področju svobode medijev.

Prof. dr. Peter Jambrek še ugotavlja: "V Republikli Sloveniji je splošno znano, raziskovalno potrjeno, v strokovnem tisku objavljeno ter na podlagi konkretnih primerov dokazano dejstvo, da korpus tiskanih in elektronskih medijev, kot so Delo, Dnevnik, Večer, javna Radiotelevizija Slovenija in zasebna POP TV, delujejo dosledno in v celoti skladno z ideološkimi in aktualno političnimi cilji tranzicijske levice." Kot aktualno in glede na razmere v Sloveniji zanimivo novico navajam, da je vlada imenovala častni odbor za počastitev 30. obletnice razglasitve in obrambe samostojne republike Slovenije. Članstvo v njem je vezano na sedanjo funkcijo določenega predstavnika Slovenije ali na funkcijo v času osamosvajanja. V častni odbor sta bila tako imenovana sedanji predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in Milan Kučan, ki je bil leta 1991 predsednik Predsedstva Slovenije.

Marjan Drobež

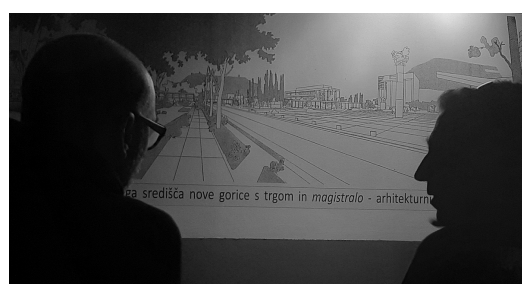
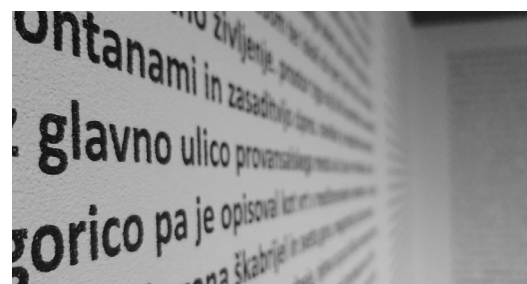
Kulturno umetniško društvo Krea

Posebno darilo Novi Gorici ob občinskem prazniku

Kulturno umetniško društvo KREA je letošnje praznovanje praznika Mestne občine Nova Gorica obeležilo na svojevrstno

gostinskim lokalom Klub TEATER, ki domuje v stavbi Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. V društvu so se za ta

umetniška pridobitev predstavlja gotovo kamenček v mozaiku zgodovine nastajanja Nove Gorice.

ustvarjalni način, in sicer s trajno stensko reprodukcijo perspektivne risbe središča Nove Gorice, kot si ga je zamislil arhitekt Edvard Ravnikar (12. 10. 1947). Zamisel in izvedba sta nastali ob sodelovanju z

poklon odločili iz želje po tem, da bi si domačini, a predvsem vsi obiskovalci Nove Gorice lahko ogledali "Ravnikarjevo idejno zasnovo središča mesta z glavnim trgom in osrednjo ulico – Magistralo." Lepa

Stensko reprodukcijo in krajši predstavniški tekst v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku si lahko vsakdo ogleda od ponedeljka do sobote v času obratovanja lokala Klub TEATER.

Glavni romarski shod na Mirenskem Gradu - Kvatmica

Temelj za duhovno prenovo je križ

Od 18. do 20. septembra 2020 so na Mirenskem Gradu praznovali glavni romarski shod – kvatrnico. Praznik so obhajali kot

protislovno, je vendarle res, da je svet v krizi in ne pozna pravega veselja, ker ne sprejema trpljenja in križa. Žalostna Mati Božja

Somaševanje na slovesni popoldanski maši v nedeljo

prošnjo Žalostni Materi Božji za osebno prenovo in prenovo Cerkev na Slovenskem ter v zahvalo za dar vere. V petek so vernike spodbudili k postu, ki je temelj osebne duhovne rasti. V soboto zvečer je lazarist g. Peter Žakelj daroval sveto mašo za prenovo Cerkev na Slovenskem. Poudaril je, da je temelj za duhovno prenovo križ. Le z zvestobo križu lahko Marija kraljuje nad žalostjo, bolečino in smrtjo. "Kakor se sliši

nas vabi, da se ob njej učimo sprejemati križ kot središče življenja." Križ daje moč, da izpolnimo tudi ostale tri temelje prenove: premišljevanje božje besede in molitev, tiho vsakdanje delo in služenje ter gradnja žive skupnosti. K razmišljanju o vsebini pridige je romarje spodbujala tudi okrasitev cerkve. Sledila sta procesija z lučkami in petimi litanijami, nato pa molitveno bdenje ob kipu Žalostne Matere Božje. Molitev so oblikovale

družine, mladina, ki se zbira na Mirenskem Gradu, študentje iz Študentskega doma Vincencij, člani Delavnice molitve in življenja, Marijine sestre, sestre usmiljenke, Škofijski odbor za družine, zakonski pari ter skupnost Betlehem. Prosili so za Cerkev, za živa občestva, za otroke, mlade in družine ter po molitvenih namenih s spletne strani Mirenski Grad. V ubrani molitvi je veliko vernikov, tudi mladih, vztrajalo vse do polnoči. V nedeljo je slovesno sveto mašo daroval novomašnik, lazarist Rok Žlender, ob somaševanju domačih sobratov lazaristov in okoliških duhovnikov. Ob nedeljskem evangeliju nas je povabil, naj živimo iz evangelija v veselem služenju, brez godrnjanja. Sledila sta druženje in pogostitev. Naj nam bo Žalostna Mati Božja za zgled in pomoč pri osebni prenovi in pri prenovi Cerkev na Slovenskem.

Eva Premrl Olivo

CERKNO Predstavitev Oblakove knjige Z udarno pestjo

Tehten opis nekaterih zamolčanih poglavij naše zgodovine

Berkova knjižnica v Cerknem je v četrtek, 24. septembra, vabila v dvorano Glasbene šole nad muzejem na predstavitev knjige mag. Sandra Oblaka Z udarno pestjo, ki je pred kratkim izšla pri GMD. Zaradi varnostnih in zdravstvenih predpisov so poskrbeli za tako razmestitev stolov, da je bila upoštevana varnostna razdalja, sicer udeležba na večeru, ki je v Cerknem beležil še pomembno sejo občinskega sveta in druge dogodke, ni terjala posebnih previdnosti.

Po začetnem pozdravu vodje cerkniške knjižnice Marinke Rojc Grum, ki je izpostavila pomen te publikacije za dopolnjevanje mozaika vedenja o zgodovinski

preteklosti na Cerkljanskem in Idrijskem, je večer uvedel Marko Tavčar, ki je med drugim dejal, da je za GMD v veselje, da knjigo predstavljamo v rojstnem kraju nadškofa Sedeja, ki je Goriško Mohorjevo tudi

uradno ustanovil, in da je to tretja knjiga, posvečena Cerknemu in Cerkljanom, ki v teh prostorih doživlja svojo predstavitev. Tako knjiga dr.

Borisa Mlakarja Tragedija v Cerknem pozimi 1944 kot tudi Dnevniki, pisma in spomini Dominika Kacina iz dveh svetovnih vojn, ki jih je uredila Milica Kacin Wohinz, so namreč prav v teh prostorih doživeli soočenje z javnostjo. Oblakova knjiga Z udarno pestjo pa dopolnjuje obe s prikazom dogajanja na Idrijskem in Cerkljanskem v času od druge polovice 2. svetovne vojne do leta 1950.

Sam zgodovinar Sandro Oblak je nazorno in strmjeno osvetlil svoj pristop do dela in skrb za zbiranje arhivskega in drugega dostopnega gradiva s pričevanji vred, tako da mu je uspelo opisati nekatera zamolčana poglavja naše zgodovine, predvsem odnos partizanskih in povojnih

oblasti do njenih resničnih ter namišljenih nasprotnikov, ob tem pa tudi, kako in na kakšne načine je z njimi obračunavala. Kako temeljito se je lotil dela, dokazujejo viri in literatura ter več kot 700 opomb pod črto, ki dosledno dopolnjujejo in bogatijo Oblakov zgodovinski zapis. Tudi razprava je pokazala, da je knjiga še kako potrebna in dobrodošla. Diskutanti so med drugim opozorili, da je taka zgodovinska raziskava, ki dosledno in umirjeno razčišča preteklost in dopolnjuje znanje o dogajanju, zelo koristna za sedanji čas, ker omogoča soočanje in resnicoljubnemu daje instrumente za utrjevanje procesa sprave med narodom.

Žalostna vest iz Clevelanda

Poslovil se je Pavle Borštnik

Na svojem domu v Clevelandu je 24. septembra ob skrbni ženi Miri Kosem in obdan z ljubeznivo velike družine preminil časninar in javni delavec Pavle Borštnik. Star je bil 95 let. Zadnje obdobje življenja je

knjigo Iz mojih temnih dni, v Nemčiji leta 1948 pa Mejniki. Z najožjimi prijatelji je bil nato v vodstvu Slovenske pravde, katere neuradno glasilo je bil Klic Triglava. V Clevelandu je bil najprej tovarniški delavec. Ob tem je

Rajni Pavle Borštnik ob 95-letnici, ki jo je obhajal junija letos. V narodni noši mu je iz Columbusa prišla voščit s šopkom nageljčkov tudi triletna pravnukinja Amelia. Za njo je Borštnikova žena Mira Kosem.

KINOATELJE 21. filmski festival Poklon viziji

Letošnji dobitnik je Srdan Golubović

Goriški Kinoatelje z različnimi partnerji tudi letos prireja filmski festival Poklon viziji. Tokrat bo že 21. po vrsti in bo ponudil brezplačne ogledke filmov za vse generacije. Čezmejno dogajanje bo na različnih krajih v Sloveniji in naši deželi. Prvi del festivala Poklon viziji bo od 2. do 6. oktobra 2020 v Gorici in Novi Gorici. V naslednjih dneh se bo filmska karavana selila v Izolo, Špeter, Videm, Trst in Ljubljano. Tu bo v sodelovanju s festivalom Life slovenska premiera zadnjega Golubovičevega filma Oče, januarja pa bo v Trstu na festivalu Trieste Film Festival italijanska premiera tega filma.

Na festivalu si bo mogoče ogledati zelo različne filme, od kratkih, v sklopu sekcije Prvi poleti, pa do celovečernih.

Projekcije bodo spremljali pogovori z ustvarjalci. Festival bo ponudil tudi predavanja za filmske ustvarjalce in

delavnice za otroke. Letošnja novost je program za družine s filmom Črte v pesku Francisca Alysa. Prvi poleti so namenjeni filmskim eksperimentom, delu inovativnih avtorjev, ki si v iskanju novih filmskih govoric drznejo biti svobodni. V tekmovalnem programu

bo več kot 45 kratkih filmov domačih in tujih avtorjev. V tem sklopu bo tudi več delavnic in predavanj. V delavnicah bodo pokazali, kako film z vizualnostjo in zvokom presega omejitve. Dogajanje bo na Mostovni od 2. do 4. oktobra 2020. Razglasitev nagrajencev po mnenju strokovne žirije, ki jo sestavljajo Marco Devetak, Marina Gumzi in Matevž Jerman, bo 4. oktobra, ob 20.30.

Festival bo, kot rečeno, ponudil tudi predavanja, posvete in delavnice. 5. oktobra bo ob 13. uri strokovni posvet Kinematografi kot inovativna kulturna središča v lokalnih skupnostih. 6. oktobra bo celodnevni "masterclass". Na njem bo režiser Srdan Golubović delil svoje znanje in izkušnje. Za najmlajše bodo na

sporedu delavnice o zvoku v filmu, in sicer v Novi Gorici 3. oktobra ob 10. uri, v Izoli pa 9. oktobra ob 10. uri. Letošnjo mednarodno nagrado Darko Bratina prejme Srdan Golubović, srbski režiser in univerzitetni profesor, rojen l. 1972 v Beogradu (z ženo Jeleno Mitrović vodi produkcijsko hišo Baš Čelik). Podelitev nagrade bo 6. oktobra ob 19.30 s predpremiero avtorjevega filma Oče. Sicer si bodo gledalci na festivalu lahko ogledali tudi njegove celovečerne igrane filme Absolutnih sto (Apsolutnih sto, 2001), Past (Klopka, 2007) in Krogi (Krugovi, 2013). Film Golubovića razkriva korupcijo, ki uničuje posameznike in njihove ideale. V njih raziskuje, kaj lahko vsak pri sebi spremeni, da bo družba enkopravnejša.

zaradi bolezni veliko pretrpel. Bil je eden zadnjih pričevalcev o naši medvojni tragediji, o kateri je veliko pisal. Ostal je zvest svojim mladostnim izbiram, ki so ga povedle v Jugoslovansko vojsko v domovini ali med slovenske četnike, vendar je bil pri pisanju o polpreteklosti kritičen in umirjen, spoštljiv do drugačnih pogledov, zaveden Slovenec in veren katoličan. Rodil se je 15. junija 1925 v Ljubljani. Oblikoval se je pri Sokolu in pri skavtih. Leta 1942 so ga Italijani zaprli. Kot pripadnik nacionalne ilegale se je po maturi na Trgovski akademiji leta 1944 pridružil slovenskim četnikom na terenu. Z njimi se je ob koncu vojne umaknil preko Gorice v Italijo ter do izselitve v ZDA leta 1949 živel v vojaških taboriščih v Italiji in Nemčiji. Že v taboriščih je izdal pesniški zbirki pod psevdonomim Ljubo: v Eboliu leta 1946

deset let pripravljaval slovenske oddaje na krajevem radiu, od leta 1970 do upokojitve leta 1994, ko se je vrnil v Cleveland, pa je delal kot časninar v Washingtonu pri državnem radiu Glas Amerike, nazadnje kot vodja slovenske sekcije. Svoje življenjsko pričevanje je podal v obsežni knjigi Moj čas, ki je izšla leta 2016 pri založbi Mladika v Trstu v zbirki Zapisi iz zdomstva. Dokumentarnega značaja pa je bila njegova knjiga Pozabljena zgodba slovenske nacionalne ilegale, ki je izšla v Ljubljani leta 1998. Že pred tem je pod psevdonomim Dore Sluga leta 1978 v Torontu izšel njegov vojni roman v angleščini The Orchard. Leta 2018 pa je v angleščini v Clevelandu objavil leposlovno delo Rhapsody in Red, ki tudi govori o vojni in revoluciji v domovini. Več krajših, tudi pretresljivih sestavkov je zadnja leta objavil v Mladiki.

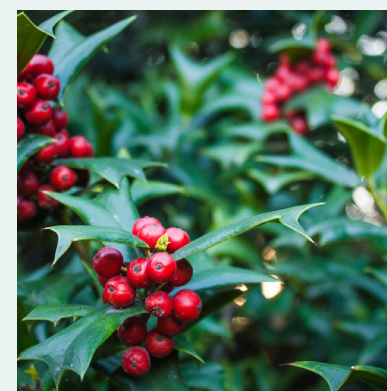
Ivo Jevnikar

Naturopatški nasveti (308)

Erika Brajnik

Holly
Cvetna esenca Holly ureja najbolj staro emocijo človeštva, ki jo vsak od nas pozna, to je ljubosumje. Ljubosumje biva v vsakem človeku vsak dan v družini, službi; občuti ga otrok, dojenček, starostnik, zapornik, politik. Ljubosumje je huda bolezen, ki lahko vodi v samodestruktivna dejanja ali pa celo v umor ali samomor. Emocije ljubosumja jemljejo človeku veliko energije; ljubosumje blokira kozmično energijo človeštva. Cvetna esenca Holly uravnava ljubosumje tako, da v osebi poraste brezpogojna ljubezen, tako da ni več sumničava in zaupa ter brezpogojno deli ljubezen in dobroto. Cvetna esenca takoj uravnava emocije otroka,

ki je ljubosumen na mlajšega bratca/sestrico. Uravna emocijo ljubosumja pri domačih živalih.

Če pa je oseba kronično ljubosumna, ko se napačni imprinting iz otroštva usede v podzavest, takrat je odvisnost od te emocije globlja in se uravnava malo dlje; najbolje je to uravnati z ustreznim jedilnikom, npr. jetrnim. Fizična bolezen, ki je tesno povezana z ljubosumjem, so rakava obolenja, še posebej rak na dojki.

Razsežnosti ljubosumja so zelo zapletene, lahko podzavestne, zaradi občutka varnosti, posesivnosti, strahu, panike ...

/dalje
www.saeka.si

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Francka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com
www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa Veneto S.r.l., Sede legale: Via Saint Jean 64 Fontafredda - PN, Sede operativa: Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, Cod fisc e P. Iva IT01882960931 tel. 049 9960021 - faks 049 9960022; e-mail: info@centrostampaveneto.com, spletna stran: www.centrostampaveneto.com

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TVOO naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria-Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Celotno besedilo je na razpolago na spletni strani www.noviglas.eu v poglavju "Varstvo podatkov". Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh. Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC Izdajanje našega tednika Novega glasa podpirata tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Juljska krajina po DZ št. 26/2007.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku 70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks.

To številko smo poslali v tisk v torek, 29. septembra 2020, ob 13. uri

NOVI
GLAS

PROSEK 70. občni zbor stanovske organizacije Kmečke zveze

“Podpora kmetovalcem na ozemlju s težjimi naravnimi danostmi”

Diferencirana podpora razvoju kmetijstva na ozemlju s težjimi naravnimi danostmi, kakršen je obmejni pas FJK; odločen “ne” politiki, ki preveč izpostavlja vlogo kmetijstva kot varuha okolja na škodo

obubožanju in postopnemu izginjanju,” je opozoril Fabec in dodal, da je manjšina žal pogosto obravnavana “le kot predmet pogajanj med državama.” Kritika je bila na srečanju

nadomestil primarnemu sektorju,” je menil odbornik. Občni zbor, ki ga je povezoval Evgen Ban in obogatilo ubrano petje Fantovske skupine Devin-Nabrežina pod vodstvom Mirka Ferlana,

je KZ podarila občinska uprava štajerskega glavnega mesta, zgodovina katerega je tesno povezano s Primorsko. Za zasaditev trte je zaslužni pisatelj Boris Pahor, ki je pred leti med svojim obiskom Maribora tamkajšnje upravitelje opozoril na ponovno pridelovanje Prosekarja na vinogradih ob tržaško-kraški obali.

Rastlina, ki uspeva na dvorišču Doma Prosekarja v neposredni bližini župnišča, je na Primorsko dospela “v znamenju prijateljstva in ohranjanja neločljivih dobrososedskih odnosov.” Iz Maribora v svet je doslej najstarejše trte šlo že 288 sadik, od katerih skoraj tretjina v tujino. Predstavniki oblasti so poprijeli za lopate, trto pa je blagoslovil župnik Jože Špeh, ki je v svojem nagovoru med drugim posvaril, da pridelano vino “nikakor ne gre piti kot kompenzacijo za naše frustracije.”

Stanovske organizaciji so na jubilejnim občnem zboru čestitali slovenska ministrica za kmetijstvo Aleksandra Pivec, senatorka Tatjana Rojc, tržaški župan Roberto Dipiazza (ob prisotnosti odbornice za kmetijstvo Serene Tonel), veleposlanik RS Tomaž Kunstelj, deželni svetnik Igor Gabrovec (prisoten je bil tudi Danilo Slokar), predsednika krovnih organizacij Walter Bandelj (SSO) in Ksenija Dobrila (SKGZ), predsednik SDGZ Robert Frandolič, krajevni upravitelj s Tržaškega (Walter Pertot / Devin-Nabrežina, Sandy Klun / Dolina, Tanja Kosmina / Repentabor, Mirko Sarđoč / Zgonik), Cvetko Zupančič (Kmetijsko-gozdarska zbornica), Borut Florjančič (Zadružna zveza Slovenije) in Dino Scanavino (Konfederacija kmetov Italije).

Matej Caharija

primarnih proizvodnih dejavnosti; soudeležba krajanov pri sestavi bolj poenotenih občinskih regulacijskih načrtov; zmanjšanje birokratskih obveznosti in vključevanje kmetovalcev v načrtovanje gospodarskega ter čezmejnega razvoja. To so glavne zahteve, ki so izšle s 70. občnega zbora slovenske stanovske organizacije Kmečke zveze, ki je potekal na Proseku pod geslom Ponosni na preteklost, verujemo v bodočnost! V svojem govoru jih je izpostavil predsednik KZ Franc Fabec. Srečanja, na katerem je bil izveden obračun opravljenega dela, se je udeležilo veliko število gostov iz Italije in Slovenije. Poudarjena je bila tesna povezanost med prizadevanji za pravice slovenskih kmetovalcev in razvojem obmejnega ozemlja. “Propadanje območja in gospodarskih dejavnosti na njem neizbežno potiska našo skupnost k narodnemu

izrečena tudi evropski kmetijski politiki, “ki subvencionira že močne nižinske kmetijske obrate in zapostavlja tiste na obrobni območjih.” Kmetijstvo je za okolje in družbo nenadomestljivo: predstavlja skupno bogastvo; kakovostni pridelki so odlična promocija za turistični razvoj. Med drugim KZ je zamisel čezmejnega sodelovanja udeležila “veliko pred politiko,” je poudaril njen tajnik Erik Masten. Strokovno utemeljeno je bilo razmišljanje deželnega odbornika za kmetijstvo Stefana Zanniera, ki je izpostavil nujo, da se programiranje razvoja kmetijske politike ohrani na deželni ravni, “saj je Italija preveč raznolika”, da bi si lahko dovolila obravnavo na državnem nivoju. “Ko bi prevladala dosežanja težnja, da mora podeželje postati nekakšen “razvedrilni park” brez svojega specifičnega gospodarskega značaja, potem mora priti do dodelitve kompenzacijskih

sta spremljala pomenljiva simbolna dogodka. Na prvem, prisrčnega značaja, je g. Sergej Gorjup svečano podaril predsedniku društva Prosekar Alessiu Štoki povečano reprodukcijo originalne etikete, ki si jo je njegov oče, proseški veleposestnik, omislil pred 100 leti in dal izdelati na Dunaju za prodajo ustekleničenega Prosekarja. Ta upodablja naravno zibelko krajevnega, nekoč poznanega in danes uveljavljajočega se vina: gozdič na kraškem robu, Miramarski grad, morje in z grozdem (“malvazijo s piko, kot se je nekoč pravilo vitovski”) obloženo trto. Zgodovinsko etiketo bo mladi rod vinogradnikov uporabljal za promocijo krajevnih penine. Na drugem, bolj institucionalnega značaja, je prišlo do posaditve sadike najstarejše trte na svetu, ki v Mariboru uspeva že 440 let. Sadike, ki predstavljata simbol vnovičnega zagona vinogradniškega dela,

Glasbeni kotiček

Nastopil je tudi Mešani mladinski “virtual choir” Emil Komel

V nedeljo, 20. septembra 2020, je izšel prvi del projekta Authors of texts, ki si ga je zamislila pianistka in dirigentka iz Rima Alessia Calcagni; vsako

montiral. Da bi skladbi ne zmanjkalo vizualnosti, so s pomočjo mladega filmskega ustvarjalca Mitje Di Giovanne in pevca Pietra Graunerja tudi posneli video. Ker je bilo

leto organizira to revijo v sodelovanju z državnim odborom za praktično učenje italijanskega ministrstva za izobraževanje MIUR in z Radiom Vatikan. V sklopu tega projekta pevski zbori in vokalne skupine iz vse Italije izvajajo skladbe sodobnih italijanskih skladateljev. Letošnja revija je bila posvečena pesnici in zborovodkinji Elisi Gastaldon, avtorici besedil, ki jih je nato uglasbilo 14 sodobnih italijanskih skladateljev in izvedlo 19 pevskih zborov. Zaradi covida-19 je projekt letos potekal v nenavadnih razmerah in se je zato spremenil v zanimiv poskus izvedbe v virtualni obliki oz. “virtual choir”.

Pri projektu je sodeloval tudi Mešani mladinski pevski zbor Emil Komel iz Gorice kot edini pevski zbor iz Furlanije Julijske krajine. Mladi pevci so pod virtualno taktirko dirigenta Davida Bandlja izvedli skladbo *Le dita del vento*, ki jo je napisal in zboru tudi posvetil Roberto Brisotto. Komelovci so se morali sami naučiti svoj part in ga posneti s tehničnim urejanjem pevske Pietra Graunerja, ki je audio-posnetke tudi

letos skoraj 500 sodelavcev oz. pevcev, dirigentov in skladateljev, je dirigentka Calcagni projekt razdelila na več delov. V prvem, ki je izšel v nedeljo na YouTube kanalu “Rassegna compositori di A. Calcagni”, je bila na sporedu skladba, ki jo je izvedel MeMIPZ Emil Komel. Pesem *Mondo segreto* (G. Guaccero) je izvedla rimska vokalna skupina Kantor, *Illusione* (G. Susana) zbor La Rupe iz Quincinetta pri Turinu, *Canzone (ogni viaggio)* (M. Da Rold) zbor Musicanova iz Rima in Ascolto (T. Visoli) mladinski zbor With Us iz Rima. Prva “epizoda” revije je potekala v obliki video klica, kateremu so prisostvovali vsi skladatelji, sama Alessia Calcagni in Elisa Gastaldon z izvedbami omenjenih pevskih zborov. Drugi del je bil na sporedu v nedeljo, 27. septembra, zadnji pa bo v nedeljo, 4. oktobra, ko bodo prišli na vrsto ostali zbori in skladbe tudi skladateljev: Lorenzo Donati, Andrea Basevi Gambarana, Piero Caraba, Guido Coppotelli, Gianmartino Durighello, Alessandro Kirschner, Mario Lanaro, Mauro Marchetti in Enrico Miaroma.

Samuel Devetak

S 14. STRANI Andrej Bole, vinogradnik s Piščancev

Sam se imam za...

Nekateri vinarji radi poudarjajo, da gre pri njihovem poklicu za umetnost. Drugi ne razkrivajo skrivnosti svojega poklica. Kako gledaš na to?

Menim, da ni nikakršen greh, če točno in pošteno poveš, kako prideluješ svoje vino. Po mojem ni ničesar treba skrivati. Vinogradniki moramo pač le delati v sozvočju s klimatskimi zahtevami območja, na katerem kmetujemo.

S Piščancev se odpira lep razgled na staro pristanišče in morje. Kras je v čedalje večji meri deležen zanimanja s strani domačih in tujih gostov. Ali prihajajo ti tudi na Piščance in v okoliške zaselke?

Še predvsem med popolnim zaprtjem je v naš zaselek prihajalo veliko pohodnikov. Ljudje so dejansko pričeli na novo odkrivati naše območje, o katerem so prej imeli

le površne in površinske informacije. Ob obisku so želeli spoznati in okusiti tukajšnje kmetijske pridelke. V zaselku ne pridelujemo le vina, imamo tudi čebelarja, sadjarja itd. Od teh obiskov smo z neposredno prodajo imeli nekaj koristi. Dolgoročno je to vsekakor pozitivno. Priznati pa moram, da lažje pride k meni nabavit vino tujec ali nedomačin kot pa Tržačan.

Ali so vaši otroci vključeni v delo na kmetiji?

Otroci še študirajo, vendar ko so doma, radi pomagajo in si zato zaslužijo pohvalo. Ne glede na poklic, ki si ga bodo izbrali, so pri vsakem delu aktivni. Mislim, da bodo dolgoročno nekega dne prevzeli kmetijo, bomo pa videli, kakšni bodo pogoji, kaj se bodo odločili in kako se bo življenje razvilo. Sedaj je pomembno, da najprej vsak konča izbrano študijsko pot.

Kateri so načrti Andreja Boleta za bližnjo prihodnost?

V naslednjih letih nameravam v bližini urediti še nekaj novih vinogradov. Posodobiti moram nekaj naprav v kleti in izvesti še druge investicije. V glavnem bi bilo treba vsako leto imeti veliko denarja na razpolago in ga investirati v vse, kar je za razvoj kmetije potrebno.

Namig državnim in deželnim oblastem, da bi delo na kmetijah boljše steklo?

Zmanjšajo naj birokracijo, ki je vselej preveč. Nadzorovati bi morali tudi divje prašiče, da bi lahko kmetje v miru opravljali svoj poklic. Ker so mi lani uničili kar 40 odstotkov pridelka, sem letos z jekleno mrežo, ki seveda veliko stane, popolnoma ogradil vinograde. Letos so mi zaradi tega prizanesli. Ko ti divjad povzroči škodo, prejmeš nekaj odškodnine, vendar od nje ne boš živel.